

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de mening der Bank.

INHOUD : De taak van de Nederlandsche Bank bij het herstel van het monetaire evenwicht van Nederland, door Prof. S. Posthuma — De ontwikkeling van de inkomstenstructuur volgens de belastingstatistieken — Literatuur betreffende de monetaire en financiële toestand van België — Economische wetgeving — Statistieken.

DE TAAK VAN DE NEDERLANDSCHE BANK BIJ HET HERSTEL VAN HET MONETAIRE EVENWICHT VAN NEDERLAND

door Professor S. POSTHUMA.

Door het monopolie van de uitgifte van bankpapier is de Circulatiebank van oudsher de instantie die de verantwoordelijkheid draagt voor het geldwezen. De groei van de depositobanken wier verplichtingen in rekening-courant in het dagelijks verkeer eveneens de functie van geld vervullen, bracht met zich mede, dat de zorg van de Circulatiebanken zich uitstrekke tot het toezicht op het particuliere bankwezen.

In de tijd van de gouden standaard was de verantwoordelijkheid voor het geldwezen in laatste instantie bepaald door het handhaven van de inwisselbaarheid van het bankpapier in goud. Voorzover de credietpolitiek van de depositobanken als totaliteit gezien van invloed was op de omvang van de effectieve geldhoeveelheid van het land en daardoor op de vraag naar of het aanbod van goud bracht dit voor de Circulatiebank de noodzaak met zich mede deze credietpolitiek met de haar ten dienste staande middelen te beïnvloeden.

Voorzover de depositobanken uit privaateconomische overwegingen er belang bij hadden de rentetarieven van de Circulatiebank als basis te nemen voor hun eigen rentepolitiek was de discontopolitiek hiervoor aangewezen. Dit was het geval telkens wanneer de commerciële banken door gebrek aan liquiditeit gedwongen waren op de Circulatiebank als centrale credietverlener terug te vallen.

Naarmate de overweging, dat deze situatie zich te eniger tijd zou kunnen voordoen, de commerciële banken er toe bracht de rentepolitiek van de Centrale Bank meer regelmatig te volgen, was deze politiek ook in het algemeen wel effectief. Ontbrak deze neiging echter dan dienden de Circulatiebanken, voorzover zij daartoe de bevoegdheid hadden, door z.g. openmarktoperaties direct zelf op de geldmarkt op te treden.

In wezen kwam dit er op neer dat zij door het aanbieden en kopen van schatkistpapier trachtten een uitzetting of contractie van het credietvolume van de commerciële banken in haar werking op de totale effectieve geldhoeveelheid te neutraliseren.

Technisch kwam dit er op neer dat, bij verkoop van schatkistpapier door de Centrale Bank, een credietuitzetting van de particuliere banken niet langer gepaard ging met een vergroting van creditsaldi en derhalve leidde tot een vermindering van hun liquiditeit, hetgeen al spoedig een beroep op de Centrale Bank noodzakelijk maakte. Hierdoor werd het disconto per saldo toch effectief.

Omgekeerd, leidde de aankoop van schatkistpapier door de Centrale Bank tot een vergroting van de liquiditeit van het particuliere bankwezen en daarmee tot een verlaging van de rentevoet.

Wanneer, zoals tussen de beide wereldoorlogen in, in sommige landen gebruikelijk werd, een dergelijke politiek werd gevoerd met het zelfstandige doel de rentevoet laag te houden en daardoor het bedrijfsleven, hetzij direct door het element van kostprijsverlaging, hetzij indirect door het element van koersopdrijving op de effectenmarkt te stimuleren, placht men te spreken van een goedkoop-geldpolitiek. De aankopen van schatkistpapier hadden dan niet alleen meer ten doel voorafgaande verkopen ongedaan te maken of de toevloed van goud en de vermeerdering van valuta-reserves af te remmen, maar beoogden een directe beïnvloeding van de conjunctuur, onafhankelijk van, en soms direct tegenstrijdig aan de ontwikkeling van de betalingsbalans.

In Nederland bestond vóór de Bankwet van 1937 in het geheel geen mogelijkheid voor de Circulatiebank tot het voeren van een openmarktpolitiek; na de Bankwet van 1937, die het voeren van een openmarktpolitiek in beginsel mogelijk maakte, is van deze bevoegdheid nimmer gebruik gemaakt.

Sedert de eerste wereldoorlog is men zich in de wereld in toenemende mate bewust geworden van het feit dat de inwisselbaarheid van het nationale geld in goud, c.q. in andere valuta, tegen een gefixeerde koers, onder bepaalde omstandigheden tot een economisch en sociaal onaanvaardbare situatie kan leiden. Immers bij een deflatoire ontwikkeling in het buitenland vereist het handhaven van zulk een inwisselbaarheid ook een beperking van de effectieve koopkracht in het binnenland. Dit betekent een verstoring van het binnenlandse monetaire evenwicht, waarvan depressie en algemene werkloosheid het gevolg kunnen zijn. Zodra men echter het onveranderlijk handhaven van een stabiele wisselkoers niet langer als de allesoverheersende taak van de Circulatiebank beschouwt, ontstaat het probleem onder welke omstandigheden men aan de « buitenwaarde » en in welke gevallen men aan de « binnenwaarde » van het geld de voorkeur moet geven. Gezien de veelheid van de hierbij betrokken belangen en het ontbreken van een enkelvoudig criterium is dit in laatste instantie een vraag van overheidsbeleid, ook al zal, zowel ten aanzien van de bepaling van het ogenblik als de omvang van een mogelijke devaluatie, alsmede ten aanzien van het karakter van de koerswijziging (eenmalig, fluctuerend) de deskundigheid van de directie van de Centrale Bank er allicht toe leiden dat in vele gevallen op haar adviezen zal worden afgegaan.

In het algemeen bracht deze ontwikkeling met zich mede, dat naast het manipuleren van de binnenlandse geldmarkt, met welke middelen dan ook, tevens de noodzaak optrad tot interventie op de valutamarkt, m.n. wanneer men het vasthouden aan een gefixeerde goudwaarde van de eigen valuta had prijsgegeven. Veelal geschiedde dit laatste door een speciaal daartoe in het leven geroepen egalisatiefonds dat als regeringsorgaan optrad, al was het wat zijn personeelsbezetting betreft, meestal nauw verbonden met de Circulatiebank. Ook in Nederland was in 1936 na de devaluatie van de gulden een egalisatiefonds in het leven geroepen, dat echter

na de oorlog niet meer actief werkzaam is geweest en van alle activa is ontdaan.

De betrekkelijk simplistische verhouding tussen overheid en Centrale Bank in het tijdperk van de klassieke gouden standaard, die reeds in de periode tussen de beide wereldoorlogen in een duidelijke trend-verandering vertoonde, werd door de ontwikkeling tijdens de jongste wereldoorlog geheel doorbroken. Regering en bankdirectie zagen zich in de meeste landen geconfronteerd met een situatie, waarin tussen de fysieke mogelijkheden van het nationale productie-apparaat en de omvang van de geldhoeveelheid in handen van bedrijfsleven en particulieren, bij het bestaande loon- en prijspeil, een zodanige discrepantie bestond, dat met een politiek, die min of meer als een continuatie van de vooroorlogse kon worden beschouwd, een evenwicht, noch in het nationale verkeer, noch op de valutamarkt, te herstellen ware en waarbij zowel distributie en prijs- en looncontroles in het binnenland, als quantitative beperkingen van de invoer en een algemene controle op het betalingsverkeer met het buitenland, op zijn minst genomen als onmisbare aanvullingen moesten worden beschouwd. Bij een zo vergaande uitschakeling van het marktmechanisme, zowel in het binnenland als ten aanzien van het internationale handels- en betalingsverkeer, wordt de keus van de middelen tot herstel van evenwicht in het algemeen echter steeds meer een politiek dan een financieel-technisch probleem.

In Nederland heeft dit inzicht reeds terstond na de bevrijding geleid tot een voorlopig tijdelijke en bij de Bankwet van 1948 geconsolideerde wijziging in de status van de Nederlandsche Bank. In wezen is het belangrijkste punt van deze wijziging het recht van de minister van Financiën tot het geven van aanwijzingen aan de directie van de Nederlandsche Bank ten einde zo nodig te kunnen verhinderen dat tussen de monetaire en financiële politiek van de Regering en die van de Bank tegenstellingen ontstaan, die een geordend beleid onmogelijk zouden kunnen maken, tegen welke aanwijzingen aan de directie van de Bank een beroep op de Kroon openstaat. Daarnaast dienen te worden genoemd de naasting van het aandelenbezit van de Bank door de Staat en de instelling van een gedeeltelijk op politieke beginselen berustende Bankraad, die tot taak heeft de minister van Financiën van advies te dienen inzake het monetaire beleid. Met de naasting van het aandelenbezit door de Staat is de bij uitstek publieke functie van de Bank, die overigens reeds lang door alle partijen werd erkend, ook naar de vorm vastgelegd. Door de instelling van de Bankraad is de mogelijkheid geschapen het inzicht van het Bankbestuur tegenover de minister zo nodig een klankbord te geven.

Afgezien van deze wijzigingen in de status van de Bank, bracht de feitelijke situatie na de oorlog met zich mede, dat het traditionele arsenaal voor een beïnvloeding van de geld- en deviezenmarkt, voor het tot stand brengen van een algemeen monetair herstel althans vooreerst volkomen waardeloos was. Wanneer een door de storm gebeukt schip zijn roer heeft verloren, heeft het geen zin op de brug aan het stuurwiel te draaien.

BERICHT AAN DE LEZERS.

PUBLICATIE VAN EEN VERZAMELING ECONOMISCHE STATISTIEKEN 1941-1950

De Afdeling Economische Studiën en Documentatie zal eerlang een verzameling statistieken uitgeven over het tijdperk 1941-1950. Die aflevering sluit aan bij de « extra-nummers » over de periodes 1919-1928 (uitgegeven in April 1929) (1) en 1929-1940 (uitgegeven in Februari 1946).

De verzameling omvat twee delen : in het eerste zijn enkele aantekeningen opgenomen om de taak van de lezer bij de interpretatie van de cijfergegevens te vergemakkelijken; bij iedere aantekening zijn vooraan de bronnen en een korte literatuuropgave vermeld. Het tweede deel bevat de tabellen zelf.

De twee delen samen zijn verkrijgbaar tegen 400 frank voor België (450 frank voor het buitenland), te storten op postgironummer 500 van de Nationale Bank van België, met de vermelding « Tijdschrift voor Documentatie, statistisch nummer).

---

(1) Uitgeput.

Slechts enkele cijfers mogen volstaan om een indruk te geven van de situatie. Terwijl de totale geldhoeveelheid in handen van publiek en bedrijfsleven bijna viermaal zo groot was als vóór de oorlog, en het prijsniveau circa tweemaal zo hoog, bedroeg de reële productie in de industrie aanvankelijk nog niet de helft en in 1946 nog slechts driekwart van vóór de oorlog. Terwijl het reële nationale vermogen met bijna een kwart was gedaald, was de nominale waarde van het particuliere vermogen tengevolge van een bijna verviervoudiging van de Staatsschuld gestegen, waardoor de drang tot demonetisatie en tot afstoting van vorderingen en aandelenbezit, ten einde daarvoor in de plaats de volkomen uitgeputte voorraden aan duurzame verbruiksgoederen (w.o. textiel en huisraad) althans tot het allernoodzakelijkste aan te vullen, nog extra werd vergroot.

Bij de volkomen desorganisatie van het nationale productie-apparaat dreigde het gehele in geld beschikbare en beschikbaar te maken surplus aan koopkracht zich te richten op het buitenland. Met een export die, mede op grond van fysieke omstandigheden, in 1946 quantitatief nog geen derde bedroeg van vóór de oorlog, kon alleen een rigoureuze systeem van deviezencontroles en invoercontingenten een volledige chaos voorkomen.

In beginsel was een evenwichtsherstel mogelijk langs drie wegen: 1° door een gecontroleerde stijging van het nominale prijs- en loonpeil, totdat daardoor de beschikbare geldhoeveelheid zou zijn geabsorbeerd; 2° bij handhaving van het bestaande prijs- en loonniveau met behulp van dwangbepalingen, door de te verwachten aanvankelijk snelle en vervolgens normale trendmatige vergroting van de nationale productie, totdat deze als het ware in de te ruime « geldjas » zou zijn gegroeid; 3° door het tijdelijk blokkeren van het uiteraard slechts bij benadering te schatten « surplus » aan liquide middelen en vervolgens door het wegbelasten van een daarmee overeenkomstig bedrag bij een gesynchroneerde deblokking van dit « surplus », waardoor dit in nationaal-economische betekenis dan uiteraard geen « surplus » meer zou zijn, maar zijn bestemming zou vinden in belastingbetaling.

De moeilijkheden van de eerste methode schuilen in de cumulatieve werking van prijsstijging — loonstijging — prijsstijging, waarbij de vroeg of laat noodzakelijke aanpassingen van de valutakoersen, nieuwe cumulatieve effecten te weeg zullen brengen met het gevaar dat uiteindelijk nimmer een evenwicht wordt bereikt. Dit leidt tot economisch en sociaal onverantwoorde relatieve inkomensverschuivingen, die niet zullen nalaten ook politieke onrust te wekken. Internationaal leidt een en ander tot voortdurende verstoringen en onzekerheid.

De tweede methode zou in het Nederlandse geval een generatie-lange uitschakeling van het vrije marktmechanisme hebben betekend met de daaraan verbonden gevaren van verzwakking van verantwoordelijkheidsgevoel, afnemende efficiency en toenemende machtsconcentratie in het bedrijfsleven.

De derde methode leidt tot een aantal technische moeilijkheden, waarvan de oplossing wel nooit geheel

bevredegend kan zijn, maar waardoor niettemin een weg geopend wordt waarlangs in betrekkelijk korte tijd een evenwicht tot stand kan komen op een sociaal en economisch beter verantwoorde manier dan in het eerstgenoemde geval kan worden verwacht.

Zoals bekend, heeft de Nederlandse Regering terstond na de bevrijding zonder aarzelen voor de laatstgenoemde methode geopteerd. Reeds tijdens de bezetting was door een tweetal studiegroepen, onafhankelijk van elkaar, het vraagstuk van de na-oorlogse geldsanering aan een diepgaande bestudering onderworpen. Beide waren in beginsel tot de conclusie gekomen, dat alleen langs de weg van geldblokkering het evenwicht op redelijke wijze en binnen een aannemelijke termijn zou kunnen worden hersteld. In de uitwerking bestond echter een niet onbelangrijke tegenstelling. Terwijl de studiegroep onder leiding van Prof. mr dr G.-M. Verrijn Stuart voorstelde, het « surplus » aan geblokkeerd geld gedwongen te converteren in langlopende maar vrij verhandelbare Staatsschuld, stelde de andere groep zich op het standpunt dat deblokking van dit « surplus » en geldvernietiging door de overheid zoveel mogelijk *synchroon* dienden te verlopen. In laatstgenoemde studiegroep, welke was ingesteld door het hoofdbestuur van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel, hadden o.a. zitting de huidige president van de Nederlandsche Bank en ondergetekende, die beide toentertijd nog functies in het particuliere bedrijfsleven vervulden. De na de bevrijding door de Minister van Financiën, Prof. mr P. Lieftinck, gevolgde politiek sloot in grote trekken bij de laatstgenoemde voorstellen aan. Voor de Circulatiebank betekende dit, dat althans voorlopig voor een hantering van het « klassieke » mechanisme in het geheel geen plaats was en dat het vraagstuk van de prioriteit van het evenwicht in de « binnen- » of « buitenwaarde » van het geld niet aan de orde was.

De problemen, die zich bij de geldsanering voordeden, veranderden uiteraard van karakter naarmate het herstelproces voortschreed. Men zou de ontwikkeling kunnen verdelen in een drietal fasen: a) de blokkering; b) het eerste stadium van de deblokking en c) de afwikkeling van de deblokking, waarbij dit laatste stadium zich gevoeglijk nog weer in een aantal meer of minder scherp gescheiden tijdvakken laat onderverdelen.

De eerste fase, de blokkering van het oude en de overgang naar het nieuwe geld, bracht in hoofdzaak technische problemen met zich mede, waarvan één van de belangrijkste was, dat de verwisseling van het oude in het nieuwe geld moest plaats vinden op een zodanige wijze, dat daardoor enerzijds geen stagnering in het bedrijfsleven zou optreden en anderzijds het oude en het nieuwe geld niet naast elkaar zouden circuleren, waardoor omzetting van oud in nieuw geld, zij het tegen een disagio, mogelijk zou worden.

Dank zij een minutieuze voorbereiding door de deskundige ambtenaren van het Ministerie van Financiën, onder de voortdurende persoonlijke leiding van de Minister, werden beide doeleinden op een vrijwel volkomen wijze bereikt. Op 26 September 1945 werd het oude geld

buiten gebruik gesteld en alle bank-, spaarbank- en giro-tegoeden tijdelijk geblokkeerd. Gedurende zes dagen kon het oude geld bij alle banken, giro- en belastingkantoren worden ingeleverd. In die tussentijd circuleerde alleen het muntgeld, dat in totaal naar schatting een fl. 130 miljoen zal hebben bedragen, terwijl van het nieuwe geld, tegen inlevering van een gelijk bedrag aan oud geld plus een daarvoor aangewezen distributiebon, fl. 10 per persoon beschikbaar werd gesteld. Mede dank zij allerlei bijkomstige voorzorgsmaatregelen en een voortreffelijke voorlichting deden zich nergens betalingsmoeilijkheden van enige betekenis voor.

De tweede phase omvatte de verdere deblokkering tot zodanige bedragen, dat de eigenaren hun huishouding en bedrijf zoveel mogelijk ongestoord konden voortzetten, maar waarbij het totale gedeblokkeerde bedrag niet groter mocht worden dan in overeenstemming kon worden geacht met de normale circulatiebehoefte van de Nederlandse economie onder de toenmalige omstandigheden en bij het toen heersende loon- en prijsniveau. De Nederlandsche Bank was in hoofdzaak met de uitvoering hiervan belast. In verband met de gebruikelijke betalingstermijnen voor lonen en salarissen kon men verwachten, dat deze eerste phase van de deblokkering zich *grosso modo* in enkele maanden zou hebben voltrokken. De cyclische beweging van het economische leven bracht echter met zich mede, dat men eigenlijk pas na ruim een jaar het resultaat in zijn geheel zou kunnen overzien.

Wilde men niet tot grove onbillijkheden komen en wilde men niet het risico lopen van ernstige verstoringen van het bedrijfsleven dan moest de deblokkering wel grotendeels plaats vinden op grond van een individuele behandeling. Dit hield echter in dat, ook al werden daarvoor zoveel mogelijk algemene richtlijnen opgesteld, het totaal van de uit de operatie resulterende geldhoeveelheid tenslotte meer gevolg was dan richtsnoer. De individuele behandeling van de deblokkeringaanvragen bracht welhaast onvermijdelijk met zich mede, dat dit totaal groter zou worden dan hetgeen, van macro-economisch standpunt beschouwd, geacht kon worden te voldoen aan de « normale » eisen van een regelmatig ruilverkeer. Op zichzelf was dit geen groot bezwaar omdat de snelle ontwikkeling van het economische herstel in de eerste jaren deze onvermijdelijke marge wel spoedig zou absorberen.

Hoewel nergens met zoveel woorden gesteld, had een percentage van 50 pCt. van het nationale inkomen als « plafond » van de totale geldhoeveelheid voor deze eerste phase van deblokkering toch in zoverre een zekere betekenis, als uit berekeningen ten aanzien van de vooroorlogse verhoudingen was gebleken, dat dit ongeveer het maximum was waartoe in Nederland bij een vrije markt vorming het totaal der geldmiddelen placht te stijgen.

Aangezien onder het totaal der geldmiddelen niet alleen het bankpapier (het z.g. chartale geld), maar ook de rekening-courantsaldi bij banken en giro-instellingen (het z.g. girale geld) moet worden verstaan en een regelmatig verloop van het bedrijfsleven niet alleen de gedeeltelijke vrijgave van geblokkeerd geld, maar ook de moge-

lijkheid van een hervatting van een gebruikelijke credietverlening noodzakelijk maakte, welke in wezen met geldcreatie overeenkwam, strekte de taak van de deblokkering, die aan de Nederlandsche Bank was opgedragen, zich evenzeer uit tot een individuele contrôle op de credietverlening door de particuliere banken. In feite werd deze contrôle beperkt tot credieten boven fl. 50.000,—.

De juridische grondslag voor de taak van de Nederlandsche Bank bij de geldzuiveringsactie werd gelegd in de Beschikking Geldzuivering (dd. 13 September 1945, *Staatsblad F 169*) en meer in het bijzonder bij de Beschikking Deblokkering 1945 (dd. 25 September 1945, *Staatsblad F 196*) later gewijzigd bij Beschikking van 28 December 1945 (*Staatsblad F 332*).

Behalve door wettelijke bepalingen werd de verhouding tussen de Nederlandsche Bank en het particuliere bankwezen geregeld door een reeds spoedig na de bevrijding tot stand gekomen *gentleman's agreement* waarbij de banken zich verbonden :

1° de door de Nederlandsche Bank, bij de uitoefening van haar toezicht, gevraagde inlichtingen te verstrekken en elk daarbij in te stellen onderzoek te gedogen;

2° jaarlijks een balans en winst- en verliesrekening in te dienen;

3° eenmaal per maand staten, met betrekking tot haar bedrijf in te dienen;

4° kennis te geven van de door haar verleende credieten die meer bedroegen dan 5 pCt. van de eigen middelen der credietgevende instelling, of die fl. 1 miljoen of meer belopen;

5° de rechten, die de Nederlandsche Bank zich bij dit *agreement* voorbeheld, waren verder, dat zij — wanneer zij bij een der banken tekenen zou ontwaren van een ontwikkeling, die haar minder gewenst voorkwam — daaromtrent met de betrokken bank in overleg zou treden;

6° van reorganisatie, vrijwillige liquidering en fusieering, zomede van duurzame deelneming in handelsbanken moest door de banken tijdig mededeling aan de Nederlandsche Bank gedaan;

7° toelating tot het lidmaatschap van de bedrijfspgroep Handelsbanken zou niet plaats vinden dan na overleg tussen het bestuur dier bedrijfspgroep en de Nederlandsche Bank.

Na de afwikkeling van de geldzuivering in engere zin, die men al naar de criteria, die men daarbij wil aanleggen, kan stellen op eind 1945 of tweede helft van 1946, bestond nog altijd het probleem van de afwikkeling van het geblokkeerde geld-« surplus ».

De omstandigheid dat de in het eerste stadium van de deblokkering vrijgegeven bedragen, naar men mocht aannemen, groter waren dan op dat moment strikt genomen verantwoord kon worden geacht, maakte het op zichzelf reeds wenselijk de bijzondere bevoegdheden van de Nederlandsche Bank ten aanzien van de credietcontrôle te verlengen. Daarbij kwam dat de problemen verbonden aan de synchronisatie van de verdere deblok-

kering met het creëren van kassurplussen door de overheid vooralsnog een taak bleken, die de krachten van de Regering te boven ging. Ondanks drastische verhogingen van de algemene belastingen brachten de herstelwerkzaamheden in de overheidssector zelf en de subsidies een zodanige directe financiële last met zich mede, dat in plaats van met kasoverschotten, voorlopig nog met kstekorten rekening moest worden gehouden. De vooruitzichten werden er niet beter op toen tegenover een groot maar moeilijk te taxeren bedrag aan achterstallige belastingen en de te verwachten eenmalige inkomsten van ongeveer fl. 3 miljard uit hoofde van een vermogensaanwasheffing en een eenmalige vermogensheffing op grond van de vermogenspositie van de contribuabelen na de bevrijding, de normen van de uitkeringen voor herstel van oorlogsschade, vooral onder de drang van het parlement, zodanig werden vastgesteld, dat daar per saldo circa fl. 7 miljard mee gemoeid raakten. Terugkeer tot een vrije marktvorming en een louter quantitative regeling van de credietverlening in de particuliere sector zou onder die omstandigheden geen enkel voordeel hebben geboden. Een inflatoire ontwikkeling zou men er niet mee hebben kunnen verhinderen en de effecten zouden ongetwijfeld economisch schadelijker zijn geweest dan bij een voortgezette kwalitatieve controle.

Van een herstel van een vrij handels- en betalingsverkeer met het buitenland kon vooralsnog in het geheel geen sprake zijn. Daartoe was de binnenlandse koopkracht in handen van het bedrijfsleven en particulieren, die zich terstond op de buitenlandse markt zou hebben gericht zoveel groter dan de alleen reeds fysiek mogelijke Nederlandse export, dat er niet aan viel te denken, het hieruit resulterende tekort op de betalingsbalans met in het buitenland op te nemen credieten te kunnen dekken. Bovendien waren de aanwezige deviezenreserves van de Nederlandsche Bank daartoe veel te klein. Het gevolg van een en ander was dat ook in de tweede fase van de deblokkering aanvankelijk noch van een geldmarktpolitiek, noch van een deviezenpolitiek van de Nederlandsche Bank sprake kon zijn. De credietcontrole behield haar kwalitatief karakter en het handels- en betalingsverkeer met het buitenland bleef geheel geregeld door een stelsel van contingenteringen en individuele toewijzingen. Ook al was de uitvoering aan de Nederlandsche Bank opgedragen, de richtlijnen daarbij bleven tenslotte onderdeel van het algemene economische beleid van de Regering.

Grondslag voor een en ander was het Deviezenbesluit 1945, dd. 20 October 1945 (*Staatsblad* F 222), dat al spoedig door tal van ministeriële Deviezenbeschikkingen werd gevolgd. Op grond hiervan werden door de Nederlandsche Bank in de loop der jaren hele reeksen van Deviezenbekendmakingen uitgevaardigd, die kracht van wet hadden. Het algemene deviezenbeleid kwam formeel te berusten bij een vijftal in het Deviezenbesluit genoemde ministers.

Wanneer men de monetaire ontwikkeling in Nederland na de geldsanering in engere zin nog weer in tijdvakken wil onderverdelen, dan omvat de eerste periode de

jaren 1946/48 waarin het overheidsbeleid een niet te miskennen inflatoire werking had.

Terwijl de directe deblokkeringen in 1947 fl. 165 miljoen en in 1948 fl. 120 miljoen bedroegen, beliep de geldschepping door de overheid op grond van het weder in het vrije verkeer brengen van belastinginkomsten uit geblokkeerde middelen resp. fl. 70 miljoen en fl. 660 miljoen. Dit laatste was uiteraard volkomen in strijd met het karakter van de geldblokkering zoals deze door de Commissie van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel was bedoeld. De nettoschuld van de overheid aan geldscheppende instellingen (na aftrek van resp. fl. 20 miljoen en fl. 250 miljoen aan crediteringen uit hoofde van vervallen geblokkeerd schatkistpapier en geblokkeerde kasgeldeningen op geblokkeerde rekeningen) steeg daarenboven met fl. 455 miljoen in 1947, en verminderde in 1948 slechts met fl. 115 miljoen.

Doordat de geldzuivering van September 1945 de overheid een rekening-courantvordering op de Nederlandsche Bank had bezorgd van rond fl. 2,5 miljard (welke intussen in de jaren 1946/48 practisch geheel werd weggetrokken), leverden de kstekorten van de overheid, die per saldo door een beroep op geldscheppende instellingen moesten worden gedekt, technisch geen enkele moeilijkheid.

Doordat de toch reeds ruime geldvoorziening zowel ten gevolge van de directe deblokkeringen als ten gevolge van de geldschepping door de overheid in deze beide jaren blijkens de hierboven genoemde cijfers, per saldo met resp. fl. 690 miljoen en fl. 665 miljoen werd vergroot, bleven de credietbehoeften van het bedrijfsleven tot een minimum beperkt. Meer ten gevolge van geringe credietaanvragen door het bedrijfsleven dan door de kwalitatieve credietcontrole van de Nederlandsche Bank vermeerdeerde de credietverlening aan het bedrijfsleven door handelsbanken en landbouwcredietinstellingen tezamen in 1947 met slechts fl. 165 miljoen en in 1948 met 180 miljoen. Daartegenover stonden dan nog in het eerstgenoemde jaar een vermindering van de geldhoeveelheid door toeneming van de eigen middelen van het bankwezen (minus toeneming van de beleggingen) ad fl. 54 miljoen en een toeneming van de vrije termijndeposito's ad fl. 150 miljoen en in het laatstgenoemde jaar een geldvermindering uit dezelfde hoofden van resp. fl. 10 miljoen en fl. 50 miljoen. De mutaties in de sector van het particuliere bedrijfsleven bedroegen derhalve per saldo slechts resp. — fl. 39 en + fl. 120 miljoen.

In 1947 steeg de eigen goud- en deviezenvoorraad van de Nederlandsche Bank en de handelsbanken met fl. 110 miljoen, waardoor de totale hoeveelheid vrij geld per saldo vermeerdeerde met (fl. 690 — fl. 39 + fl. 110 =) fl. 761 miljoen. In 1948 daalde de deviezenvoorraad met fl. 60 miljoen. *Ceteris paribus* zou dit een vermeerdere van de hoeveelheid vrij geld met (fl. 665 + fl. 120 — fl. 60 =) fl. 725 miljoen hebben geïmpliceerd.

1948 bracht echter in zoverre een volkomen nieuw element, dat voor het eerst een belangrijk bedrag aan Marshall-hulp ter beschikking kwam.

Deze hulp had een tweeledig effect. In de eerste plaats maakte zij het mogelijk de aankopen in het dollargebied, die een volstreekte voorwaarde waren voor het herstel, en die voordien waren gefinancierd door het afstoten van buitenlandse activa en het opnemen van leningen, voort te zetten zonder daardoor de vermogenspositie van het land verder te bezwaren. In de tweede plaats leidde de verkoop van deze dollars in het binnenland tot creditering van een z.g. *local currency account* van de Schatkist bij de Nederlandsche Bank, hetgeen gelijk stond met een directe beperking van de geldcirculatie. Voorzover de op deze bijzondere rekening van de Schatkist bij de Nederlandsche Bank gecrediteerde bedragen ook later niet werden besteed voor het aankopen van goederen of diensten door de Overheid hadden zij een blijvend geldvernietigend effect en droegen derhalve bij tot de interne monetaire sanering. Reeds in 1948 werd op deze wijze een bedrag van fl. 347 miljoen aan de interne circulatie onttrokken, waardoor de feitelijke vermeerdering van de hoeveelheid vrij geld niet fl. 725, maar slechts fl. 378 miljoen bedroeg.

Hiermede treden wij in een nieuwe periode van het saneringsproces.

Met ingang van 1949 ontstaat, in hoofdzaak dank zij de deflatoire werking van de *local currency*-rekening, een duidelijke verbetering van de monetaire situatie, doordat niet alleen de schepping van vrij geld door de voortgaande directe en indirecte deblokkeringen al spoedig geheel werd opgevangen door geldvernietiging elders, maar doordat daarenboven nog een absorptie plaats vond van bedragen, die als « overtollig geldsurplus » in handen van het bedrijfsleven konden worden beschouwd.

In 1949 stond, tegenover een directe deblokking van fl. 90 miljoen en een geldschepping ten behoeve van het Rijk en de lagere publiekrechtelijke lichamen (incl. de langs deze weg weer in vrij geld omgezette deblokkeringen en een overboeking van de bijzondere rekening van 's Rijks Schatkist naar de gewone rekening) van in totaal fl. 122 miljoen, een creditering van de *local currency*-rekening van per saldo fl. 690 miljoen. Wel moet dan nog rekening worden gehouden met het feit dat de credietverlening in de private sector (incl. het saldo van : a) mutaties in het verschil tussen eigen middelen en beleggingen van de Nederlandsche Bank en de handelsbanken; b) diverse rekeningen, waaronder overlopende posten; c) mutaties in de termijndeposito's), een toeneming te zien gaf van fl. 269 miljoen, maar per saldo resulteerde hieruit toch een netto-vermindering van fl. 209 miljoen.

Dat niettemin de totale geldhoeveelheid toenam met fl. 220 miljoen vindt zijn verklaring uitsluitend in een vermeerdering van de goud- en deviezenvoorraad van de Nederlandsche Bank en de handelsbanken met een totaal van fl. 429 miljoen.

Wanneer men zich niet blind staart op het verloop van de *binnenlandse* geldhoeveelheid, maar de monetaire situatie *in de ruimste zin* beschouwt, kan men derhalve stellen, dat reeds in 1949 een positieve bijdrage is geleverd tot een herstel van het evenwicht.

Nog duidelijker spreken de cijfers over 1950 :

	(millioenen)
Directe deblokkeringen	94
Geldschepping van het Rijk en lagere publiekrechtelijke lichamen (incl. netto-betalingen aan het Rijk uit geblokkeerde rekeningen en overboekingen van de bijzondere rekening van 's Rijks Schatkist naar de gewone rekening)	267
Vermeerdering van de credietverlening aan de private sector (incl. mutaties in het verschil tussen eigen middelen en beleggingen van de Nederlandsche Bank en de handelsbanken, diverse oorzaken en mutaties in de termijndeposito's bij de handelsbanken)	268
	fl. 629
Creditering van de <i>local currency</i> -rekening fl.	1.375
Netto-verbetering van de monetaire situatie in de ruimste zin	746

De binnenlandse geldhoeveelheid verminderde daarbij met fl. 471 miljoen, terwijl de goud- en deviezenvoorraad toenam met fl. 275 miljoen.

In Februari van dat jaar vond een emissie plaats van een twintigjarige Staatslening van fl. 200 miljoen tegen een rente van 3 1/4 pCt. Weliswaar diende dit bedrag geheel voor aflossing van vlottende schuld buiten de geldscheppende instellingen en was derhalve op de monetaire situatie in engere zin niet direct van invloed, maar evenals de conversie-operatie in 1948 droeg deze transactie er toe bij de secundaire liquiditeiten in handen van het bedrijfsleven en van het publiek in omvang te verminderen, hetgeen voor de stabiliteit van het monetaire evenwichtsherstel van belang was. De bruto-vlottende schuld, die op 31 December 1948 ruim 11 milliard had bedragen, daalde hierdoor per ult. 1950 tot ruim 8 milliard (waarbij de vorderingen op Staatsbedrijven en -instellingen met de schulden in rekening-courant aan Staatsbedrijven en -instellingen zijn gecompenseerd en de rekening-courantverhoudingen met Indonesië, Suriname en de Nederlandse Antillen buiten beschouwing zijn gelaten). De vlottende schuld van het Rijk daalde hiermede voor het eerst sedert de oorlog beneden de gevestigde binnenlandse schuld, die op dezelfde data resp. 7,2, 7,7 en 8,4 milliard gulden bedroeg. De verplichtingen wegens oorlogsschade zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

De deblokkeringen waren practisch afgewikkeld. De geblokkeerde middelen bedroegen per ult.

1945	1946	1947	1948	1949	1950
(in millioenen guldens)					
6.763	6.662	5.821	3.580	1.131	401

Het einde van de deblokking vond plaats 1 Juni 1951.

Practisch gesproken kon de geldsanering derhalve in 1950 als voltrokken worden beschouwd en daarmee was het tijdstip aangebroken, waarop niet alleen in het binnenland maar ook in het internationale verkeer tot een zekere liberalisering kon worden overgegaan.

Reeds in October 1949 was in het Voor-unie Verdrag met de B.L.E.U. de Nederlandse invoer uit België en Luxemburg voor het grootste gedeelte vrijgegeven. Zoals verwacht was, had dit geleid tot een sterke vergroting van de invoer, aangezien speciaal in de textielsector in Nederland nog een belangrijke inhaalvraag aanwezig was. De tekorten, die hieruit voortvloeiden, werden, evenals de tekorten in de voorafgaande jaren grotendeels opgevangen door trekkingsrechten in het kader van de E.C.A.-hulp, waartegenover België dollars kreeg. Daarnaast werd, boven de reeds eerder door België aan Nederland verleende credieten, nog een bijzonder Belgisch krediet aan Nederland verstrekt van \$ 38 miljoen, waardoor het risico van een belangrijke stijging in het bilaterale tekort, dat van de vrijmaking van het handelsverkeer kon worden verwacht, aanvaardbaar werd. De devaluatie van de Nederlandse gulden tegenover de Belgische frank in September 1949 droeg er verder toe bij om de tendentie naar een vergroting van het traditionele deficit te verzwakken.

Het aandeel van België in de totale invoer van Nederland bedroeg in :

1938	1947	1948	1949	1950	1951
(in pCt.)					
11,5	12,3	14,8	14,3	18,5	18,3

Daartegenover bedroeg het gedeelte van de totale uitvoer van Nederland, dat naar België werd geëxporteerd, in

1938	1947	1948	1949	1950	1951
(in pCt.)					
10,2	15,7	15,8	13,4	13,6	14,6

De monetaire situatie in Nederland maakte het mogelijk ook aan de algemene liberalisatie in West-Europees verband en aan het tot stand komen van de Europese Betalings Unie in 1950 volle medewerking te verlenen.

Het effect hiervan op de Nederlandse handelsbeweging blijkt uit de volgende tabel, waarin de in- en uitvoer uit en naar de O.E.E.C.-landen is gegeven in percent van de totale in- en uitvoer.

	1938	1947	1948	1949	1950	1951
Invoer	53,9	45,7	46,0	49,3	53,9	52,5
Uitvoer	64,5	65,0	64,2	63,3	67,6	63,5

Niettemin waren er in 1950/51 nog altijd enige zwakke punten, die vooral onder de invloed van de psychologische reacties van het conflict in Korea, een tijd lang het bereikte evenwicht ernstig in gevaar dreigden te brengen.

De valutareserves waren in verhouding tot het gedeelte van het nationale inkomen, dat van het verkeer met het buitenland afhankelijk was, en in het bijzonder in verhouding tot de liquide middelen, die zich in handen

van niet-banken bevonden, nog zeer gering. Dit betekende dat iedere meer dan normale verandering in de liquiditeitsvoorkeur een directe bedreiging inhield voor de valutapositie.

Het is nu eenmaal een van de wezenskenmerken van een vrij geldwezen, dat het een zekere elasticiteit bezit, in zoverre kasreserves die, op de lange duur beschouwd, in een rationele verhouding staan tot de behoeften van het ruilverkeer, tijdelijk zeer wel kunnen worden verminderd. Dit betekent, dat ook zonder tekorten in de overheidshuishouding en zonder een uitzetting van het bankcrediet in de private sector, de geldstroom, die zich richt op het aanbod van goederen en diensten, althans tijdelijk niet onbelangrijk kan stijgen. Bij een volle bezetting van het bedrijfsleven staat dit vrijwel gelijk met een vermeerdering van de vraag naar invoer. Zelfs voor zover de additionele vraag zich richt op de binnenlandse productie, zal zij, via de daardoor in het leven geroepen prijsstijging, toch de betalingsbalans ongunstig beïnvloeden doordat zij een vermindering van de uitvoer tengevolge heeft.

Behalve het intensievere gebruik van liquide middelen bestaat de mogelijkheid om kortlopende vorderingen op de overheid, die wij reeds eerder hebben aangeduid met de term « secundaire liquiditeiten », te doen monetiseren door het opvragen van spaartegoeden of zelf in geld om te zetten door het niet-vernieuwen van aflopende schuldbekentenissen van Rijk of gemeenten.

In dit verband was vooral de financiële politiek die de gemeenten in de tweede helft van 1950 hadden gevolgd van betekenis. Deze waren er n.l. in toenemende mate toe overgegaan de woningbouw te financieren met kort geld. Bij niet-verlenging of opvraging van deze credieten kon geldcreatie in de een of andere vorm onvermijdelijk worden, ook al waren op dat moment de kasinkomsten van de overheid met de kasuitgaven in evenwicht of lieten, zoals in feite het geval was, een surplus.

De oorzaak van de lening-politiek van de gemeenten lag echter in hoofdzaak bij het door de Regering zelf gevoerde beleid.

De Regering had er van het begin van haar saneringspolitiek naar gestreefd, het renteniveau zo laag mogelijk te houden. Men heeft daarbij vaak gesproken van het voeren van een goedkoop-geldpolitiek. In de klassieke zin van dit woord, zoals in de inleiding van dit artikel bij de bespreking van de vooroorlogse politiek van de Centrale Banken is uiteengezet, is in Nederland daarvan echter nimmer sprake geweest.

Wel heeft de Regering tot het uiterste gebruik gemaakt van de omstandigheid, dat : a) de particuliere geldnemers in verband met de algemene bestaande geldruimte slechts een gering beroep op de kapitaalmarkt behoeften te doen; b) de institutionele beleggers, die de voornaamste geldgevers op de kapitaalmarkt waren, door de aard van hun bedrijf in hoofdzaak op beleggingen in overheids-papier waren aangewezen, om de hieruit voortvloeiende monopoliepositie van de overheid en haar organen zoveel mogelijk te versterken door deze dwingend voor te schrijven, dat geen leningen mochten worden geplaatst

tegen een hogere rente dan met een bepaald door de Overheid vastgesteld en zo nu en dan aan de omstandigheden aangepast gamma overeenkwam.

Daarbij heeft zij bovendien bij haar conversie-politiek enige malen gewerkt met een stok achter de deur, m.n. door bij de conversie-lening in 1946 de gelden op de niet-geconverteerde obligaties op een geblokkeerde rekening uit te betalen, die eerst in verloop van vijf jaren vrij werden, en door bij de conversie van 1948, bij mislukking, te dreigen met een gedwongen lening tegen een lagere rentevoet.

Tenslotte heeft de Regering zich bij haar consolidatie-politiek sterk laten leiden door de wens de consolidering binnen zodanige grenzen te houden, dat daardoor het renteniveau niet noemenswaardig werd beïnvloed.

Een en ander had echter ten gevolge, dat het allengs voor de gemeenten moeilijker werd om de gelden, die zij voor haar investeringen meenden nodig te hebben in de vorm van langlopende leningen op te nemen. Dit bracht de gemeenten er toe andere wegen in te slaan om aan de door haar nodig geachte gelden te komen. De omstandigheid dat de Nederlandsche Bank slechts bereid was gemeente-papier in disconto te nemen tot circa 15 pCt. van de begrotingsinkomsten, belette de gemeenten niet tot veel grotere bedragen kort geld op te nemen. Ofschoon in algemene zin niet meer van een teruggestuwde inflatie kon worden gesproken, waren in verschillende sectoren van het economische leven nog vrij grote bedragen aanwezig, die op korte termijn belegging zochten, terwijl de liquiditeit van het bankwezen iedere redelijke privaat-economische verhouding te boven ging. Zo zijn de gemeenten er in de tweede helft van 1950 in toenemende mate toe overgegaan voor haar bouwprogramma's kasgeldleningen op te nemen.

Toen nu echter onder de druk van de internationale omstandigheden deze bedragen werden opgevraagd en *a fortiori* toen 1 Januari 1951 de Nederlandsche Bank, door maatregelen waarop hieronder nog uitvoerig zal worden teruggekomen, een kunstmatige geldschaarste in het leven riep, kwamen de gemeenten, die bovendien nog grote bouwcontracten hadden af te wikkelen, al spoedig in moeilijkheden. De in de gemeentelijke financiering schuilende latente gevaren voor inflatie kwamen daardoor abrupt tot uitbarsting.

Toen het eenmaal zover was gekomen, konden slechts noodmaatregelen de storm bezweren. De afgifte van bouwvergunningen werd tijdelijk stopgezet. Een directe contrôle door de overheid op de investeringen van lagere publiekrechtelijke lichamen, die overigens niet zeer effectief was, werd ingevoerd. Tevens werd bepaald, dat voortaan slechts tot nieuwe investeringen mocht worden overgegaan, wanneer eerst de daartoe benodigde middelen op lange termijn waren verkregen. Met de institutionele beleggers werd een regeling getroffen gedurende enige tijd een belangrijk deel van hun inkomsten voor credietverlening aan de gemeenten te bestemmen.

Het gevolg was, dat de kasgeldleningen vrij spoedig konden worden afgelost en opnieuw tot het verlenen van bouwvergunningen kon worden overgegaan. Eind 1952

was de situatie zelfs dusdanig veranderd, dat de gemeenten in totaal genomen in plaats van een saldo aan korte verplichtingen een surplus aan kasmiddelen hadden. De directe contrôle, die bij de in Nederland bestaande vergaande gemeentelijke autonomie op grote bezwaren stuitte, kon worden ingetrokken. Als nieuwe maatregel werd ingevoerd, dat de omvang van de kasgeldleningen 25 pCt. van de jaarlijkse begrotingsinkomsten niet te boven mocht gaan. Hierdoor werd een zekere aansluiting verkregen aan de eerder genoemde politiek van de Nederlandsche Bank ten aanzien van haar herdiscontierungsfaciliteiten voor gemeente-promessen.

Behalve ten aanzien van de gemeentefinanciering was ook de contrôle van de Circulatiebank op het particuliere bankwezen een punt, dat met het voortschrijden van het algemene herstel nodig voorziening behoefde.

Naarmate het monetaire evenwicht zich herstelde en de deblokking ten einde begon te lopen, was de Nederlandsche Bank haar contrôle op de individuele credieten van de particuliere banken steeds soepeler gaan toepassen. Gezien het feit dat de overmatige liquiditeit van het bedrijfsleven grotendeels was verdwenen, was dit op zichzelf beschouwd volkomen verantwoord. Doordat echter in Nederland de particuliere banken niet — zoals in België — onderworpen waren aan enige verplichting om een belangrijk gedeelte van hun liquide middelen in schatkistpapier te beleggen en hun liquiditeit de privaat-economisch noodzakelijke minima nog altijd verre overtrof, had de Nederlandsche Bank, ondanks het nog altijd bestaande overleg en een zekere principiële bereidheid tot zelfbeperking bij de particuliere banken, geen dwingend middel haar disconto effectief te maken. Aan terugkeer tot een systeem van kwalitatieve beperkingen, dat zijn rechtvaardiging slechts had gevonden in de noodtoestand na de oorlog en de eisen van de geldzuivering, maar dat er in wezen op neer kwam, dat de directie van de Nederlandsche Bank zich op de stoel van de particuliere ondernemer moest zetten, viel onder de gewijzigde omstandigheden niet te denken. Anderzijds was de liquiditeit van de particuliere banken nog altijd zo groot, dat de « klassieke » middelen van de Centrale Bank geen vat op hen behoefden te hebben. Wel was bij de Bankwet van 23 April 1948 (*Staatsblad* I 166) vastgelegd dat de Nederlandsche Bank de taak heeft: a) de waarde van de Nederlandse geldeenheid te reguleren op zodanige wijze als voor 's lands welvaart het meest dienstig is en daarbij die waarde zoveel mogelijk te stabiliseren en b) toezicht uit te oefenen op het credietwezen, maar aan deze taakstelling was nog geen vorm gegeven. Bovendien leende het sterk gedifferentieerde karakter van het Nederlandse particuliere bankwezen zich niet tot het invoeren op korte termijn van min of meer uniforme dekkingsvoorschriften. De enige uitweg was het invoeren van een tijdelijke regeling op grond van het Besluit Deblokkering 1945 en de zoëven genoemde Bankwet, waarbij voor iedere bank afzonderlijk naar eigen keuze werd vastgesteld: een minimum dekkingspercentage, overeenkomend met 90 pCt. van de gemiddelde stand der dekkingsmiddelen per 30 Juni 1949 en 31 December 1949 plus of minus twee derde van het bedrag waarmee de

creditgelden ten opzichte van de gemiddelde stand op voornoemde data zijn gestegen of gedaald, dan wel een plafond van 105 pCt. van de creditverlening op 30 September 1950. Bij een daling beneden dit percentage, resp. bij een overschrijding van dit plafond, waren zij verplicht een beroep te doen op de creditfaciliteiten van de Nederlandsche Bank. Mits voldoende gebruikelijk onderpand kon worden verstrekt en het dekkingspercentage van de desbetreffende bank daardoor voor het overige niet beneden 40 pCt. daalde, zou aan dit beroep worden voldaan.

Het doel van deze maatregel was duidelijk: het beoogde uitsluitend de overmatige liquiditeit van de particuliere banken, die haar oorsprong nog vond in de oorlog, tijdelijk als grondslag voor een mogelijke geldschepping uit te schakelen en daardoor het disconto van de Nederlandsche Bank effectief te maken. De regeling trad in werking op 1 Januari 1951.

De rentetarieven van de Nederlandsche Bank, die bij wijze van waarschuwing reeds 26 September 1950 met een $\frac{1}{2}$ pCt. waren verhoogd, werden op 17 April 1951 opnieuw verhoogd, ditmaal met resp. 1 en 2 pCt. De laatste verhoging gold voor alle niet-banken.

Als aanvullende maatregel ter verkrapping van de geldmarkt werd op 18 Mei 1951 voorgeschreven, dat termijntransacties in vreemde valuta nog slechts konden plaats vinden tegen 25 pCt. contante storting van de tegenwaarde in guldens, welke op een afzonderlijke rekening werden geboekt. Het maximum bedrag dat op deze wijze aan de circulatie werd onttrokken, bedroeg fl. 160 miljoen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het verloop van het beroep dat onder vigueur van beide maatregelen per saldo op de Nederlandsche Bank werd gedaan.

Credietverlening door de Nederlandsche Bank aan het Bankwezen

(in miljoenen guldens)

1951 Januari	28,5
Februari	55,9
Maart	43,3
April	58,1
Mei	85,5
Juni	96,8
Juli	131,9
Augustus	151,1
September	141,3
October	137,9
November	145,1
December	115,2

Het creditbeperkende effect van de door de Nederlandsche Bank getroffen maatregelen valt slechts in beperkte mate uit de bovengenoemde cijfers af te leiden. Aangenomen mag worden dat, afgezien van de invloed van de door de directie van de Nederlandsche Bank tegenover het particuliere bankwezen uitgedrukte bezorgdheid over de ingetreden stijging van de creditverleningen op de positie van de betalingsbalans, alleen

reeds de noodzaak, een beroep te moeten doen op de Circulatiebank er in vele gevallen toe heeft geleid laatstgenoemde instellingen tot een strengere selectie bij hun creditpolitiek te bewegen.

Zodra de omstandigheden zulks verantwoord maakten, heeft de Nederlandsche Bank de eerder genoemde verplichting tot een depotstorting van 25 pCt. bij de afsluiting van termijntransacties weer ingetrokken. Op 24 November 1951 werd het percentage verlaagd van 25 pCt. op 10 pCt., op 21 December 1951 werd de maatregel geheel ingetrokken.

De rentetarieven werden in twee etappes weer teruggebracht tot het peil van 17 September 1950. De eerste verlaging vond plaats op 22 Januari 1952, de tweede op 1 Augustus 1952.

De voorschriften om bij een credituitzetting van ongeveer 10 pCt. boven de basisperiode van 1949 een beroep te moeten doen op de Nederlandsche Bank, werden op 1 April 1952 ingetrokken.

Inmiddels werd aan de eerder genoemde bepalingen van de wet op het Bankwezen van 1948 een nadere uitwerking gegeven bij de Wet Toezicht Credietwezen van 18 Januari 1952 (*Staatsblad* n° 35), waardoor de Nederlandsche Bank, zij het voorlopig voor twee jaar o.a., de bevoegdheid krijgt minimum dekkingspercentages voor te schrijven. Met de nadere uitwerking zal intussen, in verband met de grote verscheidenheid in het particuliere bankwezen, nog wel enige tijd gemoeid zijn.

Wat de algemene politiek van de overheid betreft, dient nog vermeld, dat bij wijze van tijdelijke maatregel ter verlichting van de druk op de betalingsbalans het liberalisatiepercentage van de invoer uit landen van de Europese Betalings Unie in September 1951 formeel werd teruggebracht van 65 pCt. tot 61 pCt. De feitelijke vermindering van de invoerbeperkingen was echter belangrijk geringer. In December 1951 werd het liberalisatiepercentage ook formeel weer verhoogd en wel tot 71 pCt. en in Februari 1952 tot 75 pCt.

Van meer ingrijpende aard waren de verhogingen van een aantal belastingen en de verlagingen van subsidies, die eveneens onder druk van de ontwikkeling van de betalingsbalans in het eerste halfjaar 1951 werden ingevoerd, zij het dat de eigenlijke noodzaak hiertoe veeleer moet worden gezocht in de verhoging van de militaire uitgaven, die de Regering omstreeks diezelfde tijd in het kader van de West-Europese defensie op zich had moeten nemen.

Doordat deze militaire verplichtingen echter pas belangrijk later tot daadwerkelijke uitgaven bleken te leiden dan men zich aanvankelijk had gedacht, was het gevolg dat het positieve saldo van kasinkomsten boven kasuitgaven uit hoofde van de *eigen* huishouding van het Rijk, dat zich reeds in 1950 had gemanifesteerd, zich in 1951 en 1952 voortzette.

Doordat bovendien de monetisering van de kortlopende overheidsschuld door het bedrijfsleven, zowel door de eerder genoemde maatregelen als door de omstreeks medio 1951 ingetreden omslag in het prijsverloop van grondstoffen op de wereldmarkt, een einde nam, behoefde

ook uit deze hoofde de overheid in 1952 niet meer tot geldcreatie over te gaan.

Intussen is het van belang op te merken, dat zelfs in 1951 ondanks een directe deblokkering van fl. 10 miljoen en een geldcreatie ten behoeve van de overheid en de lagere publiekrechtelijke lichamen tot een totaalbedrag van fl. 645 miljoen, de totale geldhoeveelheid in dat jaar slechts toenam met fl. 211 miljoen.

Dit was eensdeels een gevolg van het feit, dat de geldvermeerdering in de particuliere sector ad fl. 70 miljoen in het eerste halfjaar (vooral dank zij een grote toeneming van de termijndeposito's) in het tweede halfjaar omsloeg in een vermindering van fl. 359 miljoen, zodat per saldo uit dezen hoofde de geldhoeveelheid daalde met fl. 289 miljoen. Anderdeels stegen de crediteringen op de *local currency*-rekeningen met fl. 506 miljoen.

Wanneer men dan verder nog in aanmerking neemt, dat de goud- en deviezenvoorraad toenam met fl. 223 miljoen, dan blijkt het monetaire herstel in 1951, ondanks een tijdelijke stilstand, *per saldo* eigenlijk niet eens een achteruitgang te hebben vertoond.

Duidelijk blijkt hieruit, dat het uitsluitend het gebrek aan voldoende deviezenreserves is geweest (die in de eerste helft van 1951 terugliepen met fl. 515 miljoen en in het tweede halfjaar stegen met fl. 738 miljoen) dat de zwakte van het monetaire bestel in dit jaar heeft bepaald.

In hoeverre de omkeer in het midden van 1951 mag worden toegeschreven aan weerstanden, die na het interne evenwichtsherstel in het Nederlandse geldwezen in de jaren 1949/51, *normaal* kunnen worden geacht, in hoeverre zij zijn versterkt door de in de eerste helft 1951 zowel door de Nederlandsche Bank als door de Regering genomen *specifieke* maatregelen en in hoeverre zij hun oorsprong vinden in de omkeer in het wereldprijzverloop van grondstoffen, waardoor het bedrijfsleven tot voorzichtigheid werd gedwongen en de verbruikers tot rust werden gebracht, moge hier verder in het midden blijven.

Een vergelijking met het verloop van zaken in een aantal andere West-Europese landen geeft intussen het recht te veronderstellen, dat zonder de basis van de interne sanering en het effect van de gecoördineerde reacties van overheid en Centrale Bank de uitkomst waarschijnlijk een geheel andere zou zijn geweest.

Op de handelsbalans kwam de omkeer tot uiting in een sterke daling van de invoer — niet alleen naar waarde, maar ook naar hoeveelheid —, terwijl de uitvoer zijn stijgende tendens tot in de tweede helft van 1952 wist te handhaven. De inflatoire ontwikkeling in Frankrijk en het Sterlinggebied heeft daar — ondanks de door deze landen ingevoerde restricties — ongetwijfeld mede invloed op gehad.

De deviezenvoorraad nam sedert September 1951 tot eind 1952 vrijwel onafgebroken toe. In de loop van 1952 bereikte het percentage van de totale binnenlandse geldvoorraad dat door deviezen is gedekt voor het eerst sedert de oorlog weer een peil waarbij men kan zeggen, dat niet alleen het interne monetaire evenwicht maar ook het monetaire evenwicht in de ruimste zin volledig is hersteld.

Dit geldt zelfs wanneer men zich realiseert dat de met de stijging van de deviezenreserves gepaard gegane vermeerdering van de liquide middelen in het binnenland vroeg of laat voor het grootste deel wel weer als vraag naar deviezen ter markt zal komen.

Gevaar kan eerst dreigen wanneer onder druk van de stijgende werkloosheid zou worden besloten tot uitgaven die niet met het binden van een deel der gestegen liquide middelen gepaard zouden gaan en die door hun aard niet weer ongedaan zouden kunnen worden gemaakt zodra de stijging van de militaire uitgaven aan de thans nog bestaande kassurplussen van de overheid een einde maakt. Het gedurende zoveel jaren consequent gevoerde overheidsbeleid zou dan echter wel een zeer radicale en nauwelijks te verwachten verandering moeten ondergaan.

De omstandigheid dat de Nederlandse invoer de helft bedraagt van het nationale product en dat meer dan een derde van de industriële productie wordt uitgevoerd, stellen overigens wel heel duidelijk in het licht, hoezeer de gehele Nederlandse economie afhankelijk is van de gang van zaken in de overige wereld. Dit is tevens een aanwijzing voor de beperkte mogelijkheden tot het voeren van een zelfstandige monetaire conjunctuurpolitiek en voor de noodzaak om de interne monetaire verhoudingen nauw te doen aansluiten aan de eisen van het internationale verkeer.

Afgezien van de interne moeilijkheden die hieruit kunnen voortvloeien en die nu eenmaal een onontkoombaar element zijn van de gehele positie in Nederland in de wereld, brengt dit intussen nog een zeer specifiek probleem met zich mede waarover hier een enkele opmerking op zijn plaats is.

Nederland heeft getoond dat het met geduld en volharding en veel onderlinge goede wil mogelijk is, een grondig verstoord evenwicht dusdanig te herstellen, dat aan het vrije marktmechanisme en daarmee aan het persoonlijk initiatief en de persoonlijke verantwoordelijkheid weer een ruime plaats kan worden ingeruimd. Met algemene maatregelen is het echter niet mogelijk een evenwicht op de *totale* betalingsbalans te maken tot een evenwicht waarbij de surplusen van niet of slechts gedeeltelijk converteerbare valuta's kunnen worden gebruikt voor het afdekken van tekorten elders.

Wanneer de internationale convertabiliteit, die voorlopig nog slechts binnen de Europese Betalings Unie is verwezenlijkt, niet uitgroeit tot een meer universele convertabiliteit, blijft het gebruik van specifieke maatregelen derhalve onvermijdelijk.

Een van de belangrijkste middelen om in een wereld met niet of slechts gedeeltelijk convertibele valuta's een algemene monetaire en economische politiek te kunnen blijven voeren, die voor een groot deel op vrijheid is gebaseerd, vormt een transitohandel die surplus-valuta's in tekort-valuta's weet om te zetten; een ander middel is het met algemene middelen stimuleren van de uitvoer naar gebieden waarmee Nederland structureel een tekort heeft.

Sedert 1949 hebben zowel de overheid als de Nederlandsche Bank getracht haar politiek hierop te richten.

Zowel het van dit jaar daterende systeem van transitovergunningen als dat van de bonus voor exporten naar het dollargebied zijn hiervan het bewijs.

Wanneer echter enerzijds de internationale samenwerking niet in staat blijkt, de algemene convertibiliteit naderbij te brengen en anderzijds de tendens in de wereld toeneemt om dergelijke specifieke maatregelen door algemene verbodsbepalingen onmogelijk te maken, zal Nederland vroeg of laat in een impasse geraken. Er zijn tekenen, die in het bijzonder op dit punt tot bezorgdheid stemmen.

Dit overzicht zou niet compleet zijn, wanneer niet nog op een tweetal ontwikkelingen werd gewezen, die zich, in aansluiting aan de afronding van het monetaire en financiële herstel, in 1952 en aanvang 1953 hebben voltrokken.

In de eerste plaats moet worden genoemd een overeenkomst tussen de Minister van Financiën en de directie van de Nederlandsche Bank, daterende van de zomer van 1952, waarin is vastgelegd dat eerstgenoemde zich bij het plaatsen van kortlopend overheidspapier zal onthouden van de plaatsing van grotere bedragen dan in eenzelfde maandperiode komen te vervallen. Voordien had de Regering zich bij de plaatsing van nieuw papier steeds laten leiden door het absorptie-vermogen van de geldmarkt. Deze regeling komt er in wezen op neer, dat de overheid het terrein voor het voeren van een openmarktpolitiek vrij laat voor de Nederlandsche Bank. Deze ziet zich daarmee voor het eerst voor de taak

gesteld van een haar in 1937 gegeven bevoegdheid gebruik te maken. Mede in het licht van de bepalingen van de Bankwet van 1948 en de Wet Toezicht Credietwezen van 1952, betekent dit een bevestiging van de positie van de Bank als reguleur van de binnenlandse geldmarkt.

In de tweede plaats dient vermelding de openstelling van termijnmarkten voor vreemde valuta die zich in 1952 en begin 1953 in etappes heeft voltrokken. Aan de vrije marktvoorming op het terrein van het geldwezen is daarmee een belangrijk element toegevoegd. Ook al blijven de termijnaffaires gebonden aan de op zichzelf nog aan controle onderworpen transacties van het lopende verkeer, zo is hiermede toch een zekere afronding verkregen van het herstel van de vrije marktvoorming, voorzover die binnen het kader van de huidige beperkte convertibiliteit in de wereld mogelijk is.

* *

Tenslotte mogen onderstaande tabellen de hierboven gegeven beschrijving van het verloop van het monetaire en valutaire herstel van Nederland sedert de oorlog en de bijdrage die de Nederlandsche Bank daarbij, deels als adviserend en stimulerend, deels als uitvoerend orgaan en deels uit hoofde van haar eigen bevoegdheden, heeft geleverd nader illustreren.

* *

TABEL I

Totale geldhoeveelheid (1)

(in miljoenen guldens)

Ultimo	Chartaal geld		Giraal geld		Totale geldhoeveelheid	
	1951	1952	1951	1952	1951	1952
1946 December	2.801		3.392		6.193	
1947 December	3.062		3.892		6.954	
1948 December	3.184		4.148		7.332	
1949 December	3.126		4.426		7.552	
1950 December	2.967		4.114		7.081	
1951 December	3.039		4.241		7.280	
	1951	1952	1951	1952	1951	1952
Januari	2.896	2.952	4.159	4.287	7.055	7.239
Februari	2.883	3.008	4.073	4.244	6.956	7.252
Maart	2.844	2.997	4.038	4.284	6.882	7.281
April	2.847	3.013	3.935	4.385	6.782	7.398
Mei	2.815	3.007	3.945	4.443	6.760	7.450
Juni	2.848	2.972	3.923	4.673	6.771	7.645
Juli	2.840	3.017	4.015	4.831	6.855	7.848
Augustus	2.886	3.049	4.005	4.849	6.891	7.898
September	2.909	3.049	4.038	4.909	6.947	7.958
October	2.921	3.080 (2)	4.077	4.817 (2)	6.998	7.897 (2)
November	2.981	3.104 (2)	4.158	4.868 (2)	7.139	7.972 (2)
December	3.039		5.241		7.280	

(1) De cijfers zijn berekend door de Nederlandsche Bank.

(2) Voorlopig cijfer.

TABEL IIa

**Verhouding tussen gemiddelde geldhoeveelheid
en nationaal inkomen.**

(in miljoenen guldens)

Jaar	Geld- hoeveelheid	Nationaal inkomen tegen markt- prijzen	2 in pCt. van 3
1	2	3	4
1929 (1).....	1.910	6.500	29
1938 (1).....	2.480	5.400	46
1946.....	5.410	9.930	54
1947.....	6.470	12.070	54
1948.....	7.190	14.230	51
1949.....	7.270	15.960	46
1950.....	7.210	17.720	41
1951.....	6.940	19.620	35
1952 1 ^o kwartaal.....	7.260	19.000 (2)	38
2 ^o kwartaal.....	7.440	19.640 (2)	38

(1) Van 1929 en 1938 : gemiddelde van de geldhoeveelheid aan het begin en het einde van het jaar.

Van 1946 af : 12-maandsgemiddelde van de gemiddelden van de geldhoeveelheid van het begin en het einde van iedere maand.

(2) Voorlopige cijfers op jaarbasis.

TABEL IIb

Absorptie van het geldsurplus

*Procentuele stijging (+) of daling (—) t. o. v. het vooraf-
gaande jaar van de gemiddelde jaarlijkse geldhoeveel-
heid en het nationaal inkomen*

	Gemiddelde jaarlijkse geldhoeveelheid	Nationaal inkomen tegen marktprijzen	
		Prijzen van 1948	Lopende prijzen
1947.....	+ 20	—	+ 22
1948.....	+ 11	—	+ 18
1949.....	+ 1	+ 7	+ 12
1950.....	— 1	+ 3	+ 11
1951.....	— 4	—	+ 11
1952 (1).....	+ 7	—	+ 3

(1) 1ste halfjaar 1952 vergeleken met 1ste halfjaar 1951.

TABEL III

**Liquide middelen in procenten
van de creditverlening aan de private sector
bij de 42 resp. 39 handelsbanken**

Ultimo	Liquide middelen van de 42 (later 39) handels- banken (1)	Creditverle- ning aan de private sector door de 42 (later 39) handels- banken (2)	Liquide middelen in pCt. van de credit- verlening
	<i>(in miljoenen guldens)</i>		
1946.....	4.113	722 (3)	570
1947.....	4.499	808 (3)	557
1948.....	4.269	884 (3)	483
1949.....	4.322	1.062	407
1950.....	3.697	1.184	312
1951.....	3.996	1.389	288
1952 November.....	4.604	1.356	340

(1) Kas, de Nederlandsche Bank, kassiers, giro-instellingen, daggeldleningen, schatkistpapier, kasgeldleningen, bankiers binnen- en buitenland.

(2) Wissels, voorschotten tegen effecten, debetsaldo's van ondernemingen waarin is deelgenomen debetsaldo's van andere credietnemers.

(3) Exclusief creditverlening aan de semi-publiekrechtelijke lichamen.

TABEL IV

**Geldvermeerderende en -verminderende factoren;
mutaties in het goud- en deviezenbezit
van het bankwezen en in de geldhoeveelheid (1)**
(in millioenen guldens)

	1947	1948	1949	1950	1951	Jan.- Sept. 1952		1947	1948	1949	1950	1951	Jan.- Sept. 1952
Geldschepping ten behoeve van het Rijk (2) (6)		572	116	263	406	583	Mutatie in de goud- en deviezen-voorraad van de Nederlandsche Bank en de handelsbanken (toeneming: —, afnemings +) ..	— 110	+ 60	— 429	— 275	— 288	— 1.667
Credietverlening aan lagere publiekrechtelijke lichamen ...	525	— 30	6	4	204	232	Mutatie in de geldhoeveelheid ..	761	378	220	— 471	199	(5) 678
Credietverlening aan de private sector (2)	(3) — 39	5	174	438	— 146	— 138							
Deblokkering bij geldscheppende instellingen	165	257	90	94	10	5							
Creditering van de local currency-rekeningen	—	— 347	— 690	— 1.375	— 506	— 173							
Diverse oorzaken (w.o. overlopende posten) (4)	—	— 19	95	— 170	— 57	132							
	651	438	209	— 746	— 89	— 989		651	438	209	— 746	— 89	— 989

(1) De cijfers zijn berekend door de Nederlandsche Bank. Zij berusten gedeeltelijk op schattingen.

(2) Credietverlening door handelsbanken en landbouwcredietinstellingen; mutaties in de termijndeposito's bij de handelsbanken; mutaties in eigen middelen en lange beleggingen van het bankwezen. De cijfers betreffende de credietverlening der landbouwcredietinstellingen zijn sinds 1 Januari 1951 niet geheel vergelijkbaar met die over de voorgaande jaren. Dit betreft zowel de credietverlening aan het Rijk als aan de private sector.

(3) Inclusief diverse oorzaken.

(4) In 1951 was het monetaire effect van de verplichte voorstorting bij aankoop van termijnvaluta's :

1° halfjaar — fl. 69 miljoen;
2° halfjaar + fl. 69 miljoen.

(5) In Augustus 1952 verrichtte het Rijk een terugbetaling aan het Internationale Monetaire Fonds waartoe Nederland krachtens de Fondsovereenkomst verplicht was. Deze terugbetaling ten bedrage van \$ 27,1 miljoen (= fl. 103 miljoen) is hier opgenomen als een geldschepping ten behoeve van het Rijk en een verkoop van deviezen tot dit bedrag.

(6) De kastekorten (+) van het Rijk waren als volgt :

1949 + fl. 207 miljoen;
1950 — fl. 425 miljoen;
1951 — fl. 358 miljoen;

1° halfjaar 1952 — fl. 370 miljoen (voorlopig cijfer).

TABEL V

Mutaties in spaartegoeden (1)

(in millioenen guldens)

Perioden	Tegoeden bij Rijkspost-spaarbank	Tegoeden bij algemene spaarbanken	Tegoeden bij landbouw-credietinstellingen	Totaal
1947.....	— 30	+ 40	0	+ 10
1948.....	— 60	+ 10	— 70	— 120
1949.....	— 10	+ 70	+ 60	+ 120
1950.....	— 80	+ 10	+ 20	— 50
1951.....	— 60	— 20	0	— 80
1952 Jan./Sept...	+ 20	+ 60	+ 80	+ 160

(1) Incl. rente. Afgerond op fl. 10 miljoen.

TABEL VI

**Tekorten op de lopende rekening
van de Nederlandse betalingsbalans
en hun dekking**

(op kasbasis, in millioenen guldens)

	Tekort (—) lopende rekening (1)	Gedekt door (2)		
		ERP/MSP schenkingen (3)	Verminderings (+) goud- en deviezen-reserves	Verminderings (+) andere vermogensbestanddelen
1947.....	— 1.566		+ 372	+ 1.194
1948.....	— 957	543	+ 177	+ 237
1949.....	— 253	628	— 285	— 90(4)
1950.....	— 1.091	1.142	— 285	+ 234
1951.....	— 252	503	— 271	+ 20
1952 1 ^o halfjaar .	+ 1.006	132	— 916	— 222

(1) In deze tekorten zijn aan tekorten in de U.S. -dollar-betalingsbalans begrepen (in millioenen guldens) :

in 1947 — 1.258   in 1950   — 430
in 1948 — 1.005   in 1951   — 654
in 1949 — 574   in 1952 1° halfjaar — 171

(2) Waarbij wordt afgezien van de hulpverlening door de U.S.A. aan Nederland in het kader van de Fullbrightovereenkomst, van die door Nederland aan Suriname via het Welvaartsplan en van andere relatief onbelangrijke eenzijdige transacties, in de lopende rekening tot uitdrukking komend.

(3) Opgenomen zijn niet de ontvangsten, doch de aan de betrokken periode toerekenbare schenkingen.

(4) Deze vooruitgang van fl. 90 miljoen werd te niet gedaan door een reële achteruitgang van het Nederlandse vermogen van fl. 2 miljard, ten gevolge van een schenking aan Indonesië bij gelegenheid van de soevereiniteits-overdracht.

TABEL VII

Buitenlandse omzetten in de industrie in pCt. van de totale omzetten

(Alle industriële ondernemingen met 10 of meer arbeiders,
met uitzondering van de openbare nutsbedrijven en de bouwnijverheid)

2 ^o halfjaar 1945	Jaar 1946	Jaar 1947	Jaar 1948	Jaar 1949	Jaar 1950	Jaar 1951	1 ^o halfjaar 1952
2	9	15	18	18	22	25	27

TABEL VIIIa

Mutaties in de netto-goud-
en deviezenvoorraad en de geldhoeveelheid
(in millioenen guldens : afgerond op fl 10 miljoen)

Periode	Toeneming (+) respectievelijk vermindering (—) van de netto- goud- en deviezen- voorraad van de Nederland- sche Bank	Toeneming (+) respectievelijk vermindering (—) van de geldhoeveel- heid	2—3
1	2	3	4
1946.....	—	+ 2.090	—
1947.....	—	+ 760	—
1948.....	— 60	+ 380	— 440
1949.....	+ 620	+ 220	+ 400
1950.....	+ 340	— 470	+ 810
1951.....	+ 170	+ 200	— 30
1952 1 ^o halfjaar	+ 1.050	+ 370	+ 680
Juli-November.....	+ 910	+ 320	+ 590

TABEL VIIIb

Verhouding tussen de netto-goud-
en deviezenvoorraad
en de primaire en secundaire liquiditeiten

(in procenten)

Ultimo	Netto-goud- en deviezenvoorraad van de Nederlandsche Bank in procenten van	
	primaire liquiditeiten	primaire en secundaire liquiditeiten
1947.....	9	
1948.....	7	
1949.....	15	11
1950.....	21	15
1951.....	23	17
1952 Juni	35	26
September	43	31
November.....	45	32

TABEL IX

Indexcijfers van de consumptie gesplitst naar goederengroepen (1)
(1949 = 100)

Omschrijving	1950	1951	1951				1952			
			1 ^o kwartaal	2 ^o kwartaal	3 ^o kwartaal	4 ^o kwartaal	1 ^o kwartaal	2 ^o kwartaal	3 ^o kwartaal	October
<i>Voedingsmiddelen :</i>										
Hoeveelheid	100	101	103	100	98	104	100	103	103	106
<i>Genotmiddelen (2) :</i>										
Hoeveelheid	99	94	92	93	87	106	86	93	92	94
<i>Duurzame consumptiegoede- ren :</i>										
Hoeveelheid	100	88	105	84	79	88	73	91	87	99
<i>Overige goederen en diensten :</i>										
Hoeveelheid	101	100	96	100	107	99	96	101	108	99
<i>Totale consumptie :</i>										
Hoeveelheid	100	97	100	95	94	98	91	99	100	101

(1) De cijfers zijn ontleend aan het *Statistisch Bulletin* van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

(2) De post « genotmiddelen » is samengesteld uit de consumptie van banket en chocolade, alcoholhoudende en alcoholvrije dranken en tabaksproducten.

TABEL X.

Investerings en besparingen
(in millioenen guldens; in prijzen van het desbetreffende jaar) (1)

Periode	Netto-investeringen in kapitaalgoederen	Investerings in voorraden	Totaal netto-investeringen	Besparingen	Besparingen uitgedrukt als percentage van de totale netto-investeringen
1947.....	760	691	1.451	— 200	—
1948.....	1.291	651	1.942	788	41
1949.....	1.561	588	2.149	1.886	88
1950.....	1.900	1.520	3.420	2.530	74
1951.....	2.000	1.000	3.000	2.970	99
1952 1 ^e halfjaar.....	920	— 380	540	1.390	257

(1) De cijfers zijn ontleend aan of berekend uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

TABEL XI

Werkloosheid en werkverruiming (1).

Jaargemiddelden of maandultimo's	Geheel werklozen (2)		D. U. W.-arbeiders (3)		Totaal	
	1951	1952	1951	1952	1951	1952
1938.....	303.400		50.200 (4)		353.600	
1946.....	57.400		35.700		93.100	
1947.....	31.800		15.200		47.000	
1948.....	29.800		13.400		43.200	
1949.....	42.900		20.200		63.100	
1950.....	58.800		21.400		80.200	
1951.....	68.300		25.000		93.300	
	1951	1952	1951	1952	1951	1952
Januari.....	84.900	139.200	31.800	35.700	116.700	174.900
Februari.....	67.600	136.300	36.600	38.100	104.200	174.400
Maart.....	58.300	114.000	32.700	39.000	91.000	153.000
April.....	53.600	101.600	28.000	35.100	81.600	136.700
Mei.....	47.100	87.700	22.300	31.800	69.400	119.600
Juni.....	43.600	80.900	17.700	31.200	61.300	112.100
Juli.....	51.400	88.400	16.500	28.700	67.900	117.100
Augustus.....	61.800	90.400	17.300	28.100	79.100	118.500
September.....	64.900	85.600	14.100	25.000	79.000	110.600
October.....	74.200	93.100	19.600	27.100	93.800	120.200
November.....	92.700	108.200	29.100	30.400	121.800	138.600
December.....	120.300		34.700		155.000	

(1) De cijfers zijn ontleend aan het *Statistisch Bulletin* van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

(2) Inclusief geheel wachtgelders.

(3) Hieronder zijn mede begrepen vorstwerklozen en personen, die tewerk gesteld waren op gemeentelijke sociale werkverruimingsobjecten voor handarbeiders en werkverruimingsobjecten voor hoofdarbeiders (incl. zieken, enz.).

(4) Arbeiders bij werkverruiming.

DE ONTWIKKELING VAN DE INKOMSTENSTRUCTUUR VOLGENS DE BELASTINGSTATISTIEKEN

Sedert de geëvolueerde landen een reeks inkomstenbelastingen op het werkelijk inkomen ingevoerd hebben, beschikken zij over statistische middelen waarmee zij belangwekkende gegevens kunnen bekomen over de omvang en de structuur der inkomsten van het geheel hunner onderhorigen.

De groeiende belangstelling voor de belastingstatistieken in de laatste tijd heeft twee redenen. Ten eerste de noodzakelijkheid voor de regeringen beter de economische en financiële gevolgen te kennen van hun fiscale en andere maatregelen, en vervolgens, op breder plan, de algemene toepassing der nationale boekhouding.

Doel van die studie is een overzicht te geven van de statistieken betreffende de directe belastingen in België en na te gaan of een vergelijking der meest recente cijfers met de vooroorlogse, wijzigingen in de structuur van het geheel der inkomsten doet uitschijnen.

De ononderbroken industrialisatie der productie en, over het algemeen, de rationalisatie der economische ontwikkeling hebben een belangrijke verhoging van het nationaal product en, bijgevolg, van het nationaal inkomen met zich gebracht. Samen met de vooruitgang der industrialisatie, werd op de sociale factor meer nadruk gelegd. De verdeling van het gehele volksinkomen werd daardoor zeker beïnvloed. Deze sociale factor vindt zijn uitdrukking in een ver doorgedreven sociale wetgeving. Zoals bekend, verleent de Staat aan het sociale verzekeringswezen ruime toelagen en zijn tussenkomst ten gunste van economisch zwakkere standen of van personen die zich in bepaalde voorwaarden bevinden, heeft zich, over het algemeen, meer uitgebreid dan enkele tientallen jaren terug. Door haar heffingen enerzijds en haar uitgaven anderzijds neemt de overheid actief deel aan de verdeling der inkomsten, die door geheel het land verdiend worden.

Laten we, alvorens de structuur der belaste inkomens te ontleden, de samenstelling der Rijksbegroting nagaan, ten einde de invloed van de overheid in de eindverdeling der inkomsten in zekere mate te verklaren.

I. — De herverdelende werking der Openbare Financiën

Bepaalde economische stelsels leren dat de terugslag der openbare financiën op de economie zo klein mogelijk moet zijn. Andere, daarentegen, willen doelbewust door

middel van de begrotingsontvangsten en -uitgaven de verdeling van het nationaal inkomen, de totale uitgave en soms de vorming zelf van het nationaal inkomen beïnvloeden.

Wil men zich een klaar denkbeeld vormen over de huidige invloed der openbare financiën op de inkomens, dan zijn sommige hergroeperingen der uitgaven en der inkomsten noodzakelijk.

De begroting, zoals zij werd neergelegd voor het dienstjaar 1953, voorziet totale uitgaven van fr 98,2 milliard. Om deze uitgaven te bestrijden moet de Staat, in de vorm van belastingen of leningen, een derde van het nationaal inkomen heffen. Voegt men bij de uitgaven van de Staat die der ondergeschikte besturen, dan vermeerderd die verhouding nog.

Met het oog op een vergelijking van de Belgische en Nederlandse begrotingen door een Beneluxcommissie, worden de uitgaven en ontvangsten, sedert enkele jaren, onderverdeeld en hergroepeerd overeenkomstig de criteria en de eisen der nationale boekhouding. De gegevens, door deze vergelijking verstrekt, lenen zich beter dan die der Begrotingstoelichting tot de economische ontleding der openbare financiën.

Op dit ogenblik is de hergroepering der uitgaven en ontvangsten op de begroting voor 1953, nog niet voltooid. De hierna volgende cijfers zijn die van het dienstjaar 1952 (1), exclusief de bijkredieten.

Ontleding der Begroting voor 1952

(millioenen franken)

Uitgaven :

Verbruiksuitgaven :

— burgerlijk apparaat	12.532
— militair apparaat	20.892
— onderwijs	5.034
	38.458

(1) Die cijfers stemmen niet juist overeen met de begrotingskredieten. Het voornaamste verschil heeft betrekking op de uitgaven voor oorlogsschade. De cijfers der begroting bevatten een dotatie van 2,5 milliard, terwijl in de cijfers der hergroepering, al de uitgaven voor herstel van oorlogsschade begrepen zijn, d.w.z. de begrotingsdotatie alsook het bedrag uit de reserve van de Zelfstandige Kas voor Oorlogsschade.

(Andere rangschikking :

Lonen	14.693
Pensioenen	3.877
Goederen en diensten betrokken van derden .	7.468
Afschrijvingen	12.420
	<hr/>
	38.458)

Rentelast :

— van de binnenlandse schuld	6.013
— van de buitenlandse schuld	372
	<hr/>
	6.385

Overdrachten :

1° van inkomens :

— aan particulieren	15.130
— aan ondernemingen	3.006
— aan lagere publieke lichamen....	9.076
	<hr/>
	27.212

2° van kapitaal .....

8.429

35.641

Investerings .....

8.204

Kapitaalverstrekingen .....

2.195

90.883

De afschrijvingen, onder de verbruiksuitgaven vermeld, omvatten de afschrijving der openbare schuld en de grote onderhoudskosten van de onroerende goederen, alsook de uitrusting en de vernieuwing der roerende goederen. Voor talrijke militaire goederen werd de afschrijving in het jaar van hun aanschaffing noodzakelijk geacht. Dit verklaart de aanzienlijke afschrijvingen alsmede het klein bedrag der investeringen.

Ontvangsten :

Exploitatie-ontvangsten, zoals bezoldigingen, enz. 1.280

Interessen en winsten .....

1.522

Overdrachten :

Inkomens :

— kostprijsverhogende belastingen .

35.853

— belastingen op winsten en inkomens

27.791

— kwade posten en terugbetalingen..

— 477

63.167

Kapitalen :

— opbrengst van belastingen op afgesloten dienstjaren, geldboeten, enz.

2.255

65.422

Kapitaalontvangsten (verkopen van kapitaalgoederen) .....

377

68.601

Vermelden wij terloops, dat de verbruiksuitgaven van de Staat niet zo hoog zijn als men zich gewoonlijk voorstelt : 38,4 milliard op een totaal van 90,5 milliard en

slechts 12,5 milliard voor het burgerlijk apparaat; het resterende bedrag komt op rekening van de landsverdediging (20,9 milliard) en van het onderwijs (5 milliard).

Die 38,4 milliard vertegenwoordigen de kosten van de onmisbaar geachte diensten, die de Staat aan de burgerlijke sector, aan het onderwijs en aan de landsverdediging bewijst. Dit is de directe bijdrage van de Staat in het nationaal inkomen.

Onder overdracht wordt verstaan, op de uitgavenzijde, de uitbetalingen zonder tegenprestatie vanwege de rechthebbers; op de inkomstenzijde, de heffingen door de Staat, krachtens zijn openbare macht verricht, zonder directe tegenprestatie van zijntwege. Zo is de werklozensteun voor de Staat een overdrachtsuitgave, de geheven belastingen een overdrachtsontvangst. In het raam van het nationaal inkomen zijn de overdrachten eenvoudig inkomensverschuiwingen.

De overdrachten op de uitgavenzijde bereiken het hoog bedrag van $27,2 + 8,4 = 35,6$ milliard. Ziehier hun samenstelling.

Overdrachtsuitgaven

OVERDRACHTEN VAN INKOMENS

Toelagen aan particulieren :

Oorlogspensioenen .....

4.309

Ouderdompensioenen .....

3.447

Bijdragen in de ziekte-invaliditeitsverzekering .....

2.343

Bijdragen in de werkloosheidsverzekering .....

2.920

Toelagen betreffende de gezinspolitiek .....

1.243

Openbare onderstand, arbeidsongevallen en diversen .....

868

15.130

Toelagen aan de ondernemingen :

Voedingsmiddelen en brandstoffen (prijzenpolitiek).....

104

Toelagen aan de steenkoolindustrie

500

Tussenkomen ten gunste van overheidsbedrijven .....

1.672

Andere tussenkomen .....

730

3.006

Toelagen aan ondergeschikte besturen .....

9.076

27.212

OVERDRACHTEN VAN KAPITAAL

Vergoedingen voor oorlogsschade ...

4.802

Bouwpremie .....

537

Andere .....

86

Overdrachten aan ondergeschikte besturen voor oorlogsschade en investeringen .....

2.630

Aan het buitenland .....

374

8.429

Deze overdrachten worden niet op gelijke wijze over de verschillende maatschappelijke standen verdeeld. De voormelde samenstelling toont aan dat een aanzienlijk deel der overdrachten uitsluitend de gesalarieerden ten goede komt. Aldus geschiedt er een bestendige heffing op het nationaal inkomen, hoofdzakelijk ten gunste van één stand.

De belastingheffing gebeurt evenmin neutraal. Men mag zeggen dat de indirecte belastingen, d. w. z. de belastingen die de kostprijs der goederen verhogen (35,8 milliard), geheven worden evenredig met het inkomen der natuurlijke personen, hoewel sommige takken meer drukken op de transacties in weelde-artikelen dan op de verkoop van gewone goederen. De directe belastingen, die hierboven als belastingen op winsten en inkomens (27,8 milliard) zijn aangegeven, hebben niet hetzelfde karakter. De percentages verschillen en drukken meer op de inkomsten van het verworven kapitaal dan op de bedrijfsinkomsten; ze zijn eveneens zeer progressief zodat de hoge inkomens met zwaarder percentages belast worden, terwijl de zeer lage van iedere belasting zijn vrijgesteld. Aldus is het aandeel van bepaalde begunstigden in de last der overdrachten over het algemeen slechts klein.

Nochtans is het onjuist te beweren dat de overdrachten steeds tot doel hebben de inkomsten te verminderen van die standen, die niet van deze overdrachten genieten.

De overdrachten kunnen inderdaad van dien aard zijn dat ze de gezamenlijke vraag steunen en aldus bijdragen tot het remmen der conjunctuurinzinkingen, aldus in zekere mate gevoelige verminderingen van het gezamenlijk inkomen verhinderen, en derhalve ook de vermindering van de inkomsten der klassen die niet van deze overdrachten genieten. Sommigen beweren zelfs dat de overdrachten, dank zij de onderhouden vraag en de vermindering der oppotting, het nationaal product en dus het nationaal inkomen kunnen vermeerderen.

Alhoewel het niet vaststaat dat bij vergelijking met een vroegere periode, de inkomens der niet door de overdrachten begunstigde klassen verminderen, schijnt het nochtans normaal dat het percentage welk in het gehele nationaal inkomen (aangegroeid bijv. door de ontwikkeling der productie) aan de verschillende sociale klassen toekomt, verandert ten gevolge van een sterke vermeerdering der overdrachten door de Staat.

Denken wij nochtans niet, dat onder de standen, die niet van de overdrachten genieten, het steeds een gemakkelijk te onderscheiden groep is, die haar evenredig aandeel ziet verminderen. Voor hen, die het zwaarst door de fiscale heffingen getroffen zijn, hangt veel af van de mogelijkheid de last der verhoogde belastingen af te wentelen op andere personen, door ze in de prijs der goederen en der diensten op te nemen. Aldus is het mogelijk, dat de belastingdruk in zekere mate gedragen wordt door het geheel der nationale onderdanen, rechthebbenden der overdrachten inbegrepen. Men ziet dus, dat het vraagstuk, welk wij hier aanraken, ons ten enenmale voert in de ingewikkelde economische theorieën, o. a. diegene over de invloed der belastingen.

II. — Overzicht der statistieken betreffende de inkomstenbelastingen

Sedert haar ontstaan in 1919 bleef de structuur van ons systeem der inkomstenbelastingen ongewijzigd. Een cedulaire belasting wordt van elke categorie inkomsten geheven en een aanvullende belasting treft een tweede maal het gehele inkomen. Alzo zijn de inkomsten uit onroerende goederen onderhevig aan de grondbelasting, de inkomsten uit roerende goederen aan de mobiliënbelasting, de bedrijfsinkomsten aan de bedrijfsbelasting, terwijl het geheel van de inkomsten der natuurlijke personen een tweede maal belast wordt door de aanvullende personele belasting.

Aanvankelijk vertegenwoordigden deze verschillende belastingen een systematisch geheel : de cedulaire belastingen hadden over het algemeen een uitgesproken zakelijk karakter en troffen bijgevolg de inkomsten zonder veel rekening te houden met de toestand van de belastingplichtige, terwijl de supertaks, later de aanvullende personele belasting, een geheel persoonlijke belasting was, dus slechts het inkomen trof, dat een ruim bestaansminimum overschreed en bovendien rekening hield met de gezinstoestand van de belastingplichtige.

In de loop der jaren heeft de grondbelasting haar zakelijk karakter verloren; eveneens werd de bedrijfsbelasting meer verpersoonlijkt dan ze aanvankelijk was. Aldus werd het systematisch karakter van het geheel der inkomstenbelastingen minder duidelijk, terwijl de fiscale wetten nog ingewikkelder werden.

Een systeem van zakelijke cedulaire belastingen leent zich goed tot het opmaken van een volledige en representatieve statistiek. Wegens allerlei vrijstellingen passen de persoonlijke belastingen daarentegen minder voor het verkrijgen van gegevens over de gezamenlijke inkomsten van een land.

Welke zijn de statistieken, die door de belastingbesturen in België opgemaakt worden?

De telling der aan bedrijfsbelasting onderhevige inkomsten bestaat reeds lang. Nochtans kan de regelaarsmaat in de samenstelling der statistische gegevens niet als voorbeeld worden gesteld. Het aanvullend werk, door deze telling veroorzaakt, werd voor een gewoonlijk overbelaste administratie steeds als bijkomstig beschouwd. Men moet dus rekening houden met een mogelijke vergissingsmarge.

Sedert de oorlog draagt het Nationaal Instituut voor de Statistiek zorg voor de opstelling van deze statistiek. Dit Instituut is beter toegerust voor dit soort van werk dan het Bestuur der Directe Belastingen. Bovendien werd de opname-techniek verbeterd.

Van 1923 tot 1931 werden de bedrijfsinkomsten zonder onderbreking geteld. Nadien gebeurde dit nog voor de belastingjaren 1933 en 1936. Sedert de bevrijding werd dit werk onafgebroken verricht door het Nationaal Instituut voor de Statistiek. De cijfers voor de dienstjaren 1945 en 1946 werden reeds gepubliceerd en die voor de dienstjaren 1947 en 1948 zullen eerlang *in extenso* in het *Statistisch Bulletin* verschijnen.

Deze statistische overzichten vermelden het aantal belastingplichtigen en het belaste bedrag en delen tevens de belastingplichtigen in, een eerste maal naar het bedrijf en een tweede maal naar de categorie van inkomens.

De opname der aan mobiliënbelasting onderhevige inkomsten gebeurde regelmatig. Het feit, dat deze belasting geheven wordt door afhouding bij de bron, zonder rekening te houden met de persoonlijke toestand van de belastingplichtige, vergemakkelijkt de opstelling dier statistiek. Zij is dan ook meer representatief dan die van de bedrijfsinkomsten.

De inkomsten uit onroerende goederen worden belast naar het kadastraal inkomen. Het Bestuur verstrekt jaarlijks cijfers betreffende het bruto-kadastraal inkomen, het belaste en het niet belaste kadastraal inkomen. In 1943 deed het Nationaal Instituut voor de Statistiek een telling, die een omstandige ontleding gaf van het kadastraal inkomen en van de betaalde grondbelasting. Sedertdien werd deze telling niet meer gedaan.

III. — Vergelijking der statistische gegevens

Aangezien de laatste vooroorlogse telling dagteekent van het dienstjaar 1936 (inkomsten van 1935), is men in zekere mate verplicht het jaar 1935 als basisjaar te nemen.

Onderzoeken we thans achtereenvolgens de fiscale statistieken der inkomsten uit onroerende goederen, der inkomsten uit roerende goederen en der bedrijfsinkomsten.

DE INKOMSTEN UIT ONROERENDE GOEDEREN

De onroerende goederen worden niet naar het werkelijk inkomen belast, maar naar het normale inkomen, dat vastgesteld wordt door vergelijking der onroerende goederen met een type van dezelfde categorie. Dit is het kadastraal inkomen. Het wordt éénmaal voor een reeks jaren vastgesteld en periodisch moeten er algemene herzieningen plaats hebben.

Het kadastraal inkomen is een netto-inkomen : het vertegenwoordigt dus het bruto-inkomen, verminderd met de onderhouds- en herstellingskosten, enz., die forfaitair geraamd worden op een vijfde voor de gebouwde en een tiende voor de niet gebouwde eigendommen.

Het Bestuur van het Kadaster verdeelt het kadastraal inkomen in drie delen : het belastbaar inkomen, het niet belastbaar inkomen en het niet ingekohierde inkomen.

Het niet belastbaar inkomen vertegenwoordigt het inkomen van bepaalde nieuwe gebouwen, die onder wel bepaalde voorwaarden, voor tien jaar vrij van grondbelasting zijn. Het omvat bovendien de onroerende goederen voor het onderwijs, de eredienst, de openbare gezondheid, enz., onder voorwaarde dat de exploitant geen winst nastreeft.

De categorie der niet ingekohierde inkomsten omvat de kadastrale inkomens beneden de *fr* 84, d. w. z. de

inkomsten waarop minder dan *fr* 5 grondbelasting verschuldigd is.

Inkomsten uit onroerende goederen, waarvan grondbelasting wordt geheven

(in millioenen franken)

1935	6.215
1936	6.313
1937	6.427
1938	6.515
1939	6.591
1940	6.616
1945	6.476
1946	6.521
1947	6.738
1948	6.760
1949	6.884
1950	7.017
1951	7.156

Deze cijfers weerspiegelen geenszins de ontwikkeling der werkelijke inkomsten uit onroerende goederen. Inderdaad werden sedert 1932 de kadastrale inkomens niet meer aangepast, zodat het kadastraal inkomen van de huidige onroerende goederen nog steeds op het marktpeil van 1932 ligt.

De vermeerdering van het belaste kadastraal inkomen in de laatste jaren, vloeit voort uit de vermeerdering in volume van 'slands onroerende goederen. Zij is op generlei wijze beïnvloed door de raming der huidige inkomsten uit nieuwe onroerende goederen, aangezien deze ter bepaling van hun kadastraal inkomen, moeten getoetst worden aan het type van 1932 (of 1935 naargelang van het geval); daaruit volgt dat het kadastraal inkomen voor de nieuwe zowel als voor de oude gebouwen fel onderschat wordt in verhouding tot het werkelijk inkomen.

Doch vermeerdering van het volume der onroerende goederen betekent niet een hoger werkelijk inkomen uit onroerende goederen.

Blijkens inlichtingen uit verschillende bronnen en inzonderheid van het Bestuur van het Kadaster, waar het onderwerp bestudeerd werd, mag het netto-inkomen uit onroerende goederen voor 1951 geschat worden op 17 milliard, zegge 15 milliard voor de gebouwde eigendommen en 2 milliard voor de niet gebouwde eigendommen. Indien de huishuurwet niet moest bestaan, zou dit inkomen, naar het schijnt, ongeveer 20 milliard bedragen, zegge 18 milliard voor de gebouwde eigendommen en 2,4 milliard voor de niet gebouwde eigendommen.

Vergelijken wij het inkomen van 17 milliard voor 1951 met het inkomen van 6.215 millioen voor 1935, dan bedraagt het indexcijfer slechts 277. De inkomsten uit onroerende goederen waren dus in 1951 naar verhouding minder belangrijk dan vóór de oorlog.

Zelfs zo de huishuurwet niet meer bestond, dan nog zou het indexcijfer slechts 320 bedragen, terwijl in 1951 de representatieve indexcijfers van onze economische bedrijvigheid 400 ruim overtroffen.

Zo men zich herinnert dat het volume der onroerende goederen in 1951 veel groter was dan in 1935, stelt men onmiddellijk vast dat het gemiddeld inkomen per eenheid gevoelig beneden het vooroorlogse ligt.

DE INKOMSTEN UIT ROERENDE GOEDEREN

De professionele rente der vorderingen en deposito's, voor zover behoorlijk vastgesteld werd dat ze in de boekhouding der rechthebbende bedrijven opgenomen wordt, is niet onderworpen aan de mobiliënbelasting, bijvoorbeeld het inkomen uit de beleggingen der spaarkassen. De interesten zijn bedrijfsontvangsten voor de rechthebbenden en vormen dus een der bestanddelen bij de berekening van de bedrijfsbelasting.

De inkomsten van effecten door de Staat en door sommige openbare nutsbedrijven uitgegeven, zijn meestal aan de aanvullende personele belasting onderhevig, maar vaak vrijgesteld van elke cedulaire belasting.

De rente der deposito's bij de banken of bij sommige andere financiële instellingen is eveneens vrijgesteld, voor zover zij geen 2 pCt. per jaar of 2,5 pCt. voor termijndeposito's overtreft.

Het overgrote gedeelte der andere inkomsten is aan mobiliënbelasting onderhevig.

Over het algemeen, wordt de belasting bij de bron afgehouden. Dit vergemakkelijkt de invordering van het Bestuur evenals het opmaken van de statistiek. Deze techniek verhindert dan ook het bedrog in grote

mate. De heffing gebeurt uitzonderlijk door inkohiering. In 1939 sloeg de heffing door afhouding op *fr* 4.840 miljoen inkomsten, terwijl de heffing door inkohiering slechts op 435 miljoen betrekking had; de afgehouden belasting bedroeg 726 miljoen en de ingekohierde 53 miljoen.

De na-oorlogse statistiek vermeldt de ingekohierde inkomsten niet meer, maar duidt nog steeds de belastingen aan, die niet door afhouding geheven worden. Wanneer men de verhouding kent tussen de afgehouden belastingen en de desbetreffende belaste inkomsten, kan men aan de hand van het gekende bedrag der ingekohierde belastingen, met benadering, het bedrag der door inkohiering belaste inkomens berekenen.

Hierna volgt de tabel der inkomsten uit roerende goederen, opgemaakt door het Bestuur der Directe Belastingen. Deze tabel omvat eveneens de ingekohierde inkomens; zij werden overeenkomstig de voormelde aanduidingen berekend. De vrijgestelde interesten der leningen door de Staat en door sommige parastatale instellingen uitgegeven, werden afzonderlijk vermeld. De andere vrijgestelde mobiliëninkomsten, inzonderheid diegene, welke uitgekeerd werden door sommige financiële instellingen en geen 2 pCt. of 2,5 pCt. van het kapitaal bereiken, werden verwaarloosd. Uit deze weglating vloeit geen grote onjuistheid voort, vermits de interesten, die door het geheel der banken in 1948 vergoed werden, 500 à 600 miljoen bedroegen.

Belgische inkomens uit roerende goederen (1)

	1935	1936	1937	1938	1939	1948	1949
A. — Inkomens waarop mobiliënbelasting betaald werd door afhouding bij de bron.							
1) van Belgische oorsprong :							
1° aandelen of deelbewijzen	1.291	1.924	2.362	2.871	2.552	4.410	4.581
	Gemiddelde : 2.200						
2° obligaties	177	160	178	249	208	392	460
3° geïnvesteerde kapitalen toegekend aan stille vennoten	64	67	62	74	60	329	319
4° vorderingen en leningen	178	199	196	167	128	339	485
5° deposito's niet bedoeld bij 7° hieronder	134	105	77	42	54	92	100
6° nationale overheidsfondsen	973	746	763	792	680	1.261	1.821
7° deposito's bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, bij andere spaarkassen afhankelijk van een openbare instelling en bij particuliere spaarkassen	297	325	37	325	366	728	710
8° hierboven niet vermeld	65	106	96	120	111	315	340
2) van buitenlandse oorsprong of daarmee gelijkgestelde :							
1° aandelen die overeenstemmen met in het buitenland gemaakte winsten ...	216	346	623	580	404	254	182
2° buitenlandse waarden en andere roerende en onroerende goederen van buitenlandse oorsprong	897	917	901	960	714	1.345	1.246
	4.292	4.895	5.295	6.189	5.275	9.465	10.244
B. — Inkomsten uit mobiliënbelasting						1.217	1.466
	4.292	4.895	5.295	6.189	5.275	10.682	11.710
	Gemiddelde : 5.190						
C. — Vrijgestelde interesten van effecten, door de Staat en door sommige parastatale instellingen uitgegeven	939	1.155	1.292	1.337	1.418	5.308	5.322
Totaal A + B + C...	5.231	6.050	6.587	7.526	6.693	15.990	17.032
	Gemiddelde : 6.417						

(1) Deze benaming is niet helemaal juist, daar sommige inkomsten aan buitenlandse rechthebbenden worden betaald.

Het is niet wenselijk, het jaar 1935 als basis te nemen, aangezien het desbetreffende cijfer bijzonder laag was, ja zelfs het laagste in het decennium 1930-1940. De vergelijking met het gemiddelde van het jaar 1935 tot 1939 is meer representatief.

Het totaal der in de tabel aangeduide inkomens bereikte in 1948-1949 het indexcijfer 250 t.o.v. het vooroorlogse gemiddelde (100). Nochtans moet een belangrijk onderscheid gemaakt worden. De evolutie van de cijfers der fiscale statistiek loopt niet helemaal evenwijdig met die van het rendement der vrijgestelde effecten van de Staat en van de parastatale instellingen. De inkomens aan mobiliënbelasting onderhevig overtreffen slechts licht het indexcijfer 200, terwijl de interesten der Staatsschuld het indexcijfer 440 bereiken.

Uit economisch standpunt, zijn de interesten op de overheidsschuld van bijzondere aard. Voor een zeker gedeelte, hebben ze het karakter van overdrachten. De gevoelige vermeerdering der schuld en, bijgevolg, der te betalen rente, houdt niet uitsluitend verband met de financiering van de Buitengewone Begroting, maar vindt voor een groot gedeelte haar oorsprong in het deficit der oorlogsperiode. De Staat heeft dus schulden aangegaan ter financiering van de verbruiksuitgaven. De renteuitkeringen op dit gedeelte der schuld houden dus, op het algemeen plan bezien, geen enkel verband met geïnvesteerde goederen en dragen geenszins bij tot het werkelijk nationaal inkomen. Ze verschillen nochtans van de andere overdrachten, aangezien de rechthebbenden der uitgekeerde interesten slechts de rechtmatige interesten van hun belegging ontvangen.

De belaste inkomens uit roerende goederen, d.w.z. diegene, welke economisch bezien geen fictieve inkomens zijn, zijn dus in werkelijkheid minder belangrijk dan vóór de oorlog. Alhoewel hun nominaal cijfer in 1948 het dubbel bereikt van vóór de oorlog, overtreft het werkelijke volume nauwelijks het vooroorlogse.

Alvorens deze gegevens te commentariëren, dient enig voorbehoud gemaakt.

Vooreerst kan de zelffinanciering, d.w.z. het aanleggen van reserves door de ondernemingen, de indruk wijzigen, die verwekt wordt door de afzonderlijk genomen, verdeelde inkomens. Herhaaldelijk werd gezegd dat de belangstelling van het publiek voor de particuliere uitgaven vermindert en dat de maatschappijen zich derhalve verplicht zien hun nieuwe investeringen te financieren met de winsten en zulks ten nadele der dividenduitkeringen. De inkomsten uit roerende goederen, in brede betekenis, zouden dus minder gedaald zijn dan uit voorgaande tabel blijkt.

Het Bestuur der Directe Belastingen verzamelt statistische gegevens betreffende de gezamenlijke winsten van de kapitaalvennootschappen, met hun indeling in uitgekeerde en gereserveerde winsten. Gelet op de onvolledigheid dezer gegevens, werden ze nooit gepubliceerd. Het Nationaal Instituut voor de Statistiek alsook de Algemene Spaar- en Lijfrentekas doen eveneens tellingen op hetzelfde gebied.

De moeilijkheden die met een juiste bepaling en met het achterhalen van de reserves der vennootschappen gepaard gaan, zijn oorzaak van de vrij grote verschillen tussen de cijfers, die door de voormelde instanties worden opgemaakt. Alle duiden nochtans aan dat de zelffinanciering, reëel uitgedrukt, merklijk hoger is dan vóór de oorlog. Tegenover een reservering van 1 milliard — normaal cijfer voor de vooroorlogse periode — moet voor de jaren 1948-1949 een cijfer van 7 tot 8 milliard en zelfs meer geplaatst worden. Zo al de verwezenlijkte winsten uitgekeerd waren, zou de fiscale statistiek der inkomsten uit roerende goederen vóór de oorlog een gemiddelde van 6 milliard en voor de jaren 1948-1949 een cijfer van ± 18 milliard vermeld hebben, en het indexcijfer zou ongeveer 300 bedragen.

De afschrijvingen zijn eveneens een maatstaf. De Belgische fiscus toont zich op gebied der afschrijvingen niet zeer streng en aanvaardt dat de economische slijtage der nijverheidsuitrusting ruim wordt gemeten. Bovendien laat de wet van 20 Augustus 1948 toe dat, voor bepaalde actieve bestanddelen van vóór de oorlog, de afschrijvingen op de aankoopwaarde, vermenigvuldigd met coëfficiënt 2,50, berekend worden. Die bijkomende afschrijvingsmogelijkheden, sedert 1947 toegelaten, hebben zeker nog hun invloed doen gelden in 1948-1949.

Een laatste bemerking betreft de inkomsten door koloniale vennootschappen verdeeld. De voormelde cijfers bevatten deze inkomsten niet. Ziehier enkele aanduidingen betreffende hun omvang.

	<i>Belaste inkomens</i>	<i>Betaalde belastingen</i>
	<i>(in miljoenen franken)</i>	
Dienstjaar 1939	689	119
Dienstjaar 1947	1.735	281
Dienstjaar 1948	2.495	411
Dienstjaar 1949	2.530	423

Hier dient opgemerkt dat de ontvangsten der dienstjaren 1947 tot 1949 beïnvloed werden door de laattijdige regularisatie van de fiscale toestand der koloniale maatschappijen gedurende de oorlogsjaren. Ten gevolge van de onderbreking van de verkeersmiddelen tussen België en Kongo, konden deze firma's hun balansen der jaren 1940 tot 1944 slechts in 1946, 1947 en zelfs in 1948 opstellen, zodat een belangrijk gedeelte der in 1947, 1948 en 1949 opgenomen ontvangsten, in feite de oorlogsjaren betreft.

Dit overzicht leert ons, dat de inkomsten uit roerende goederen in reële waarde niet zo hoog zijn als vóór de oorlog (gemiddelde 1935-1939), alhoewel de basisjaren nochtans ook geen uitzonderlijke jaren waren (gemiddelde 1935-1939 der belaste inkomsten : 5,2 milliard; cijfer voor 1928 : 6,5 milliard). Op een breder plan is de toestand nochtans minder ongunstig, aangezien de zelffinanciering gedeeltelijk de vermindering der uitgekeerde winsten vervangt.

DE BEDRIJFSINKOMSTEN.

De cijfers van de telling der aan de bedrijfsbelasting onderworpen inkomens, zooals die na de oorlog werden

berekend, zijn met de statistieken van vóór de oorlog niet helemaal meer te vergelijken, doordat er aan de verdeling der belastingplichtigen in bedrijfscategorieën wijzigingen werden aangebracht. De statistieken van na de oorlog, in tegenstelling met de vroegere, vermelden afzonderlijk de belastingplichtigen die inkomsten uit twee of meerdere beroepen cumuleren (bijv. landbouwer en gesalarieerde). Het gezamenlijk inkomen van al de belastingplichtigen kan nog vergeleken worden, maar de vergelijking tussen de verschillende beroepen is niet meer mogelijk, ten gevolge van de invoering van verschillende cumulatiecategorieën.

De telling van 1936 (inkomsten van 1935) vermeldt de voor de bedrijfsbelasting aangegeven inkomsten en omvat bijgevolg de belaste en niet belaste inkomsten (beneden het vrijgesteld minimum). Later heeft het Bestuur een raming gedaan ter verdeling der aangegeven inkomsten in belaste en niet belaste inkomsten. De cijfers werden gepubliceerd in de *Vragen en Antwoorden* van de Senaat van 9 Januari 1951. Het zijn die ramingen, die voor 1936 in de hierna volgende tabel vermeld werden.

De statistiek voor het belastingjaar 1948 (inkomsten 1947) omvat enkel de *belaste* inkomens.

Aan bedrijfsbelasting onderworpen inkomens

Categorie der inkomens	1936		1948	
	Aantal belastingplichtigen	Bedrag (in miljoenen franken)	Aantal belastingplichtigen	Bedrag (in miljoenen franken)
Inkomens beneden 10.000 frank	779.611	5.076,7	812	8
Inkomens uitsluitend van 10.000 tot 25.000 frank	630.755	9.286,4	473.825	9.152
Inkomens uitsluitend van 25.000 tot 50.000 frank	81.740	3.061,5	1.054.199	37.887
Inkomens uitsluitend van 50.000 tot 100.000 frank	17.486	1.224,0	438.922	28.948
Inkomens van 100.000 tot 250.000 frank	4.260	681,6	103.874	14.650
Inkomens van 250.000 tot 500.000 frank	647	226,4	12.465	4.134
Inkomens van 500.000 frank en meer...	260	289,2	4.036	3.930
	1.514.659	19.845,8	2.088.133	98.709

Aldus werden in 1948 98,7 milliard inkomens aan de bedrijfsbelasting onderworpen tegen 19,8 milliard in 1936. Het indexcijfer van deze vermeerdering t.o.v. 1935 = 100 bedraagt dus ongeveer 500. Nochtans dienen hieraan verbeteringen aangebracht, daar het aantal belastingplichtigen in 1935 1,5 miljoen bedroeg tegenover 2 miljoen in 1947. Het aantal bedrijfsbelastingplichtigen vermeerderde dus met één vierde. Van de ene datum tot de andere groeide de bevolking met 300.000 eenheden aan. Dit verklaart dus de vermeerdering der belastingplichtigen met ongeveer 75.000. De andere 425.000 personen werden belastingplichtigen, hetzij door een verbetering der bestuurlijke contrôle, hetzij door een vermeerdering der reële inkomsten, hetzij door een verlaging van het reële vrijgestelde minimum. De vermeerdering wordt vooral door deze laatste mogelijkheid verklaard. In 1935 was het van bedrijfsbelasting vrijgesteld minimum *fr* 4.800, *fr* 5.600 of *fr* 7.200 naargelang van de categorie der gemeenten. In 1948 werd het minimum op *fr* 9.600, *fr* 11.200 of *fr* 14.000 gebracht, d.i. dus juist het dubbel van het cijfer in 1936, d.w.z. een aanpassing die ver beneden de verhoging der prijzen en lonen blijft (1). Uit dien hoofde waren veel personen, die vóór en na de oorlog hetzelfde reële inkomen genoten, gedurende het dienstjaar 1948 belastingen verschuldigd, terwijl ze het niet waren in 1936. Daaruit volgde een vermeerdering van het totaal der belaste inkomens. Een correctie is dan ook vereist.

(1) Na 1948 werden de vrijgestelde minima vastgesteld op *fr* 15.000, *fr* 17.000 en *fr* 22.000.

Zij kan in zekere mate gebeuren door de berekening van het gemiddeld inkomen per belastingplichtige voor de twee jaren. Voor het dienstjaar 1936 bekomt men een gemiddelde van *fr* 13.100 en voor het dienstjaar 1947 *fr* 47.300. Het indexcijfer bedraagt aldus 360.

Deze verbetering is slechts onvolledig. Alvorens het gemiddelde der belaste netto-inkomens te berekenen, zouden de inkomens van die personen moeten uitgesloten worden, welke door de niet-aanpassing der vrijgestelde minima belastingplichtigen geworden zijn. Het is duidelijk dat het aldus bekomen gemiddelde voor 1948 hoger zou zijn dan *fr* 47.300.

Maar het indexcijfer 360 is nog om een andere reden te laag. De statistiek van 1936 bevat de navorderingen van het belastingjaar 1935, terwijl de cijfers van 1948 geen enkele navordering der vorige dienstjaren bevatten.

Men zou eveneens kunnen geneigd zijn, te spreken van een verschil in de graad van ontduiking, aangezien de belastingen voor het dienstjaar 1948 werden vastgesteld gedurende de drukte, die de muntsaneringsbelastingen bij het Bestuur der Directe Belastingen veroorzaakten en aangezien ook de hogere belastingpercentages van na de oorlog een aansporing zijn voor de belastingontduiking. Doch, zo de juiste invordering enerzijds onder de voormelde oorzaken kan geleden hebben, dient men anderzijds wat de nauwkeurigheid der aangiften betreft, rekening te houden met de gevolgen verwekt door de muntsaneringsmaatregelen alsook met de terugslag der schikkingen getroffen voor een betere belastinginvordering.

Zo rekening gehouden wordt met deze verschillende aspecten mag normaal aangenomen worden dat het indexcijfer van de vermeerdering der inkomsten t.o.v. 1935 tussen 360 en 370 ligt. Het overtreft de prijs-indexcijfers van 1947, die gemiddeld ongeveer 350 bedroegen. Men kan dus besluiten dat de werkelijke bedrijfsinkomsten gedurende de periode 1947-1948 hoger waren dan vóór de oorlog.

Tenslotte nog de statistiek der aan de aanvullende personele belasting onderworpen inkomsten. Deze staat werd tegelijkertijd met de opgave der met de bedrijfstaks belaste inkomens opgemaakt. Hij omvat het geheel der inkomsten onderworpen aan grondbelasting, mobiliënbelasting en bedrijfsbelasting. In 1936 werden die drie soorten inkomsten afzonderlijk vermeld. Sedert het einde van de oorlog stelt men zich tevreden met de telling van de gezamenlijke inkomsten.

Aan aanvullende personele belasting onderworpen inkomens

Categorie der inkomens	1936		Categorie der inkomens	1948	
	Aantal belastingplichtigen	Belaste inkomens (in miljoenen franken)		Aantal belastingplichtigen	Belaste inkomens (in miljoenen franken)
Beneden 25.000 frank	162.800	3.256	Beneden 25.000 frank	81.537	1.879
25.000 tot 50.000 frank	78.762	2.953	25.000 tot 50.000 frank	733.571	26.557
50.000 tot 100.000 frank	23.266	1.628	50.000 tot 100.000 frank	290.570	19.247
100.000 tot 250.000 frank	6.974	1.115	100.000 tot 150.000 frank	50.811	6.105
250.000 tot 500.000 frank	1.196	417	150.000 tot 200.000 frank	16.081	2.757
500.000 tot 1.000.000 frank	310	217	200.000 tot 300.000 frank	11.642	2.816
1.000.000 tot 2.500.000 frank	98	156	300.000 tot 600.000 frank	7.699	3.093
2.500.000 tot 5.000.000 frank	18	63	600.000 tot 1.000.000 frank	1.768	1.341
5.000.000 tot 10.000.000 frank	10	70	Meer dan 1 miljoen frank	1.117	2.182
Meer dan 10.000.000 frank	5	55			
	273.439	9.930		1.194.796	65.977

Uit deze statistiek kunnen we slechts één besluit trekken, nl. dat de aanvullende personele belasting in omvang is toegenomen. In 1936 moesten 273.000 personen deze belasting betalen; in 1948 1.200.000. Het vrijgesteld minimum verklaart deze aanzienlijk bredere toepassing. In 1935 was dit minimum, zoals het past voor een personele belasting, betrekkelijk hoog : 12.500, 15.000 of 20.000 frank naargelang van de categorie der gemeenten. Evenals voor de bedrijfsbelasting bereikten deze minima in 1948 slechts het dubbel van 1935. Gevolg hiervan was dat de meerderheid der belastingplichtigen in 1936 van deze taks was vrijgesteld, terwijl in 1948 de meerderheid hieraan was onderworpen.

***

Kortom, er heeft zich blijkbaar een verschuiving in de inkomsten voorgedaan ten gunste van het bedrijfsinkomen, en zulks klaarblijkelijk ten nadele der inkomsten uit onroerende goederen en minder duidelijk — zo men althans rekening houdt met de reserves — ten nadele der inkomsten uit roerende goederen.

Het is spijtig dat een wijziging in de techniek en in de voorstelling van de statistiek der inkomsten niet toelaat de eventuele veranderingen op te sporen in de verschillende categorieën van belastingplichtigen, die bedrijfsbelasting verschuldigd zijn. Het ware belangwekkend geweest het statistisch onderzoek uit te breiden

tot de inkomsten der loontrekkenden, der industriëlen en handelaars, der landbouwers en der vrije beroepen.

En tenslotte twee vaststellingen die iets buiten het bestek van dit onderwerp vallen.

De Staat heeft, om maatschappelijke redenen, de normale ontwikkeling der inkomsten uit onroerende goederen geremd; als compensatie voor de bezitters van onroerende goederen, heeft hij nochtans van de aanpassing der belastingen op die goederen afgezien. De grondbelasting is nog steeds op basis van de inkomsten voor 1933 verschuldigd. Daardoor wordt het percentage van deze belasting, vermeerderd met de crisisbelasting en de opcentimes der ondergeschikte openbare lichamen — percentage dat over het geheel nominaal hoog is — beperkt tot een maximum van gemiddeld 15 pCt. van het werkelijk inkomen.

Vóór de oorlog waren weinig personen de aanvullende personele belasting verschuldigd. Heden ten dage is de meerderheid er aan onderworpen. Het systematisch karakter van het geheel onzer belastingen op de inkomsten dreigt dus nog meer verloren te gaan. Vóór de oorlog reeds werd de verpersoonlijking der cedulaire belastingen verruimd. Nu verliest onze aanvullende personele belasting gedeeltelijk haar karakter van persoonlijke belasting. Deze evolutie kan een argument zijn voor hen, die pleiten voor een prijsgeven van ons belastingstelsel en voor de vervanging er van door een belasting in één stadium in de plaats van twee stadia, zoals we het nu kennen.

LITERATUUR BETREFFENDE DE MONETAIRE EN FINANCIËLE TOESTAND VAN BELGIË

Onderstaande literatuuropgave sluit aan bij diegene die wij gepubliceerd hebben in ons Decembern timer 1952 van het *Tijdschrift*. Er weze opgemerkt dat in deze literatuuropgave noch de verslagen van de verschillende instellingen, noch de statistische bronnen zijn overgenomen.

1. GELD- EN BANKWEZEN

DEFRANCE, G. Ce que nous enseignent les situations de la Banque Nationale de Belgique. (*La Revue de la Banque, Brussel, XVI, n° 11, blz. 749-772.*)

Financiering van de Belgische kredieten aan de E. B. U. — Nieuwe Conventie tussen de Nationale Bank en de Regering. (*Mededelingen van het Verbond der Belgische Nijverheid, Brussel, VII, n° 50, 12 December 1952, blz. 2613-2618.*)

2. BEURS- EN SPAARWEZEN

CHARELS, L. Industriefinanciering en spaarwezen. (*Economica-Documentatie, Vereniging van afgestudeerden van de School voor Economische Wetenschappen der Katholieke Universiteit te Leuven, II, n° 5, April 1952, blz. 200-216.*)

DELETRÉ, G. La rénovation des méthodes de collecte de l'épargne. (*Société Belge d'Etudes et d'Expansion, Luik, LI, n° 153, November-December 1952, blz. 761-765.*)

DELMOTTE, L. Onze rentestand te hoog. (*V.E.V.-Berichten. — Halfmaandelijks Tijdschrift van het Vlaams Economisch Verbond, Antwerpen, XXVII, n° 19, 1 November 1952, blz. 971-977.*)

ROGIERS, F. Het gebrek aan risicodragend kapitaal. (*Economica-Documentatie, Vereniging van afgestudeerden van de School voor Economische Wetenschappen der Katholieke Universiteit te Leuven, II, n° 5, April 1952, blz. 217-226.*)

ZEGHERS, O. De financiering van de industriële investeringen in België. (*V.E.V.-Berichten, Halfmaandelijks Tijdschrift van het Vlaams Economisch Verbond, Antwerpen, XXVII, n° 23, 31 December 1952, blz. 1153-1156.*)

4. BEGROTING EN OPENBARE FINANCIËN

De Belgische begroting voor 1953. (*Weekberichten van de Kredietbank, Brussel, VII, n° 51, 21 December 1952, blz. 397-398, 403-404.*)

DELMOTTE, L. Onze rentestand te hoog. (*V.E.V.-Berichten, Halfmaandelijks Tijdschrift van het Vlaams Economisch Verbond, Antwerpen, XXVII, n° 19, 1 November 1952, blz. 971-977.*)

Een minister van financiën op geldjacht! (*Officieel Tijdschrift van de Federatie der Handelaars van Gent, VI, n° 12, December 1952, blz. 693-694.*)

Le budget des Voies et Moyens pour 1953. (*Vita, Tijdschrift van het Verbond der Belgische Voedingsbedrijven, Brussel, IX, n° 19, 15 December 1952, blz. 1365-1370.*)

Mémoire relatif au projet de loi n° 368 du 17 juillet 1952 modifiant le code des taxes assimilées au timbre. (*Bulletin de la Chambre de Commerce et d'Industrie de l'arrondissement de Verviers, n° 12, December 1952, blz. 668-681.*)

SCHREUDER, E. Chronique de la législation fiscale des pays Benelux. — La législation fiscale belge en 1951. (*Bulletin for International Fiscal Documentation, Amsterdam, VI, n° 3, 192, blz. 158-173.*)

TIMMERMANS, A. La dette publique extérieure. (*Annales de Sciences économiques appliquées, Leuven, X, n° 5, November 1952, blz. 359-409.*)

van der SMISSEN, P. De fiscale pauze ernstig in 't gedrang. (*Mededelingen van het Verbond der Belgische Nijverheid, Brussel, VIII, n° 2, 9 Januari 1953, blz. 69-74.*)

5. FINANCIËLE ORGANEN BEHEERST DOOR BIJZONDERE WETTELIJKE BESCHIKKINGEN OF GEPLAATST ONDER DE WAARBORG OF DE CONTROLE VAN DE STAAT

L'activité des chemins de fer belges. (*Perspectives. — Bulletin hebdomadaire de la Société d'Etudes et d'Informations économiques, Paris, VIII, n° 47, 27 December 1952, blz. 1-9.*)

6. WEDERUITRUSTING — STRIJD TEGEN DE WERKLOOSHEID

BOES, J. Création de nouvelles industries. (*Bulletin social des Industriels, Organe de l'Association des Patrons et Ingénieurs catholiques, Brussel, XXIV, n° 192, December 1952, blz. 442-443.*)

CHARELS, L. Industriefinanciering en spaarwezen. (*Economica-Documentatie, Vereniging van afgestudeerden van de School voor Economische Wetenschappen der Katholieke Universiteit te Leuven, II, n° 5, April 1952, blz. 200-216.*)

Het V. E. V. en de wetsontwerpen ter bevordering van de industrialisatie in bepaalde gewesten door de werkloosheid geteisterd. (*V.E.V.-Berichten, Halfmaandelijkse Tijdschrift van het Vlaams Economisch Verbond, Antwerpen, XXVII, n° 22, 15 December 1952, blz. 1101-1104.*)

ZEGHERS, O. De financiering van de industriële investeringen in België. (*V.E.V.-Berichten, Halfmaandelijkse Tijdschrift van het Vlaams Economisch Verbond, Antwerpen, XXVII, n° 23, 31 December 1952, blz. 1153-1156.*)

7. INTERNATIONALE FINANCIËLE VERRICHTINGEN

BEHRMAN, J. Crisi, crisi di dollari e prestiti internazionali. (*Studi Economici, Napels, VII, n° 3-4, Mei-Augustus 1952, blz. 286-296.*)

Deux ans d'activité de l'Union Européenne de Paiements. (*Chambre de Commerce Suisse pour la Belgique et le Grand-Duché de Luxembourg, Brussel, LIV, n° 12, December 1952, blz. 5-12.*)

Een Amerikaanse visie op de mogelijkheden tot opheffing van het dollartekort. (*Economisch-Statistische Berichten. — Uitgave van het Nederlandsch Economisch Instituut, Rotterdam, XXXVII, n° 1856, 17 December 1952, blz. 975-978.*)

EINZIG, P. Will Bretton Woods Plan be revised? (*The Commercial and Financial Chronicle, New-York, CLXXVI, n° 5.174, 4 December 1952, blz. 23.*)

Financiering van de Belgische kredieten aan de E. B. U. — Nieuwe Conventie tussen de Nationale Bank en de Regering. (*Mededelingen van het Verbond der Belgische Nijverheid, Brussel, VII, n° 50, 12 December 1952, blz. 2613-2618.*)

Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling. (*Fabrimetal, Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid, Brussel, n° 337, VII, 8 December 1952, blz. 996-1004.*)

International Monetary Fund on Inflation. (*Central Bank News Digest, Manilla, IV, n° 41, 9 October 1952, blz. 5-7.*)

Is fund defeating its own purpose? (*The Statist, Londen, CLVI, n° 3900, 6 December 1952, blz. 694-695.*)

ROOTH, I. What can be done about the payments problem. (*The Commercial and Financial Chronicle, New-York, CLXXVI, n° 5172, 27 November 1952, blz. 10-11.*)

The International Monetary Fund's Resources. (*Central Bank News Digest, Manilla, IV, n° 40, 2 October 1952, blz. 11-12.*)

The world payments problem. (*International Financial News Survey, International Monetary Fund, Washington, V, n° 22, 28 November 1952, blz. 173-177.*)

8. FINANCIËLE ASPECTEN VAN BENELUX

Belgium and the Netherlands. (*The Statist, International Banking supplement, Londen, CLVI, n° 3901, 13 December 1952, blz. 23-25.*)

Benelux... cette question irritante. (*La Bourse aux cours de Belgique, Brussel, LXXX, n° 235, 18 December 1952, blz. 1.*)

Benelux-terugblik. (*Mededelingen van het Verbond der Belgische Nijverheid, Brussel, VIII, n° 1, 2 Januari 1953, blz. 21-32.*)

CLAESSENS, H. Pour mieux comprendre les problèmes de Benelux. (*Industrie, Revue de la Fédération des Industries belges, Brussel, VI, n° 12, December 1952, blz. 785-791.*)

DOLLARD, H. Où va Benelux? (*Bulletin social des Industriels, Organe de l'Association des Patrons et Ingénieurs catholiques de Belgique, Brussel, XXIV, n° 192, December 1952, blz. 454-455.*)

Haro sur Benelux! (*Moniteur textile, Revue économique et technique des Industries textiles, Brussel, XIV, n° 12, December 1952, blz. 5.*)

La Conférence Benelux d'Ulvenhout. (*Vita, Tijdschrift van het Verbond der Belgische Voedingsbedrijven, Brussel, IX, n° 20, 31 December 1952, blz. 1423.*)

La crise de Benelux. (*Bulletin mensuel de la Confédération des Syndicats Chrétiens de Belgique, Brussel, n° 11, November 1952, blz. 560-590.*)

STERKENDRIES, R. Les difficultés de Benelux. — Les possibilités de réduire l'écart entre les prix et les salaires dans les pays intéressés. (*Société Belge d'Etudes et d'Expansion, Luik, LI, n° 153, November-December 1952, blz. 774-778.*)

Wo steht der Benelux-Vertrag? (*Wirtschaftliche Mitteilungen, Lausanne, XXXI, n° 48, 10 December 1952, blz. 1.*)

9. SCHUMAN-PLAN

BEKAERT, L. Op de drempel van de Europese Gemeenschap. (*De Christelijke Werkgever. — Uitgave van de Federatie der Katholieke Werkgevers van België, Brussel, VIII, n° 10, December 1952, blz. 447-457.*)

EYSKENS, G. Economische feiten en stromingen. (*Tijdschrift voor Politiek, Brussel, II, n° 6, 20 December 1952, blz. 725-734.*)

Gli scambi commerciali dei paesi della comunità europea del carbone e dell'acciaio. (*Economia Internazionale, Rivista dell'Istituto di Economia Internazionale, Genova, V, n° 4, November 1952, blz. 803-815.*)

SETHUR, F. The Schuman Plan and Ruhr Coal. (*Political Science Quarterly, New-York, Academy of Political Science of Columbia University, LXVII, n° 4, December 1952, blz. 503-520.*)

10. ALGEMEEN

Belgium and the Netherlands. (*The Statist, International Banking supplement, Londen, CLVI, n° 3901, 13 December 1952, blz. 23-25.*)

DETROUX, A. A propos de la coordination des économies belge et congolaise. (*Société Belge d'Etudes et d'Expansion, Luik, LI, n° 153, November-December 1952, blz. 784-788.*)

EYSKENS, G. Economische feiten en stromingen. (*Tijdschrift voor Politiek, Brussel, II, n° 6, 20 December 1952, blz. 725-734.*)

Proefonderzoek over de grondtendenties van de Congolese economie. (*Tijdschrift van de Centrale Bank van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi, Brussel, I, n° 5, November 1952, blz. 141-153.*)

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in de loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij « in extenso » overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan er van te vergemakkelijken, hebben wij bovenbedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht :

- I. — Algemene economische wetgeving
- II. — Overheidsfinanciën (incl. begrotingswetten), munt-, bank- en financiële wetgeving
- III. — Landbouw
- IV. — Nijverheid
- V. — Arbeid
- VI. — Binnenlandse handel
- VII. — Buitenlandse handel
- VIII. — Verkeerswezen
- IX. — Prijzen en lonen
- X. — Sociale wetgeving (pensioenen, sociale verzekeringen en diverse sociale voordelen)
- XI. — Oorlogsschade

I — ALGEMENE ECONOMISCHE WETGEVING

Koninklijk besluit van 4 December 1952

waarbij de samengeordende wetten houdende uitzonderingsbepalingen inzake huishuur ten aanzien van sommige gemeenten buiten toepassing worden verklaard (Staatsblad, 31 December 1952, blz. 9359).

Wet van 10 December 1952

houdende goedkeuring van volgende internationale akten : 1) Verdrag houdende oprichting van een Internationale Douaneraad en bijlage, ondertekend te Brussel, de 15^e December 1950; 2) Protocol inzake

de Studiegroep voor de Europese Douane-Unie, ondertekend te Brussel, de 15^e December 1950 (Staatsblad, 31 December 1952, blz. 9336).

Wet van 29 December 1952

tot wijziging van de samengeordende wetten van 10 Maart 1952, houdende uitzonderingsbepalingen inzake huishuur (Staatsblad, 31 December 1952, blz. 9356).

II — OVERHEIDSFINANCIËN (INCL. BEGROTINGSWETTEN), MUNT-, BANK- EN FINANCIËLE WETGEVING

Koninklijk besluit van 12 November 1952

tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 December 1951 betreffende het toestaan van leningen aan de coöperatieve vennootschappen met landbouwkarakter (Staatsblad, 25 December 1952, blz. 9188).

Koninklijk besluit van 24 November 1952

houdende vaststelling, voor het dienstjaar 1952, van de basisdotatie-verhoging, voorzien bij artikel 11, § 4, van de wet van 24 December 1948, betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën (Staatsblad, 8-9 December 1952, blz. 8851). — Erratum (Staatsblad, 11 December 1952, blz. 8900).

Wet van 1 December 1952

waarbij de wetten en besluiten betreffende de inkomstenbelastingen en de nationale crisisbelasting, samengeordend bij de besluiten van de Regent van 15 en 16 Januari 1948, worden gewijzigd (Staatsblad, 12 December 1952, blz. 8923).

Koninklijk besluit van 13 December 1952

waarbij machtiging aan het Belgisch Nationaal Instituut voor Radio-Omroep verleend wordt voor het verdisconteren bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas van promessen om uitgaven van eerste aanleg te dekken (Staatsblad, 24 December 1952, blz. 9142).

Ministerieel besluit van 18 December 1952
houdende wijziging van het erkenningsreglement voor bankrevisoren (Staatsblad, 24 December 1952, blz. 9138).

Wet van 29 December 1952
waarbij voorlopige kredieten komende in mindering van de begrotingen voor het dienstjaar 1953 geopend worden (Staatsblad, 29-30 December 1952, blz. 9240).

Wet van 29 December 1952
houdende de Rijksmiddelenbegroting voor het dienstjaar 1953 (Staatsblad, 29-30 December 1952, blz. 9242).

III — LANDBOUW

Ministerieel besluit van 20 December 1952
waarbij de telling van de winterbezaaiingen en van het vee op 1 Januari 1953 wordt voorgeschreven (Staatsblad, 24 December 1952, blz. 9140).

IV — NIJVERHEID

Koninklijk besluit van 25 November 1952
houdende inwilliging van een verzoekschrift betreffende de vensterglasnijverheid, ingediend bij toepassing van het koninklijk besluit n° 62 van 13 Januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling (Staatsblad, 4 December 1952, blz. 8751).

Dit besluit verbiedt, tot 31 December 1954, smeltovens of machines voor vensterglasfabricage, welke op 18 October 1940 niet voorhanden waren, welke op die datum niet uitsluitend tot die fabricage dienden of welke sedertdien niet regelmatig zijn gemonteerd, voor vensterglasfabricage in werking te stellen of te gebruiken.

Onder voorbehoud van de toepassing van artikel 3 van dit besluit en van de afwijkingen welke overeenkomstig artikel 20 van het koninklijk besluit n° 62 van 13 Januari 1935 worden toegestaan, is het, tot op 31 December 1954, verboden nieuwe smeltovens of machines voor vensterglasfabricage te installeren.

Tot 31 December 1954 mag de bij ieder voortbrenger bestaande voorraad, zowel wat verpakt glas, onverpakt gesneden glas, als nog te snijden raw glas betreft, in vierkante meter herleid tot de gewone dikte, in de loop van ieder kwartaal van het burgerlijk jaar, een hoeveelheid gelijk aan het verkoopcijfer van het vorige kwartaal niet overschrijden.

Koninklijk besluit van 25 November 1952
houdende inwilliging van een verzoekschrift betreffende de boutennijverheid, ingediend bij toepassing

van het koninklijk besluit n° 62 van 13 Januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling (Staatsblad, 4 December 1952, blz. 8753).

Tot 31 December 1952 is het aan ieder voortbrenger der bij artikel 2 vermelde producten der boutennijverheid verboden, deze jaarlijks in een grotere verhouding te produceren dan 75 pCt. van het productievermogen van zijn gezamenlijke op 31 December 1950 gevestigde installaties.

Tot 31 December 1952, maar onder voorbehoud van de afwijkingen die overeenkomstig artikel 20 van het koninklijk besluit van 13 Januari 1935 kunnen worden toegestaan, is het verboden productiemiddelen bestemd voor de fabricatie van artikelen der boutennijverheid, vallende onder toepassing van dit besluit, bijgevoegd aan die, welke naar de zin van de artikelen 3 en 4 op 31 December 1950 bestonden, te installeren of in werking te stellen.

Ministerieel besluit van 21 November 1952
houdende wijziging van het ministerieel besluit van 14 Augustus 1952 waarbij een maandelijks statistiek van de beweging der voorraden grondstoffen dienstig tot de vervaardiging van veevoeders, voorhanden bij de fabrikanten van deze voeders, voorgeschreven wordt (Staatsblad, 24 December 1952, blz. 9139).

V — ARBEID

Akkoord
tussen het Koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland inzake de grensarbeiders en Slotprotocol, ondertekend op 18 Januari 1952 te Bonn (Staatsblad, 20 December 1952, blz. 9056).

Koninklijk besluit van 10 November 1952
tot wijziging van titel I van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming, goedgekeurd bij besluit van de Regent van 11 Februari 1946 (Staatsblad, 14 December 1952, blz. 8965).

VII — BUITENLANDSE HANDEL

Koninklijk besluit van 2 December 1952

betreffende het tarief van invoerrechten (Staatsblad, 17 December 1952, blz. 9000).

Dit besluit geeft de lijst der goederen die in 1953 nog vrijgesteld zijn of van een vermindering genieten van het invoerrecht voorzien op het tarief.

Koninklijk besluit van 5 December 1952

tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 September 1883 houdende reglement van algemeen bestuur van de gezondheidspolitie der huisdieren (Staatsblad, 24 December 1952, blz. 9149).

Ministerieel besluit van 6 December 1952

betreffende de in-, uit- en doorvoer van huisdieren (Staatsblad, 24 December 1952, blz. 9151).

Wet van 10 December 1952

houdende goedkeuring van volgende internationale akten: 1) Verdrag houdende oprichting van een Internationale Douaneraad en bijlage, ondertekend te Brussel, de 15^e December 1950; 2) Protocol inzake de Studiegroep voor de Europese Douane-Unie, ondertekend te Brussel, de 15^e December 1950 (Staatsblad, 31 December 1952, blz. 9336).

VIII — VERKEERSWEZEN

Internationale Overeenkomst

betreffende het vervoer van goederen per spoorwegen (CIM) en Bijlagen, ondertekend op 23 November 1933, te Rome. — Additionele Overeenkomst, ondertekend op 13 Mei 1950, te Bern (Staatsblad, 31 December 1952, blz. 9350).

Ministerieel besluit van 29 November 1952

Algemene toepassingsvoorwaarden inzake vrachtenbarema's van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart (Staatsblad, 5 December 1952, blz. 8768).

IX — PRIJZEN EN LONEN

Ministerieel besluit van 17 November 1952

houdende wijziging van het ministerieel besluit van 10 Maart 1947, houdende wederaanpassing van de elektrische energie. — Erratum (Staatsblad, 8-9 December 1952, blz. 8850).

Koninklijk besluit van 25 November 1952

waarbij de beslissingen van 9 Juli 1952 van het Nationaal Paritair Comité van de houtbewerking, tot vaststelling van de minima-lonen in de mandenmakerij, en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, bindend worden gemaakt (Staatsblad, 19 November 1952, blz. 8801).

Koninklijk besluit van 25 November 1952

waarbij bindend worden gemaakt de beslissingen van 19 Juni 1952 van het Nationaal Paritair Comité van de jutezakkenmakerij en de handel in jutezakken, betreffende de vaststelling van de lonen van de arbeiders en arbeidsters tewerkgesteld in de jutezakkenmakerij en de handel in jutezakken, alsook de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der

kleinhandelsprijzen van het Rijk (Staatsblad, 7 December 1952, blz. 8826).

Koninklijk besluit van 25 November 1952

waarbij bindend wordt gemaakt de beslissing van 14 October 1952 van het Nationaal Paritair Comité van het hotelbedrijf, tot wijziging van de beslissing van 20 Mei 1952, bindend gemaakt bij koninklijk besluit van 4 September 1952 en betreffende de vaststelling van de minima-lonen van het keukenpersoneel (Staatsblad, 7 December 1952, blz. 8829).

Koninklijk besluit van 25 November 1952

waarbij worden bindend gemaakt de beslissingen van 7 October 1952 van het Nationaal Paritair Comité voor de vermaakondernemingen tot wijziging van de beslissingen van 18 Maart 1952, bindend gemaakt bij koninklijk besluit van 11 Juni 1952, en betreffende de vaststelling van de classificatie en minima-lonen van de in de bioscoopzalen tewerkgestelde arbeiders en arbeidsters (Staatsblad, 7 December 1952, blz. 8831).

Koninklijk besluit van 25 November 1952
waarbij bindend worden gemaakt de beslissingen van 8 October 1952 van het Nationaal Paritair Comité van de houtbewerking, betreffende de vaststelling van de lonen der jonge arbeiders en der arbeidsters tewerkgesteld in de houtbewerkende nijverheid, en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen (Staatsblad, 11 December 1952, blz. 8901).

Ministerieel besluit van 3 December 1952
waarbij de prijzen van de vrije plaatsen in de garages aan het régime van de normale prijs onderworpen worden (Staatsblad, 14 December 1952, blz. 8962).

Koninklijk besluit van 9 December 1952
houdende verlenging van de Prijzencommissie (Staatsblad, 14 December 1952, blz. 8964).

De tijd gedurende dewelke de koninklijke besluiten van 16 Februari, 19 Maart en 28 December 1951 in werking zijn, wordt tot op 31 December 1953 verlengd.

X — SOCIALE WETGEVING (PENSIOENEN, SOCIALE VERZEKERINGEN EN DIVERSE SOCIALE VOORDELEN)

Koninklijk besluit van 25 November 1952
tot vaststelling van het bedrag en de wijze van betaling van het loon voor de feestdagen waarop niet gewerkt wordt in de steenkolenhandel van Antwerpen en omliggende (Staatsblad, 3 December 1952, blz. 8738).

Koninklijk besluit van 15 December 1952
tot vaststelling voor het jaar 1953 van de modaliteiten van toepassing van artikel 6quinquies van de wetten betreffende het jaarlijks verlof van de loonarbeiders (Staatsblad, 17 December 1952, blz. 9007).

Wet van 20 December 1952
waarbij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas er toe gemachtigd wordt, een som van ten hoogste honderd millioen frank, betaalbaar in vijf annuïteiten, ter beschikking van de Staat te stellen met het oog op de toekenning van een bijzondere tegemoetkoming aan sommige aangeslotenen bij de Lijfrentekas (Staatsblad, 25 December 1952, blz. 9168).

Koninklijk besluit van 20 December 1952
tot vaststelling van het bedrag van de werkgeversbijdrage voor het aanvullend anciënniteitsverlof (Staatsblad, 25 December 1952, blz. 9172).

XI — OORLOGSSCHADE

Koninklijk besluit van 11 December 1952
betreffende de vaststelling, inzake oorlogsschade aan boten, van de integrale vergoedingscoëfficiënt toepasselijk op heel het Rijk voor de periode van 1 October 1952 tot 31 Maart 1953 (besluit n° 16) (Staatsblad, 26-27-28 December 1952, blz. 9202).

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Inhoud, zie laatste bladzijde van het Tijdschrift)

GELDMARKT

I — RENTETARIEF VOOR DISCONTO EN BELENINGEN (in pCt.)

2

TIJDVAK	OFFICIËLE RENTETARIEVEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË										CALLGELD	
	Disconto				Beleningen van en voorschotten op (*)						In verrekingskamer	Buiten verrekening
	Geaccepteerd in een bank gedomicileerd papier, warrans en bankaccepten vooraf door de N. B. B. geïseerd.	Geaccepteerd niet in een bank gedomicileerd papier	Niet geaccepteerde wissels	Promessen	Schatkistcertificaten met ten hoogste 120 dagen looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 8 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 12 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met een looptijd van meer dan 12 maanden	Andere overheidsfondsen	Mobilisatie van speciale rekeningen E. B. U. (besluiten 22-3-52 en 26-7-52)		
1951 Jaargemiddelde	3,54	3,88	4,88	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
1952 Jaargemiddelde	3,24	3,74	4,74	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	(1) 3,50	1,25	1,25
Maandgemiddelde :												
1951 October	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
November	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
December	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
1952 Januari	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
Februari	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
Maart	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
April	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
Mei	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
Juni	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
Juli	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	—	1,25	1,25
Augustus	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	3,50	1,25	1,25
September	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	3,50	1,25	1,25
October	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	3,50	1,25	1,25
November	3,25	3,75	4,75	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	3,50	1,25	1,25
Dec. (vanaf 18 Dec.)	3,—	3,50	4,50	5,50	2,—	2,1875	2,375	5,50	5,50	3,50	1,25	1,25

(1) Gemiddelde van de vijf laatste maanden.

(*) Quotiteit van het voorschot in December 1952 :

Schatkistcertificaten uitgegeven op korte termijn	95 pCt.	4 pCt. Schatkistcertificaten met 5 tot 10 jaar looptijd (1947)	90 pCt.
Obligaties 4 1/2 pCt. Lening van 1951	90 pCt.	4 pCt. Schatkistcertificaten met 5 tot 10 jaar looptijd (1948)	90 pCt.
Obligaties 4 1/2 pCt. Lening van 1952 op 10 jaar	90 pCt.	4 pCt. Schatkistcertificaten 1949	90 pCt.
3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten met ten hoogste 15 jaar looptijd (1942)	90 pCt.	4 pCt. Schatkistcertificaten 1950 Belgisch Congo	90 pCt.
4 pCt. Schatkistcertificaten met 5, 10 of 20 jaar looptijd (1943)	90 pCt.	Obligaties 4 pCt. 1950-1960 Belgisch Congo	90 pCt.
3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten met 10 jaar looptijd (1944)	90 pCt.	Obligaties 3 1/2 pCt. Muntsaneringlening 1 ^o reeks	90 pCt.
		Ander overheidspapier	80 pCt.

II — RENTETARIEF VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOEDEN BIJ DE ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTTEKAS

4

TIJDVAK	Banken — Depositorerekeningen (*)					Algemene Spaarkas (inlagen op spaarboekjes)			Nat. Maat. voor Krediet aan de Nijverheid
	onmiddellijk opvraagbaar	15 dagen vooropzegging	1 maand	3 maanden	6 maanden	tot fr. 50.000 (1)	fr. 50.001 tot 100.000 (2)	boven 100.000 (3)	
1951 Jaargemiddelde	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
1952 Jaargemiddelde	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Maandgemiddelde :									
1951 October	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
November	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
December	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
1952 Januari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Februari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Maart	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
April	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Mei	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Juni	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Juli	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
Augustus	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
September	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
October	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
November	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50
December	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50

(*) Gemiddelde van vier banken.

Vanaf Maart 1952, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1952, behalve wat de rekeningen betreft welke sinds deze laatste datum vereffend werden : (1) tot fr 75.000 — (2) fr 75.001 tot fr 150.000 — (3) boven fr 150.000.

VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN

I — NOTERING DER EDELE METALEN

TIJDVAK	GOUD				ZILVER			
	LONDEN sh. en d. per oz. fijn	New-YORK dollars per oz. fijn	BOMBAY		LONDEN d. per oz. fijn	New-YORK cents per oz. fijn	BOMBAY	
			Roepieën en annas per Fine Tola	Omrekening in sh. en d. per oz. fijn			Roepieën en annas per 100 Fine Tola	Omrekening in pence per oz. fijn
1938 31 December	149/7 1/2	35	105.11	422/9	(1) 20,06	42,75	187.10	90
1951 31 December	248/0	35	83.11	334/9	77,00	88,00	152.12	73
1952 31 December	248/0	35			72,75	83,25		
Maandgemiddelde :								
1951 October	248/0	35	107.14	431/6	77,00	88,15	185.5	89
November	248/0	35	107.8	430/0	77,00	88,00	185.0	89
December	248/0	35	105.6	421/6	77,00	88,00	185.15	89
1952 Januari	248/0	35	105.14	423/5	77,00	88,00	190.14	92
Februari	248/0	35	104.3	416/0	77,00	88,00	190.0	91
Maart	248/0	35	89.5 (2)	357/3	77,00	88,00	154.6 (2)	75
April	248/0	35	90.13	363/2	77,00	88,00	160.2	77
Mei	248/0	35	91.3	364/9	74,89	86,44	164.3	79
Juni	248/0	35	88.1	352/3	72,60	82,75	153.14	74
Juli	248/0	35	89.10	358/6	72,62	82,89	159.7	77
Augustus	248/0	35	91.3	364/9	73,00	83,25	160.9	77
September	248/0	35	90.8	362/0	73,00	83,25	160.15	77
October	248/0	35	87.7	349/6	73,00	83,25	157.2	75
November	248/0	35	82.8	330/0	72,82	83,25	152.0	73
December	248/0	35	80.5	321/3	72,58	83,25	147.2	71

(1) Notering per stand. oz.

(2) Gemiddelde van 17 tot 31 Maart 1952, daar de markt gesloten was van 4 tot 15 Maart 1952.

N. B. — 1 oz. troy = 31,1035 gram; 1 tola = 11,6638 gram; 1 roepie = 16 annas; 1 roepie = 18 pence.

II — OFFICIELE WISSELKOERSEN PER 31 DECEMBER 1952

vastgesteld door de Nationale Bank van België

krachtens besluit n° 6 genomen door de Ministerraad te Londen op 1 Mei 1944

(« Belgisch Staatsblad » van 5 September 1944, n° 22)

(Belgische franken)

VALUTA	Contractuele of gemiddelde koers	Transfers	
		Aankoopkoers	Verkoopkoers
100 Nederlandse gulden	1.315,7908	1.314,—	1.317,—
1 Zweedse kroon	9,6652	9,64	9,69
1 Deutsche Mark	11,90475	11,88	11,93
100 Congolese frank	—	100,—	100,—
100 Luxemburgse frank	—	100,—	100,—
1 Deense kroon	7,2389	7,21	7,26
1 Noorse kroon	7,—	6,98	7,02
100 Tjechoslowaakse kroon	100,—	99,70	100,30

OFFICIELE WISSELKOERSEN

vastgesteld door de in Verrekeningskamer te Brussel vergaderde bankiers

(Belgische franken)

Tijdvak	100 Zwitserse frank	1 U.S.-dollar	100 Franse frank	1 Canadese dollar	1 pond sterling	100 Escudos
1951 Jaargemiddelde	1.155,38	50,34	14,27	47,76	140,14 (1)	173,98 (2)
1952 Jaargemiddelde	1.144,58	50,29	14,27	51,38	139,86	
Maandgemiddelde :						
1951 October	1.152,10	50,40	14,27	47,99		
November	1.147,18	50,40	14,30	48,32		
December	1.143,96	50,40	14,30	49,08	140,14 (1)	
1952 Januari	1.143,28	50,40	14,26	50,12	140,02	
Februari	1.143,79	50,40	14,19	50,34	139,63	
Maart	1.143,26	50,40	14,25	50,57	139,69	
April	1.144,25	50,40	14,30	51,37	140,03	
Mei	1.145,21	50,40	14,30	51,22	139,98	
Juni	1.145,23	50,40	14,30	51,47	139,91	
Juli	1.145,28	50,38	14,29	51,99	139,44	173,83 (3)
Augustus	1.145,35	50,28	14,28	52,30	139,48	174,—
September	1.144,64	50,19	14,28	52,31	139,93	173,99
October	1.144,68	50,08	14,29	51,96	140,10	174,—
November	1.144,86	50,04	14,28	51,27	140,02	174,03
December	1.145,13	50,16	14,24	51,67	140,05	174,04

(1) Gemiddelde van 17 tot 31 December 1951.

(2) Gemiddelde van 7 Juli tot 31 December 1952.

(3) Gemiddelde van 7 tot 31 Juli 1952.

KAPITAALMARKT

I — NOTERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN — VERGELIJKENDE TABEL

14

AARD DER EFFECTEN	Notering voor	NOTERING PER				
		1 Sept. 1952	1 October 1952	3 Nov. 1952	1 Dec. 1952	5 Januari 1953
I. — Rechtstr. Belgische binnenl. Staatsschuld (Rente bij te rekenen).						
2 ½ pCt. Schuld	100,—	53,15	53,40	53,60	53,65	53,75
3 pCt. Schuld, 2 ^e reeks (1) (2)	100,—	87,70	88,05	88,15	87,85	87,95
3 ½ pCt. Schuld 1937 (1) (2)	100,—	79,15	79,25	79,35	79,35	79,35
3 ½ pCt. Schuld 1943 (1) (2)	100,—	77,15	77,25	77,60	77,45	77,30
3 ½ pCt. Muntsaneringslening 1 ^e reeks (paar)	100,—	99,80	99,80	99,85	99,85	—
3 ½ pCt. Muntsaneringslening 1 ^e reeks (onpaar)	100,—	98,55	98,75	99,05	99,30	99,60
4 pCt. Gefünificeerde Schuld	100,—	89,45	89,85	89,50	89,50	89,35
4 pCt. Bevrijdingslening, 1945 (2)	100,—	88,—	88,15	88,35	87,90	87,90
4 ½ pCt. Lening, 1951 (2)	100,—	96,85	97,15	97,25	97,10	97,15
4 ½ pCt. Lening, 1952, op 10 jaar (2)	100,—	—	96,50	97,10	96,90	97,10
3 ½ pCt. met ten hoogste 15 jaar looptijd Schatkistcertificaten, 1942, 1 ^e reeks (1)(2)	100,—	107,—	107,—	107,40	107,70	107,70
3 ½ pCt. Vijf-, tien- of twintigjaarsschatkistcertificaten, 1943 (1) (2) (3)	100,—	104,80	105,60	104,90	104,95	104,80
3 ½ pCt. Tienjaarsschatkistcertificaten, 1944, 1 ^e reeks (1) (2)	100,—	100,—	100,15	100,10	99,85	100,50
4 pCt. Vijf- of tienjaarsschatkistcertificaten, 1947 (2)	100,—	100,20	100,85	101,35	101,30	101,60
4 pCt. Vijf- of tienjaarsschatkistcertificaten, 1948 (2)	100,—	102,65	102,40	102,90	102,60	102,45
4 pCt. Vijf- of tienjaarsschatkistcertificaten, 1949 (2)	100,—	99,—	99,10	99,20	98,55	99,30
4 pCt. Lotenlening 1933	1.050,—	1.008,—	1.018,—	1.021,—	1.024,—	1.023,—
4 pCt. Lotenlening 1938	500,—	468,—	471,—	475,—	480,—	485,—
Lotenlen. 1941 (3 pCt. tot 1946; 3 ½ pCt. van 1946 tot 1951; daarna 4 pCt.)	1.000,—	899,—	908,—	910,—	911,—	926,—
II. — Indirecte Staatsschuld en door de Staat gewaarborgde schuld (Rente bij te rekenen).						
4 pCt. Lotenlening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	482,—	485,—	487,—	488,—	495,—
Lening tot Wederopb. 1 ^{ste} schijf 1947 (2 pCt. tot 1957; vervolgens 5 pCt.) (2)	1.000,—	985,—	988,—	988,—	988,—	990,—
Lening tot Wederopb. 2 ^e schijf 1949 (2 pCt. tot 1958; vervolgens 5 pCt.) (2)	1.000,—	1.003,—	1.004,—	1.005,—	1.008,—	1.022,—
Lening tot Wederopb. 3 ^e schijf 1950 (2 pCt. tot 1960; vervolgens 5 pCt.) (2)	1.000,—	1.010,—	1.010,—	1.033,—	1.038,—	1.043,—
0 pCt. prof. aand. v.d. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. (Zwits. schijf) (1) (2)	500,—	554,—	558,—	558,—	556,—	582,—
0 pCt. prof. aand. v.d. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. (Ned. schijf) (1) (2)	500,—	544,—	549,—	548,—	548,—	557,—
4 pCt. prof. aand. v.d. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. (Belg. schijf) (1) (2)	500,—	442,—	449,—	447,—	452,—	456,—
(*) 3 pCt. Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coup. Januari-Juli (1) (2) (4)	100,—	62,35	62,50	62,30	62,20	62,75
4 pCt. Beheer van Telegraaf en Telefoon, 1950 (2)	100,—	98,35	98,40	98,75	98,65	98,95
4 ½ pCt. Tienjaarslening van het Beheer van Telegraaf en Telefoon 1952 (2)	100,—	97,—	97,05	97,20	97,25	97,35
4 pCt. Vijf- of tienjaarslening v.d. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. 1950 2 ^e reeks (2)	100,—	97,35	97,30	97,40	97,35	97,70
4 ½ pCt. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. 1952-1962 (2)	100,—	97,—	97,05	97,25	97,05	97,25
4 ½ pCt. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. 1952-1962 (2)	100,—	96,55	96,75	97,15	97,25	97,30
4 ½ pCt. Tienjaarslening v.d. Nat. Maat. voor Krediet aan de Nijverheid 1951(2)	100,—	97,—	97,05	97,20	97,20	97,30
4 ½ pCt. Tienjaarslening v.d. Nat. Maat. v ^r Krediet aan de Nijv. 1 ^e reeks 1952(2)	100,—	97,—	97,05	97,20	97,20	97,30
4 ½ pCt. Tienjaarslening v.d. Nat. Maat. v ^r Krediet aan de Nijv. 2 ^e reeks 1952(2)	100,—	—	—	—	96,90	97,30
III. — Rechtstreekse Koloniale Schuld.						
Renteloos : Belgisch Congo, Lotenlening 1888	100,—	210,—	209,—	209,—	207,—	209,—
<i>Rente bij te rekenen :</i>						
3 pCt. Koloniale Schuld 1904 (1) (2)	100,—	70,—	70,10	70,10	70,10	70,10
4 pCt. Koloniale Schuld 1936	100,—	92,80	92,85	92,95	93,—	93,20
(*) 3 ½ pCt. Koloniale Schuld 1937	100,—	83,—	83,85	83,90	84,—	84,05
4 pCt. Koloniale Schuld 1950-60 (2)	100,—	99,65	99,75	100,—	99,30	99,10
4 pCt. Vijf- of tienjaarsschatkistcertificaten, 1950 (2)	100,—	101,50	102,—	101,90	101,15	101,05

(*) De coupons van bovengenoemde leningen zijn belastingvrij; de coupons waarop 2 pCt. belasting wordt betaald, zijn met een sterretje getekend.

- (1) Effecten waarover een operatie in uitvoering is, krachtens de besluiten van 6 October 1944.
- (2) Effecten na 6 October 1944 gecreëerd.
- (3) De rentevoet werd met ingang van 14 October 1948 op 4 pCt. gebracht.
- (4) Leningen van 1930, 1931, 1932, 1934, 1935 en 1936.

II — MAANDINDEXCIJFERS DER AANDELENNOTERINGEN TER BEURZE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

15

DATUM	Algemeen Indexcijfer	Verzekering-maats., banken, beleggingsmaat.	Ontroerende en hypoth. ondern.	Hotelsbedrijven	Tramwegen en buurtspoorwegen	Trusts van tramweg- en elect. tricitatsondern.	Gas- en electrotreits-ondernemingen	Metaal-industrieën	Zink- en loodbedrijven, mijnen	Chemicaliën	Steenkolennijn. en colesovens	Spiegelglas-fabrieken	Glasfabrieken	Bouwbedrijf	Textiel- en zijdenijverheid	Koloniale ondernemingen	Voeding	Diversen
-------	----------------------	---	--------------------------------	-----------------	------------------------------	--	-------------------------------------	--------------------	--------------------------------	-------------	-------------------------------	-----------------------	---------------	-------------	-----------------------------	-------------------------	---------	----------

Indexcijfers t.o.v. de noteringen der voorgaande maand

1952 1 December	100	103	101	101	102	100	99	103	100	103	125	126	103	106	100	99	100
1953 5 Januari	102	103	102	103	105	104	102	97	101	100	87	93	100	99	100	110	104

Indexcijfers t.o.v. de periode 1936 tot 1938 = 100

1951 2 November	230	194	111	72	95	190	204	291	193	240	92	114	206	230	465	155	208
3 December	234	203	106	68	97	194	205	294	196	245	91	109	204	226	471	160	217
1952 2 Januari	250	224	119	74	106	198	227	340	213	262	94	101	221	220	501	161	229
1 Februari	254	225	128	81	110	209	226	360	217	255	87	102	227	224	503	163	245
3 Maart	230	209	121	76	98	195	210	304	193	245	84	91	214	207	444	150	222
1 April	227	207	118	74	99	193	205	289	187	239	80	81	207	186	438	145	227
2 Mei	222	201	116	73	95	192	201	283	175	232	73	75	198	177	435	144	222
3 Juni	222	202	116	69	94	188	199	264	168	223	64	72	198	174	448	140	228
1 Juli	228	207	115	67	92	188	201	280	175	228	66	67	186	174	466	139	236
1 Augustus	237	220	120	71	95	195	209	296	182	242	67	75	194	185	482	141	241
1 September	236	219	120	72	97	195	216	278	181	245	66	73	197	180	474	142	250
1 October	231	224	118	69	92	186	216	266	170	234	63	69	194	177	462	141	248
3 November	231	227	120	68	91	182	201	258	170	238	68	72	197	172	470	137	240
1 December	232	233	121	69	93	182	198	265	170	244	85	91	202	182	471	135	239
1953 5 Januari	236	241	123	71	98	189	202	256	171	245	74	85	201	180	470	149	248

III — OMZET TER BEURZE VAN BRUSSEL

15

Bron : Bulletin mensuel des statistiques publié par la Commission de la Bourse de Bruxelles.

TIJDVAK	Aantal beursdagen	Obligaties van vennootschappen		Aandelen		Totaal	
		Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen frank.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen frank.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen frank.)
1950.....	246	191	180	14.734	11.698	14.925	11.878
1951.....	246	194	180	19.240	20.658	19.434	20.838
1951 September.....	20	12	11	1.694	1.981	1.706	1.992
October.....	23	21	19	2.452	2.981	2.473	3.000
November.....	20	18	16	1.366	1.870	1.384	1.886
December.....	18	14	13	1.562	2.211	1.576	2.224
1952 Januari.....	22	18	17	2.657	3.599	2.675	3.616
Februari.....	21	15	14	1.838	2.623	1.853	2.637
Maart.....	21	13	12	1.288	1.756	1.299	1.768
April.....	20	13	12	917	1.167	930	1.179
Mei.....	19	11	10	905	1.227	916	1.237
Juni.....	20	13	12	1.059	1.324	1.072	1.336
Juli.....	22	15	14	1.082	1.394	1.097	1.408
Augustus.....	20	12	11	948	1.217	960	1.228
September.....	22	12	11	1.080	1.472	1.092	1.483
October.....	23	14	13	1.074	1.435	1.088	1.448
November.....	18	12	11	968	1.225	980	1.236

IV — NOTERINGEN EN RENDEMENT DER VOORNAAMSTE TYPEN

VAST RENDERENDE EFFECTEN

16

DATUM	TOONAANGEVENDE TYPEN										OBLIGATIJS VAN MAATSCHAPPIJEN Allerlei typen	
	Koers					Rendement (t. o. v. de koers alleen)					Gemiddelde beurswaarde	Gemiddeld netto-rendement
	I	II	III	IV		I	II	III	IV			
	Gefinific. Schuld 1936	Koloniale Schuld 1936	Provino., steden en gemeenten	Nijverheids- en handels- ondernemingen		Gefinific. Schuld	Koloniale Schuld 1936	Provino., steden en gemeenten	Nijverheids- en handels- ondernemingen			
4 pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4 ½ pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4 pCt.	4 ½ pCt.			
1951 2 November...	87,—	91,60	89,96	86,40	93,60	4,60	4,37	4,44	4,63	4,81	91,74	4,70
3 December...	86,80	91,60	89,92	86,06	93,94	4,61	4,37	4,45	4,65	4,79	91,88	4,75
1952 2 Januari.....	87,05	92,35	89,93	87,57	94,12	4,60	4,33	4,45	4,57	4,78	92,47	4,72
1 Februari.....	87,25	92,30	v 87,08	v 88,39	v 94,69	4,58	4,33	v 4,59	v 4,53	v 4,75	v 93,87	v 4,73
3 Maart.....	87,60	92,40	v 87,15	v 88,13	v 94,55	4,57	4,33	v 4,59	v 4,54	v 4,76	v 93,72	v 4,74
1 April.....	88,05	92,70	v 87,22	v 88,86	v 94,98	4,54	4,31	v 4,59	v 4,50	v 4,74	v 94,10	v 4,72
2 Mei.....	88,40	92,65	v 87,28	v 89,—	v 94,55	4,52	4,32	v 4,58	v 4,49	v 4,76	v 93,91	v 4,73
3 Juni.....	88,65	92,70	v 87,30	v 89,11	v 95,04	4,51	4,32	v 4,58	v 4,49	v 4,73	v 94,33	v 4,71
1 Juli.....	88,45	92,70	v 87,31	v 88,60	v 94,96	4,52	4,32	v 4,58	v 4,51	v 4,74	v 94,10	v 4,72
1 Augustus...	89,—	92,75	v 87,42	v 89,75	v 96,10	4,49	4,31	v 4,58	v 4,46	v 4,68	v 95,01	v 4,68
1 September...	89,45	92,80	v 87,51	v 89,73	v 95,90	4,47	4,31	v 4,57	v 4,46	v 4,69	v 95,01	v 4,67
1 October.....	89,85	92,85	v 87,71	v 90,28	v 95,64	4,45	4,31	v 4,56	v 4,43	v 4,70	v 94,95	v 4,68
3 November...	89,50	92,95	v 87,92	v 89,55	v 96,11	4,47	4,30	v 4,55	v 4,47	v 4,68	v 95,03	v 4,68
1 December...	89,50	93,—	v 87,91	v 89,61	v 95,92	4,47	4,30	v 4,55	v 4,46	v 4,69	v 95,09	v 4,67
1953 5 Januari.....	89,35	93,20	v 88,03	v 90,14	v 96,10	4,48	4,29	v 4,54	v 4,44	v 4,68	v 95,34	v 4,66

N. B. — Voor de samenstelling : zie Maartnummer 1939, op blz. 193.

Retrospectief overzicht

(millioenen franken)

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN			KAPITAALSVERHOGINGEN				OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamenlijke uitgaven	UITGIFTEPREMIËN (1)	STORTINGEN ANDERE DAN IN GELD		Netto uitgaven (4)
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Nominaal bedrag		Inbreng in natura (3)	Bijvoeging van reserves (2)	

A — Belgische vennootschappen (naamloze en commanditaire op aandelen, personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)

1950.....	2.303	1.490	1.382	780	5.815	7.921	7.219	53	1.066	10.477	2,6	1.142	6.378	2.148
1951.....	1.836	1.425	1.260	799	5.805	6.196	5.731	92	2.563	10.184	113,1	1.348	3.876	4.443
1951 9 eerste maand.	1.314	929	841	521	4.105	3.752	3.417	31	1.639	6.320	108,5	726	2.260	3.020
1952 9 eerste maand.	1.589	1.271	1.080	563	8.208	5.828	5.221	28	3.237	10.336	40,8	772	3.967	4.835
1951 September ..	118	124	95	51	199	363	351	3	125	612	1,0	148	233	191
October ...	156	95	85	67	238	370	354	2	65	530	—	35	307	162
November..	147	138	94	66	153	182	162	4	185	505	0,7	71	121	250
December ..	219	263	241	145	1.312	1.892	1.797	—	—	2.155	4,0	188	1.517	337
1952 Januari ...	200	129	124	45	2.590	1.209	954	4	1.160	2.498	0,5	86	708	1.445
Februari ...	219	178	147	44	62	59	50	6	340	577	0,3	75	30	427
Maart	218	268	171	69	315	491	389	5	330	1.089	—	107	347	436
April	169	109	101	97	1.014	736	678	3	102	947	—	103	576	202
Mei	158	123	119	107	2.103	2.114	1.982	2	60	2.297	31,3	109	1.519	564
Juni	169	88	75	54	501	247	228	2	35	370	—	55	167	116
Juli	173	176	158	63	651	448	424	3	85	709	7,8	111	202	362
Augustus...	116	112	103	29	663	240	240	1	25	377	—	70	218	80
September ..	167	88	81	55	309	283	276	2	1.100	1.471	1,0	56	199	1.203
October...v		99	85			1.207	1.142		35	1.341	—	56	966	240
November.v		98	73			4.060	4.044		62	4.220	—	65	3.939	175

B — Congolese vennootschappen (aandelen- en personenvennootschappen)

1950.....	92	1.180	974	71	1.275	1.337	1.123	2	27	2.544	53,8	710	474	991
1951.....	181	2.836	1.779	62	1.524	1.673	1.411	2	70	4.579	10,7	1.181	564	1.526
1951 8 eerste maand.	129	2.388	1.408	44	1.104	1.197	1.088	—	—	3.585	10,7	935	378	1.194
1952 8 eerste maand.	169	916	607	75	2.803	3.044	2.314	2	100	4.080	39,1	1.494	253	1.313
1951 Juni	13	144	95	3	39	171	166	—	—	315	—	27	141	93
Juli	15	276	86	9	204	189	189	—	—	465	—	13	151	111
Augustus ..	18	507	397	5	96	48	48	—	—	555	0,2	319	3	123
September ..	12	82	67	9	150	236	143	1	20	338	—	55	113	62
October ...	14	59	30	3	25	11	6	—	—	70	—	2	4	30
November..	9	59	46	1	40	20	20	1	50	129	—	—	20	96
December ..	20	269	232	5	201	216	162	—	—	485	—	187	50	157
1952 Januari ...	15	85	76	8	144	206	143	—	—	291	36,0	51	21	183
Februari ...	23	188	154	14	206	284	118	—	—	472	3,1	123	10	142
Maart	23	191	83	4	20	20	12	1	50	261	—	19	3	123
April	27	132	67	11	64	60	22	—	—	192	—	19	1	69
Mei	22	100	52	14	651	836	419	—	—	936	—	13	93	365
Juni	20	30	27	6	250	180	164	—	—	210	—	11	3	177
Juli	17	109	70	6	207	125	105	—	—	234	—	29	98	48
Augustus ...	22	80	79	12	1.261	1.334	1.332	1	50	1.464	—	1.230	25	206

- (1) In de gestorte bedragen niet begrepen.
- (2) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.
- (3) In de kapitaalsverhogingen begrepen.
- (4) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatieuitgaven, de uitgiftepremiën, verminderd met de stortingen andere dan in geld en de emissies tot terugbetaling van vroegere leningen.

V — EMISSIES VAN DE BELGISCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN
 Ingedeeld naar de ligging en naar de grootte van het nominaal uitgegeven of vernietigd kapitaal

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek. (duizenden franken)

17

OMSCHRIJVING	OPRICHTING VAN VENNOOTSCH.						KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamloze vennootsch.) (comm. vennootsch. op aandelen) (personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE-UITOIFTEN			STORTINGEN ANDERE DAN IN GELD		ONTBINDINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag	
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag waarvan conversie leningen	Uitvoerpriemien (in de gestorte bedragen niet begrepen)	Inbreng in natura	Bijvoeging van reserves	Liquidaties		Samensmeltingen
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde										Bedrag		Bedrag

1 — Naar hun geographische ligging

AUGUSTUS 1952

België	46	63.890	55.615	70	48.481	47.581	29	663.009	240.036	239.876	1	25.000	—	—	70.204	218.043	24.643	—	12.060
Buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	46	63.890	55.615	70	48.481	47.581	29	663.009	240.036	239.876	1	25.000	—	—	70.204	218.043	24.643	—	12.060

2 — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 mill. en minder.	35	17.530	16.905	62	14.896	13.996	12	6.916	5.787	5.627	—	—	—	—	15.520	4.217	9.583	—	760
van 1 tot 5 mill.	10	21.310	13.710	7	18.835	18.835	12	23.771	25.561	25.561	—	—	—	—	23.444	13.638	6.560	—	3.500
van 5 tot 10 mill.	—	—	—	—	—	—	2	2.450	14.200	14.200	—	—	—	—	4.000	5.700	8.500	—	7.800
van 10 tot 20 mill.	—	—	—	1	14.750	14.750	1	4.872	19.488	19.488	—	—	—	—	14.340	19.488	—	—	—
van 20 tot 50 mill.	1	25.000	25.000	—	—	—	—	—	—	—	1	25.000	—	—	12.900	—	—	—	—
van 50 tot 100 mill.	—	—	—	—	—	—	2	625.000	175.000	175.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
meer dan 100 mill.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	46	63.890	55.615	70	48.481	47.581	29	663.009	240.036	239.876	1	25.000	—	—	70.204	218.043	24.643	—	12.060

1 — Naar hun geographische ligging

SEPTEMBER 1952

België	55	53.599	48.191	112	34.272	32.829	55	309.389	282.945	276.099	2	1.100.000	—	1.000	55.774	198.935	54.740	1.500	5.043
Buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	55	53.599	48.191	112	34.272	32.829	55	309.389	282.945	276.099	2	1.100.000	—	1.000	55.774	198.935	54.740	1.500	5.043

2 — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 mill. en minder.	42	17.434	15.206	107	24.972	23.529	20	15.499	9.097	9.097	—	—	—	—	20.173	2.640	7.690	—	1.043
van 1 tot 5 mill.	12	28.665	25.485	5	9.300	9.300	20	46.640	55.528	48.682	—	—	—	1.000	23.201	11.495	21.450	1.500	4.000
van 5 tot 10 mill.	1	7.500	7.500	—	—	—	6	81.200	48.300	48.300	—	—	—	—	12.400	28.300	—	—	—
van 10 tot 20 mill.	—	—	—	—	—	—	7	153.550	105.470	105.470	—	—	—	—	—	91.950	—	—	—
van 20 tot 50 mill.	—	—	—	—	—	—	2	12.500	64.550	64.550	—	—	—	—	—	64.550	25.600	—	—
van 50 tot 100 mill.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	100.000	—	—	—	—	—	—	—
meer dan 100 mill.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.000.000	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	55	53.599	48.191	112	34.272	32.829	55	309.389	282.945	276.099	2	1.100.000	—	1.000	55.774	198.935	54.740	1.500	5.043

**VI — LENINGEN UITGE-
GEVEN DOOR DE OVER-
HEID EN DOOR INSTELL.
V. OPENBAAR NUT (1)**
 (Leningen op lange en halflange termijn door openbare uitgifte geplaatst.)

**VII — BANKOPERATIES
VAN HET GEMEENTEKREDIET**

(Voorschotten en terugbetalingen op leningen aan publiekrechtelijke lichamen en instellingen van openbaar nut ter bestrijding der uitgaven.)

**VIII — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (3)**

18
19
20

TIJDVAK	in België		in het buitenland
	in miljoenen franken	in miljoenen franken	
1950	9.477	—	Zw. fr. 60
1951	10.850	—	—
1951 September ..	—	—	—
October	1.250	—	—
November	6.350	—	—
December	—	—	—
1952 Januari	—	—	—
Februari	1.800	—	—
Maart	1.650	—	—
April	750	—	—
Mei	1.250	—	\$ U. S. 50
Juni	8.030	—	—
Juli	—	—	—
Augustus	—	—	—
September	400	—	Cong. fr. 200
October	1.000	—	—
November	8.880	—	Zw. fr. 50

TIJDVAK	BUITENGEWONE UITGAVEN		GEWONE UITGAVEN
	Beschikkingen over rekeningen (2)	Netto-terugbetaald	
	(duizenden franken)		
1951	5.208.422	2.462.686	3.481.141
1952	4.910.747	863.200	4.410.090
1951 October	446.765	401.625	212.523
November	370.949	31.435	194.674
December	410.701	60.353	228.935
1952 Januari	380.767	182.260	265.257
Februari	360.832	175.418	414.404
Maart	359.589	40.660	557.811
April	310.643	34.963	438.847
Mei	363.357	16.615	194.988
Juni	359.991	18.002	163.441
Juli	438.259	21.042	253.358
Augustus	447.889	35.042	348.714
September	511.489	33.085	161.436
October	487.451	273.399	434.045
November	450.050	15.527	595.131
December	440.430	17.187	582.658

TIJDVAK	Bedrag naar de gefinde inschrijvingsrechten
	(duizenden franken)
1950 Maandgemid.	1.245.326
1951 Maandgemid.	1.024.546
1951 September ..	947.432
October	1.077.094
November	1.005.549
December	1.046.305
1952 Januari	1.135.671
Februari	1.107.860
Maart	1.194.950
April	1.360.312
Mei	1.335.691
Juni	1.219.612
Juli	1.340.196
Augustus	1.217.022
September	1.236.472
October	1.437.730
November	1.215.117

(1) Leningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (Excl. de leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.)

(2) Incl. de bedragen afgehaald op de door de provincie en de Staat verleende toelagen.

(3) Incl. de hernieuwingen aan het einde van het vijfde jaar; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheek.

RIJKSFINANCIËN

I — STAND VAN DE STAATSSCHULD

(millioenen franken)

25

TIJDVAK (einde maand)	Geconsolideerde schuld			Halflange schuld (3)			Kortlopende schuld (4)			Parti- culiere tegoeden op post- rekening (5)	Geza- menlijke schuld (1) (6)	
	binnenlandse			binnen- landse	buiten- landse (2)	totale	binnen- landse	buiten- landse (2)	totale			
	directe	indirecte	totale									buiten- landse (1) (2)
1940 Maart	26.184	8.910	35.094	4.936	1.259	—	1.259	6.234	713	6.947	3.384	51.620
1951 September	101.785	8.850	110.635	13.701	40.188	1.727	41.915	61.360	759	62.119	18.710	247.080
October	101.282	8.840	110.122	13.723	41.268	1.620	42.888	63.982	760	64.742	19.186	250.661
November	107.276	8.832	116.108	13.725	36.691	1.507	38.198	63.345	758	64.103	19.315	251.449
December	106.551	8.826	115.377	13.696	35.983	1.400	37.383	67.570	757	68.327	19.443	254.226
1952 Januari	105.282	8.803	114.085	13.751	37.972	1.292	39.264	68.732	757	69.489	19.407	255.966
Februari	104.794	8.796	113.590	13.822	36.438	1.184	37.622	72.808	1.158	73.966	19.657	258.657
Maart	104.482	8.789	113.271	13.923	37.037	826	37.863	73.775	2.413	76.188	19.375	260.620
April	104.205	8.780	112.985	13.953	36.523	719	37.242	75.796	2.986	78.782	18.985	261.977
Mei	104.062	8.773	112.835	13.986	36.133	3.131	39.264	75.976	2.421	78.397	19.518	264.000
Juni	108.957	8.761	117.718	13.983	33.819	3.024	36.843	73.784	2.015	75.799	19.642	263.985
Juli	111.279	8.758	120.037	14.066	32.344	3.022	35.366	69.745	1.355	71.100	19.884	260.453
Augustus	111.141	8.758	119.899	14.191	32.326	3.017	35.343	72.490	1.254	73.744	20.586	263.763
September	111.017	8.749	119.766	14.191	32.478	2.762	35.240	74.312	750	75.062	20.003	264.262
October	110.863	8.739	119.602	14.249	32.046	2.752	34.798	75.892	1.499	77.391	20.046	266.086
November	115.269	8.732	124.001	14.263	33.251	2.751	36.002	73.251	1.499	74.750	20.246	269.262

(1) Excl. de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergouvernementele schulden.

(2) Het bedrag der buitenlandse schulden is berekend naar de wisselkoers op de aangegeven datum. Op 31 Maart 1940 zijn de 5 1/2 pCt. leningen 1932 en 1934 berekend op de basis van 195,675 Belgische frank voor 100 Franse frank nominaal kapitaal.

(3) Schatkistcertificaten met meer dan één jaar looptijd.

(4) Certificaten met ten hoogste één jaar looptijd.

(5) Behalve op 31 Maart 1940 zijn die tegoeden ten belope van fr 6.404 miljoen door schatkistcertificaten vertegenwoordigd.

(6) Excl. de Dotatie der Oud-Strijders.

II — STAND VAN HET BEZIT AAN OVERHEIDSFONDSEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE

(millioenen franken)

TIJDVAK (einde maand)	Met ten hoogste 120 dagen looptijd	Met ten hoogste een jaar looptijd	Met ten hoogste vijf jaar looptijd	Met meer dan vijf jaar looptijd		Totaal
	Schatkist- certificaten (1)			Geconsolideerde vordering op de Staat (2)	Nationale overheidsfondsen (3)	
1949 Maart	3.529	—	—	34.991	915	39.435
Juni	2.640	—	—	34.991	916	38.547
September	5.499	—	—	34.991	915	41.405
December	6.298	—	—	34.991	915	42.194
1950 Maart	5.852	—	—	34.939	1.013	41.804
Juni	5.016	—	—	34.939	1.062	41.017
September	2.881	—	—	34.939	1.079	38.899
December	4.136	—	—	34.939	1.077	40.152
1951 Maart	555	—	—	34.860	1.093	36.508
Juni	1.222	—	—	34.860	1.172	37.254
September	3.741	—	—	34.860	1.188	39.789
December	6.529	—	—	34.860	1.221	42.610
1952 Maart	7.178	—	—	34.763	1.269	43.210
Juni	8.865	—	—	34.763	1.435	45.063
September	8.953	—	—	34.763	1.475	45.191

(1) Overeenkomst van 14 September 1948 afgesloten krachtens art. 13 van de organieke wet der Nationale Bank van België

(2) Art. 3, § 0), van de wet van 28 Juli 1948 betreffende de sanering van de balans der Nationale Bank van België.

(3) Art. 14 van de organieke wet der Nationale Bank van België.

III — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar
(gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)Bron: *Belgisch Staatsblad.*

(millioenen franken)

TIJDVAK	Directe belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Totale ontvangsten van het tijdvak	Gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand (1) (2)
1950.....	26.454	11.793	19.851	58.098	—
1951.....	34.544 (1) (2)	12.453	23.462	70.459 (1) (2)	—
1951 September	2.056 (2)	954	1.923	4.933 (2)	54.835
October	1.964 (2)	1.096	2.041	5.101 (2)	59.936
November.....	1.935 (2)	1.064	2.135	5.134 (2)	65.070
December	2.360 (2)	999	2.030	5.389 (2)	70.459
1952 Januari	4.635 (2)	1.131	2.093	7.859 (2)	7.859
Februari	2.663 (2)	959	2.166	5.788 (2)	13.647
Maart	2.514 (2)	1.083	2.011	5.608 (2)	19.255
April	2.488 (2)	1.205	2.107	5.800 (2)	25.055
Mei	3.035 (2)	1.168	2.037	6.240 (2)	31.295
Juni	2.805 (2)	998	2.202	6.005 (2)	37.300
Juli	4.549 (2)	1.186	1.987	7.722 (2)	45.022
Augustus	2.036 (2)	1.097	2.119	5.252 (2)	50.274
September	1.998 (2)	1.222	1.790	5.010 (2)	55.284
October	1.843 (2)	1.306	2.055	5.204 (2)	60.488
November.....	1.945 (2)	1.083	2.246	5.274 (2)	65.762

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1951 en 1952 vóór 30 November 1952 geïnd
(gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)Bron: *Belgisch Staatsblad.*

(millioenen franken)

	BEGROTINGSJAAR 1951		BEGROTINGSJAAR 1952		NOVEMBER 1952
	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van het begrotingsjaar 1952
I. Directe belastingen	34.571 (2)	26.515	24.061 (2)	20.323	1.945 (2)
II. Douanen en accijnzen	12.484	11.567	12.327	11.500	1.083
waarvan douanen	4.353	3.700	3.994	3.993	361
accijnzen	7.285	7.781	7.683	7.486	657
bijzondere verbruikstaxes	713		572		58
III. Registratie	23.355	20.116	22.804	20.465	2.246
waarvan registratie	2.040	2.000	1.971	1.787	174
erfenissen	1.028	900	911	859	89
zegel en gelijkgest. taxes	20.088	17.000	19.702	17.518	1.964
Totaal	70.410 (2)	58.198	59.192 (2)	52.288	5.274 (2)
Verschil t.o.v. de budgetaire ramingen		+ 12.212		+ 6.904	

(1) Van Januari tot Mei 1951, zijn de ontvangsten uit de directe belastingen bruto-cijfers: zij bevatten de ordonnantiën van belastingverlaging op ingekohierde doch niet betaalde bijdragen, die het Bestuur der Directe Belastingen sinds 1 Januari 1951 als ontvangst en uitgave boekt.

Met ingang van Juni 1951: netto-ontvangsten. De cumulatieve ontvangsten met ingang van Juni 1951 aangegeven zijn netto-cijfers wat betreft de ontvangsten voor het boekjaar 1951.

(2) Met inbegrip van de opbrengst der vooruitbetalingen aan te rekenen op de bedrijfsbelasting.

NOTA. — De termijn van invordering der directe belastingen is langer dan het kalenderjaar. Voor deze belastingen zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar. Het op 1 Januari 1951 aangevangen dienstjaar 1951 werd op 31 Maart 1952 afgesloten.

INKOMEN EN SPAREN

I — RENDEMENT DER BELGISCHE EN CONGOLESE VENNOOTSCHAPPEN OP AANDELEN

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek. Retrospectief overzicht

30

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO-RESULTAAT		Betaalbaar gesteld bruto-dividend	Obligatie-schuld (1)	Bruto-obligatie-coupons
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
1950 (2).....	10.949	7.509	3.440	97.400.406	84.895.220	13.768.637	1.383.190	8.422.531	(3)22.611.242	977.418
1951 (2).....	11.608	8.892	2.716	106.891.246	84.142.338	19.990.165	993.767	10.773.801	(3)25.718.014	1.215.569
1951 Juli.....	574	454	120	11.459.791	7.234.385	3.590.660	93.055	1.932.145	2.172.441	98.066
Augustus.....	220	162	58	1.268.473	1.122.399	256.293	9.764	143.441	1.623.853	70.504
September.....	397	314	83	2.154.743	1.863.410	404.932	22.703	139.740	1.778.313	79.841
October.....	650	497	153	8.368.473	5.854.026	1.215.079	77.886	786.579	1.955.897	90.150
November.....	327	255	72	7.386.756	8.005.700	1.189.026	18.333	764.616	1.448.262	64.765
December.....	317	253	64	4.656.471	4.452.040	1.133.890	109.275	595.744	1.910.572	86.282
1952 Januari.....	109	82	27	1.904.346	612.413	202.342	3.262	109.335	2.933.677	142.218
Februari.....	179	138	41	681.509	984.086	337.275	6.527	83.558	2.158.846	107.258
Maart.....	1.519	1.214	305	10.118.635	9.317.809	1.974.104	119.712	1.066.542	1.829.314	91.260
April.....	2.414	1.900	514	22.052.477	15.262.552	3.205.047	195.465	1.875.389	2.395.435	121.253
Mei.....	2.193	1.723	470	24.245.887	17.511.476	4.553.155	131.988	2.587.391	1.689.117	88.425
Juni.....	1.184	948	236	20.350.101	16.275.975	7.153.887	93.544	3.500.365	1.989.480	95.980
Juli.....	503	395	108	6.432.911	4.855.721	1.524.986	61.504	753.459	2.332.635	114.370
Augustus.....	182	137	45	1.190.834	1.132.602	227.239	16.980	108.630	1.794.714	86.276
September.....	308	214	94	2.209.196	1.648.784	376.209	34.808	147.016	2.081.731	104.401

(1) Voor de maandelijke resultaten, slaan de in aanmerking genomen leningen op andere vennootschappen dan die waarop de vorige kolommen betrekking hebben. — (2) Na aftrek van de dubbelstellingen. — (3) Op 31 December.

II — ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

a) Inlagen op particuliere spaarboekjes (Netto-spaarbedrag)

(duizenden franken)

31

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het eind van het tijdvak	Aantal spaarboekjes einde jaar
1950.....	8.749.313	7.512.399	1.236.914	32.765.216 (1)	7.039.991 (2)
1951.....	9.270.781	8.134.194	1.136.587	34.841.680 (1)	
1951 October.....	835.452	658.347	177.105	33.565.831	
November.....	722.294	589.316	132.978	33.698.809	
December.....	974.793 (3)	771.799	202.994	34.841.680 (1)	
1952 Januari.....	1.175.076	566.436	608.640	35.450.320	
Februari.....	905.880	590.888	314.992	35.765.312	
Maart.....	1.175.090	702.073	473.017	36.238.329	
April.....	954.708	782.261	172.447	36.410.776	
Mei.....	989.573	743.322	246.251	36.657.027	
Juni.....	1.138.384	713.064	425.320	37.082.347	
Juli.....	1.383.322	714.596	668.726	37.751.073	
Augustus.....	1.117.419	626.016	491.403	38.242.476	
September.....	922.323	639.503	282.820	38.525.296	
October.....	1.064.445	638.816	425.629	38.950.925	
November.....	884.162	570.062	314.100	39.265.025	
December.....	1.015.999	834.526	181.473	39.446.498	

(1) Incl. de gekapitaliseerde rente van het dienstjaar en de dotatie van de krijgsgevangenen. — (2) Incl. de spaarboekjes van de krijgsgevangenen. — (3) Incl. de rente vervallen op de obligaties van de Muntsaneringslening bedragende 66 miljoen frank per 31 December 1951.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas (*)

(duizenden franken)

TIJDVAK	Handarbeiders			Bedienden (Wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	Totalen
	Wet van 16 Maart 1865	Wet van 15 December 1937			
		Verplichte stortingen	Vrije stortingen		
1950.....	32.496	389.803	86.337	247.739	756.375
1951.....	36.308	414.956	153.069	279.091	883.424
1950 December.....	3.124	32.771	7.968	21.948	65.811
1951 Januari.....	4.295	35.850	12.177	20.808	73.130
Februari.....	3.035	33.504	12.171	20.821	69.531
Maart.....	2.645	36.835	14.156	21.626	75.262
April.....	3.637	34.172	12.992	21.357	72.158
Mei.....	2.469	35.800	13.234	21.187	72.690
Juni.....	3.250	31.894	11.851	23.951	70.946
Juli.....	1.875	34.373	12.442	24.178	72.668
Augustus.....	4.062	34.929	12.561	24.031	75.583
September.....	3.503	34.776	12.903	25.350	76.532
October.....	2.318	34.784	12.405	25.636	75.143
November.....	2.828	33.123	12.343	24.470	72.764
December.....	2.591	34.916	13.834	25.676	77.017
1952 Januari.....	4.687	37.295	14.677	25.244	81.903
Februari.....	2.753	35.520	13.122	25.788	77.183

(*) De stortingen ingeschreven op de rekeningen der « Mijnerkers » (wetten samengesteld door koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 en 25 Februari 1947) aangesloten bij het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnerkers bedroegen respectievelijk fr 194,4 miljoen in 1948, fr 207,7 miljoen in 1949, fr 189,7 miljoen (voorlopige cijfers) in 1950 en fr 212,0 miljoen (voorlopige cijfers) in 1951. (Bron: Nationaal Pensioenfonds voor Mijnerkers.)

III — DRIEMAANDELIJKS LOONINDEXCIJFER (Basistijdvak 1936 tot 1938 = 100)
 Voor de voorwaarden van gebruik en de wijze van berekening: zie Meinummer 1949, blz. 234.

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSKLASSE																							
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmetbewerking	Metaalbedrijven					Aardewerkfabrieken, steenbakkerijen	Glasbedrijven	Chemische bedrijven	Voedingsbedrijven	Textielbedrijven			Bouwnijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier		Vervoer			Gas en electriciteit
				IJzer- en staal- nijverheid	Niet-ijzerhou- dende metalen	Gieterijen, machi- nebouw en metaal- verwerking	Samen	Vlas, katoen, hennep en jute					Wol, tapijten, breigood	Samen	Fabrieken (1)					Drukkerij en verwerking	Kunst- en precisiebedrijven	Havenwerkers, slepers	Spoorwegen (2)	Samen (2)	
a) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon																									
1940 Maart	113	117	110	123	115	114	118	107	114	114	110	112	113	112	113	109	118	110	119	106	106	112	104	106	114
1950 Maart	407	404	390	403	387	417	408	379	383	392	392	416	417	417	395	394	380	348	330	398	406	375	397	392	448
Juni	416	412	397	409	393	424	414	388	389	394	397	426	431	428	418	411	403	374	330	397	421	369	394	389	456
September	421	415	398	414	415	425	420	392	396	402	401	438	438	438	419	419	401	365	343	397	431	382	400	396	453
December (3)	439	463	418	443	449	443	444	416	438	431	429	467	461	459	421	435	426	384	363	417	438	412	401	403	478
1951 Maart	444	466	424	454	450	446	449	401	441	455	420	462	466	464	432	426	428	378	369	416	441	418	408	410	474
Juni	466	466	446	481	468	469	473	427	456	472	448	491	487	489	439	455	456	405	387	440	460	450	418	424	500
September	472	477	459	487	478	471	478	427	459	476	450	495	492	493	472	468	461	401	387	455	467	432	415	418	510
December (4)	486	508	469	495	501	479	488	441	488	495	476	519	505	512	480	484	470	424	405	469	480	465	423	431	516
1952 Maart (4)	490	508	472	505	499	493	498	452	477	498	474	511	499	505	482	483	473	430	405	475	463	443	446	445	526
Juni	490	513	476	508	501	491	499	440	490	508	465	516	499	508	489	491	468	429	408	458	479	428	448	444	540
September	485	512	478	492	489	499	495	436	458	496	457	504	482	493	489	484	458	422	399	462	484	439	448	446	527
b) Indexcijfer der lonen van geschoolde of gespecialiseerde werklieden																									
1940 Maart	115	113	112	126	117	114	119	107	111	115	110	111	111	111	114	109	120	112	118	107	126	113	—	—	115
1950 Maart	397	371	376	374	384	398	387	375	368	394	383	433	424	428	392	351	387	338	330	418	399	330	—	—	464
Juni	403	371	377	377	390	402	391	380	368	394	388	433	438	435	409	373	412	339	330	416	407	330	—	—	467
September	409	371	376	380	421	402	396	387	372	400	394	452	448	450	411	379	409	339	348	416	406	335	—	—	467
December (3)	427	396	395	401	449	418	415	404	424	419	416	471	465	468	412	396	437	351	365	434	416	364	—	—	485
1951 Maart	433	398	397	411	440	423	421	397	428	428	410	473	472	473	425	390	439	357	373	427	416	379	—	—	487
Juni	455	424	422	441	457	447	446	416	434	453	439	492	499	496	433	415	467	410	391	468	433	394	—	—	516
September	459	424	428	441	464	448	448	417	434	453	442	483	507	495	460	437	469	410	391	486	430	394	—	—	516
December (4)	472	456	435	449	501	457	459	419	470	463	457	505	519	512	467	455	477	413	408	499	432	410	—	—	526
1952 Maart (4)	475	459	439	461	495	467	468	428	470	471	457	501	510	508	472	446	478	423	408	505	438	410	—	—	536
Juni	474	456	439	463	482	466	467	420	463	473	451	500	508	504	480	450	474	419	408	490	453	410	—	—	544
September	469	456	440	446	481	469	462	415	452	469	444	490	494	492	479	443	467	420	398	491	457	410	—	—	528
c) Indexcijfer der lonen van niet geschoolde noch gespecialiseerde werklieden																									
1940 Maart	113	112	112	125	117	109	116	106	113	116	111	112	112	112	113	106	116	113	118	106	119	108	—	—	116
1950 Maart	392	372	388	394	415	394	397	392	362	386	364	418	413	415	383	376	342	352	297	384	398	351	—	—	428
Juni	402	372	387	397	413	399	400	404	367	370	366	427	432	429	410	401	362	351	297	384	413	351	—	—	430
September	408	372	393	399	434	399	403	411	374	375	371	437	446	441	410	398	362	352	311	384	422	375	—	—	429
December (3)	427	399	412	425	464	421	428	436	422	400	394	459	479	469	411	410	383	386	333	406	439	408	—	—	450
1951 Maart	429	398	416	431	465	419	429	447	433	410	391	459	475	467	419	413	396	380	336	393	444	394	—	—	442
Juni	450	419	438	458	483	442	453	469	424	423	417	484	502	493	422	435	413	419	352	425	463	413	—	—	464
September	456	419	446	458	491	443	455	469	425	427	417	488	511	500	450	467	420	418	352	439	453	413	—	—	465
December (4)	468	455	458	464	506	455	465	480	454	435	433	504	527	515	457	475	432	423	370	457	457	446	—	—	476
1952 Maart (4)	474	457	462	475	517	470	478	483	441	443	438	499	525	512	463	467	432	433	370	461	460	436	—	—	486
Juni	473	454	461	481	514	466	477	476	440	444	430	493	521	507	470	492	428	430	371	442	482	449	—	—	493
September	467	454	462	467	505	468	472	475	432	442	427	480	498	489	469	482	418	431	363	442	477	449	—	—	479

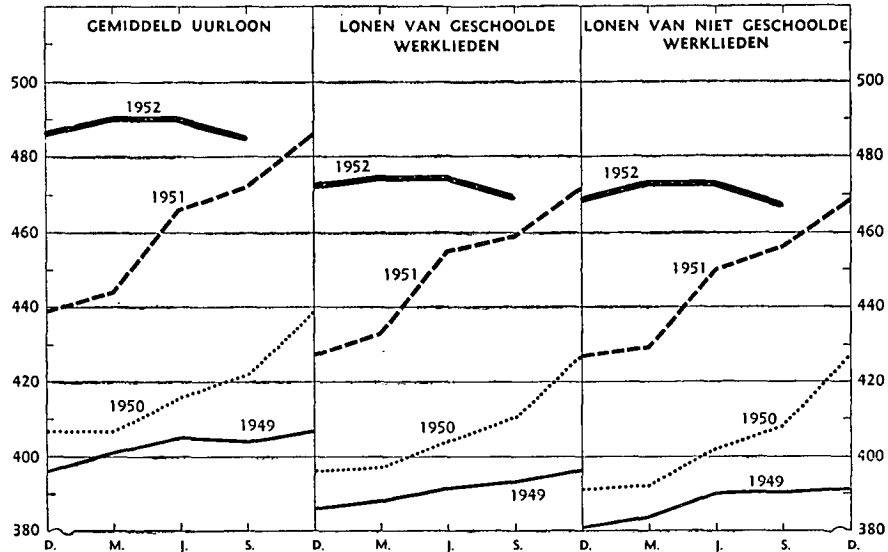
(1) Deze indexcijfers houden geen rekening met de premien en vergoedingen gevoegd bij de lonen, behalve in December 1950, December 1951 en Maart 1952.

(2) Wij beschikken niet over gegevens voor de berekening van de indexcijfers der lonen van de geschoolde en ongeschoolde arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon is ons bekend.

(3) In die indexcijfers werd rekening gehouden met het deel van de compensatiepremie, voorzien in het *Belgisch Staatsblad* van 13 Januari 1951, dat op de maand December betrekking heeft.

(4) Incl. de tijdelijke vergoeding voorzien in het *Belgisch Staatsblad* van 10 November 1951

TIJDVAK	1949	1950	1951	1952
Gemiddelde uurlonen.				
Maart.....	400	407	444	490
Juni.....	405	416	466	490
September..	404	421	472	485
December....	407	439	486	
Lonen geschoolde arbeiders.				
Maart.....	388	397	433	475
Juni.....	391	403	455	474
September..	393	409	459	469
December....	395	427	472	
Lonen ongeschoolde arbeiders.				
Maart.....	384	392	429	474
Juni.....	390	402	450	473
September..	390	408	456	467
December....	391	427	468	

LOOP DER ZAKEN

I — BEDRIJVIGHEID DER VERREKENINGSKAMERS

a) Debetverrichtingen

TIJDVAK	VERREKENINGSKAMERS						
	Aantal kamers einde tijdvak	HOOFDBANK		BIJBANK EN AGENTSCHAPPEN		TOTAAL	
		Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)
1951 Maandgemiddelde	38 (1)	159	228.003	171	56.908	330	284.911
1952 Maandgemiddelde	38 (1)	164	257.119	177	58.764	341	315.883
1951 November	38	160	278.039	172	61.639	332	339.678
December	38	162	229.662	179	60.388	341	290.050
1952 Januari	38	170	266.047	178	58.166	348	324.213
Februari	38	162	244.521	169	56.626	331	301.147
Maart	38	171	295.733	182	63.618	353	359.351
April	38	164	237.003	177	60.905	341	297.908
Mei	38	164	226.844	173	55.773	337	282.617
Juni	38	166	247.469	175	59.198	341	306.667
Juli	38	167	274.513	179	60.193	346	334.706
Augustus	38	148	236.147	162	54.475	310	290.622
September	38	160	253.745	177	56.664	337	310.409
October	38	168	277.929	192	60.174	360	338.103
November	38	150	232.866	167	53.993	317	286.859
December	38	176	292.605	192	65.389	368	357.994

(1) Op 31 December.

b) Detailgegevens over het verloop der verrekeningen te Brussel (debetverrichtingen)

TIJDVAK	Callgeld (1)		Effecten, overheidspapier en coupons		Overschrijvingen, chèques, wisselbrieven, promessen, kwijtschrijven, enz.		Verrichtingen met het buitenland		Totaal	
	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken	Kapitalen (miljoenen franken)
1951 Maandgemiddelde	2.322	140.209	1.735	8.226	152.482	75.214	2.628	4.354	159.167	228.003
1952 Maandgemiddelde	2.336	158.968	1.930	9.374	156.562	84.635	2.922	4.142	163.750	257.119
1951 December	2.099	138.740	1.640	7.547	155.469	78.174	2.852	5.200	162.060	229.662
1952 Januari	2.156	170.189	1.921	9.867	163.014	80.614	3.215	5.377	170.306	266.047
Februari	4.575	153.551	1.684	6.817	152.378	79.202	3.018	4.951	161.655	244.521
Maart	2.150	193.934	1.808	11.379	163.064	85.957	3.146	4.463	171.068	295.733
April	2.029	141.197	1.854	9.005	157.322	82.443	2.942	4.358	164.147	237.003
Mei	2.132	128.877	1.988	7.728	156.834	86.402	2.854	3.837	163.808	226.844
Juni	2.024	153.070	2.339	9.494	158.618	81.138	2.777	3.767	165.768	247.469
Juli	2.215	172.474	2.215	10.975	159.280	86.764	3.024	4.300	166.734	274.513
Augustus	2.107	141.315	1.738	7.478	141.724	83.442	2.843	3.912	148.412	236.147
September	2.220	159.037	1.770	8.192	153.225	82.723	2.833	3.793	160.048	253.745
October	2.371	175.137	1.994	10.663	160.402	88.383	2.896	3.746	167.663	277.929
November	1.777	138.234	1.750	7.648	143.672	83.702	2.599	3.282	149.798	232.866
December	2.277	180.597	2.104	13.237	168.304	94.855	2.915	3.916	175.600	292.605

(1) Incl. de terugbetaalde kapitalen die de vorige dag als callgeld werden uitgeleend.

II — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(millioenen franken)

TIJDVAK	Aantal rekeningen einde tijdvak	Totaal tegoed (*) (Daggemiddelde)	Tegoed van particulieren (*) (*)	CREDIT		DEBIT		Algemene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van chartaal-geld pCt.	Omloop-snelheid (2)
				Stortingen	Giro's	Chèques en diversen	Giro's			
1951 Maandgemiddelde	(1)841.104	27.377	20.217	26.126	69.264	26.006	69.264	190.660	91	3,75
1952 Maandgemiddelde	(1)651.839	28.134	20.989	27.886	71.737	28.000	71.737	199.360	91	3,74
1951 October	639.255	27.480	20.618	25.457	69.977	26.456	69.977	191.867	90	3,53
November	640.075	26.943	20.945	26.975	69.103	26.226	69.103	191.407	92	3,82
December	641.104	27.685	21.144	27.204	70.940	25.265	70.940	194.349	92	3,77
1952 Januari	642.405	30.248	21.293	28.047	78.402	30.234	78.402	215.085	91	3,70
Februari	643.305	27.534	20.595	27.213	70.281	26.840	70.281	194.615	92	3,79
Maart	644.676	27.545	20.692	26.842	70.385	26.418	70.385	194.030	93	3,63
April	644.987	28.277	20.885	26.672	70.535	27.744	70.535	195.486	91	3,72
Mei	645.370	28.103	20.888	30.857	77.952	30.090	77.952	216.851	92	4,12
Juni	645.628	28.025	20.982	25.994	66.001	25.746	66.001	183.742	91	3,65
Juli	646.091	29.447	21.211	31.260	77.454	32.013	77.454	218.181	92	3,79
Augustus	646.565	27.282	20.976	28.972	69.145	27.623	69.145	194.885	92	3,77
September	647.550	27.693	20.990	25.365	64.551	25.124	64.551	179.691	91	3,31
October	649.139	28.224	21.315	28.160	74.090	29.297	74.090	205.637	91	3,60
November	650.261	27.816	21.220	26.481	67.755	26.523	67.755	188.514	91	3,91
December	651.839	27.413	20.820	28.767	74.293	28.344	74.293	205.697	91	3,83

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van de debet-omzet tot het gemiddeld dagelijks tegoed.

(*) Deze tegoeden omvatten de vrije tegoeden, de effecten van de Muntsaneringslening, waarin de definitief geblokkeerde tegoeden werden omgezet en tot December 1951 de tijdelijk onbeschikbare tegoeden.

PRIJZEN

a) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

Basistijdvak 1936-1938 = 100

Bron: *Ministerte van Economische Zaken — Dienst van het Indexcijfer.*

45

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Dierlijke producten	Plant-aardige producten	Vet-stoffen	Minerale producten					Scheikundige producten			Huiden en leder	
					Algemeen indexcijfer van de groep	Steen-kool	Bij-producten uit steen-kool	Petroleum-producten	Ertsen en ruwe metalen	Groeven-producten	Algemeen indexcijfer van de groep	Scheikundige producten		Scheikundige mest-stoffen
<i>Aantal producten</i> ...	135	13	14	2	19	4	4	3	5	3	11	8	3	6
1950 Maandgemidd..	387	368	456	381	372	529	350	230	353	443	287	295	267	414
1951 Maandgemidd..	471	410	487	485	446	542	437	259	533	454	355	388	279	496
1951 September	464	421	453	455	457	547	439	259	575	454	372	410	286	457
October	473	414	475	466	478	547	508	259	609	455	375	413	290	441
November	473	424	476	464	483	547	513	270	618	455	375	413	291	404
December	477	443	493	467	484	547	515	270	615	455	379	416	295	396
1952 Januari	477	424	502	452	490	554	515	273	631	455	377	420	282	393
Februari	470	416	495	421	494	554	530	281	623	461	377	420	283	371
Maart	457	403	490	399	489	554	530	281	598	460	372	413	283	352
April	450	389	494	389	493	554	530	298	598	461	380	396	280	344
Mei	445	385	492	405	485	554	530	298	562	462	359	394	280	344
Juni	436	376	482	399	478	557	520	298	536	463	349	379	282	339
Juli	434	398	466	393	467	557	488	298	517	463	346	375	279	350
Augustus	432	410	457	392	464	557	488	293	506	464	329	353	274	355
September	434	403	482	387	462	557	488	293	500	464	329	350	278	360
October	430	402	489	379	453	557	491	293	463	464	318	335	279	360
November	431	416	483	369	453	557	491	293	460	464	320	335	285	368

TIJDVAK	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielproducten						Bouw-materiaal	Metalen en metaalproducten			
				Algemeen indexcijfer van de groep	Wol	Vlas	Katoen	Jute	Kunst-matige vezels		Algemeen indexcijfer van de groep	Metaal-nijverheid	Metaal-fabrik.	Niet-tijzou-dende
<i>Aantal producten</i> ...	1	6	4	21	5	5	6	2	3	13	26	9	13	4
1950 Maandgemidd..	345	551	416	428	482	363	516	552	267	410	346	340	321	459
1951 Maandgemidd..	557	690	706	545	599	516	652	694	305	427	456	487	394	633
1951 September	528	708	722	468	442	482	544	587	313	426	482	525	416	647
October	530	714	700	483	494	475	559	592	313	428	491	536	418	677
November	488	721	688	484	470	480	590	566	312	431	491	536	420	673
December	479	721	686	480	451	462	555	624	303	437	492	535	422	665
1952 Januari	477	721	697	484	437	445	636	788	291	441	492	538	422	656
Februari	394	714	677	458	417	427	601	606	291	442	492	540	422	655
Maart	392	710	567	426	356	379	581	522	287	442	489	540	423	627
April	382	695	567	405	355	368	557	487	275	444	486	539	421	620
Mei	286	657	549	404	385	361	544	449	269	444	479	530	421	585
Juni	318	620	474	398	404	350	535	395	269	443	472	510	421	577
Juli	306	605	426	400	417	363	531	358	269	443	474	514	420	583
Augustus	285	605	426	402	426	363	539	339	269	443	476	524	420	572
September	259	605	420	400	417	363	543	337	269	443	477	528	419	574
October	260	622	423	398	437	353	526	330	269	443	468	519	419	527
November	297	629	433	391	430	353	414	320	264	443	466	514	419	528

b) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE EN IN HET BUITENLAND

Basistijdvak : gemiddelde 1948 = 100

c) INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

Basistijdvak 1936-1938 = 100

46

TIJDVAK	België (Ministerie van Economische Zaken)	Vereinigde Staten (Department of Labor, Bureau Labor Statistics)	Frankrijk (Statistique générale de la France) (1)	Nederland (Centraal Bureau voor de Statistiek)	Vereinigde Koninkrijk (Board of Trade)	Zweden (Handelsdienst)	Zwitserland (Office fédéral de l'Industrie, des Arts et Métiers et du Travail)
1950 Maandgemidd.	100	98	103	117	120	108	94
1951 Maandgemidd.	121	109	138	143	146	140	105
1951 September	119	108	138	142	148	142	103
October	122	108	146	143	150	143	106
November	122	108	151	144	150	148	104
December	123	108	152	145	151	149	105
1952 Januari	123	107	153	145	153	150	105
Februari	121	107	152	145	150	150	104
Maart	118	107	149	143	152	151	103
April	116	106	147	142	150	150	102
Mei	114	106	145	140	149	150	102
Juni	112	106	143	139	149	151	102
Juli	112	108	144	136	149	150	101
Augustus	111	107	144	137	148	149	102
September	112	106	143	138	147	148	101
October	111	106	141	138	149	146	101
November	111	105	140	138	148	146	101

TIJDVAK	Algemeen Indexcijfer	Voedingswaren	Producten excl. voedingswaren
Aantal producten	56	34	22
1951 Maandgemiddelde	413	378	467
1952 Maandgemiddelde	416	392	453
1951 October	419	387	469
November	421	390	468
December	422	392	467
1952 Januari	424	395	467
Februari	424	397	466
Maart	421	392	463
April	416	388	459
Mei	412	387	450
Juni	413	390	448
Juli	412	388	447
Augustus	413	390	448
September	414	392	447
October	415	394	447
November	416	395	446
December	417	398	446

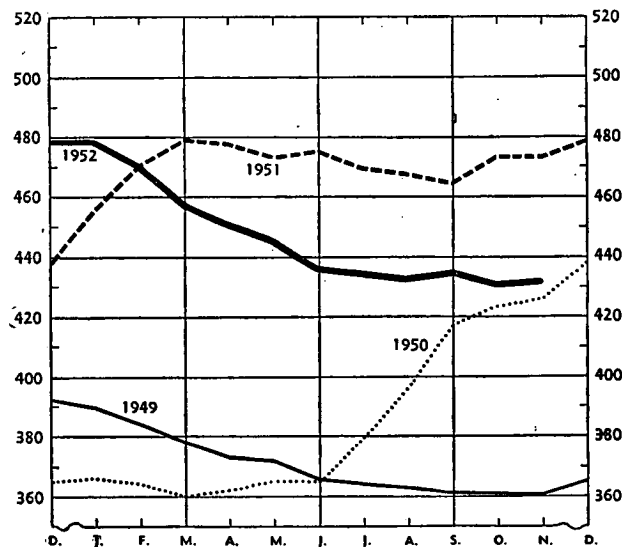
(1) Frankrijk: nieuw indexcijfer van de groothandelsprijzen (319 artikelen), basis 1949 = 100. Het vroeger indexcijfer (135 artikelen), teruggebracht tot basis 1948 = 100, bedroeg in 1949 ongeveer 112.

ALGEMEEN INDEXCIJFER DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

Basistijdvak 1936-1938 = 100

45

TIJDVAK	1949	1950	1951	1952
Januari	390	366	456	477
Februari	384	364	471	470
Maart	378	360	479	457
April	373	362	478	450
Mei	372	365	473	445
Juni	366	365	475	436
Juli	364	379	469	434
Augustus	363	396	467	432
September	361	417	464	434
October	361	423	473	430
November	361	426	473	431
December	365	438	477	

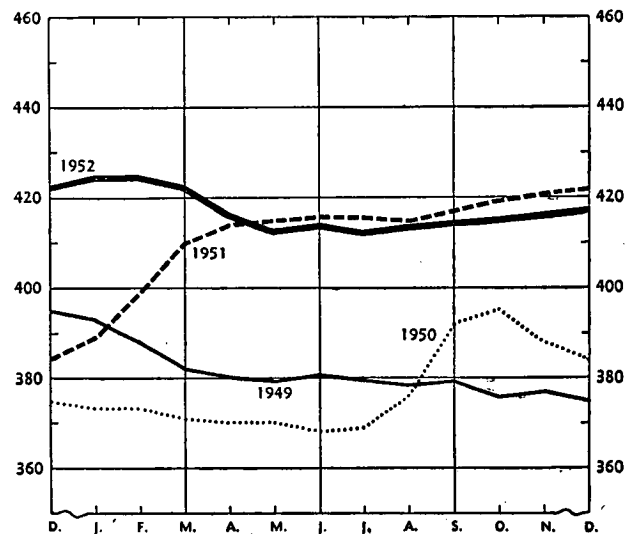

ALGEMEEN INDEXCIJFER DER KLEINHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

Basistijdvak 1936-1938 = 100

46

TIJDVAK	1949	1950	1951	1952
Januari	393	373	389	424
Februari	388	373	399	424
Maart	382	371	410	421
April	380	370	414	416
Mei	379	370	415	412
Juni	381	368	416	413
Juli	379	369	416	412
Augustus	378	376	415	413
September	379	392	417	414
October	376	395	419	415
November	377	388	421	416
December	375	384	422	417

PRODUCTIE

I — STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenstand (Algemene Directie der Mijnen).

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN									
	GEMIDDELD AANTAL AANWEZIGE ARBEIDERS		NETTO-HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOOI PER BEKKEN (duiz. t.)						Gemidd. aantal extractie-dagen	Voorraad einde maand (duiz. tonnen)
	onder-grondse	onder- en boven-grondse	Bergen	Centrum	Charleroi	Luik	Kempen	TOTAAL		
1936-1938 Maandgemiddelde	87.252	125.866	408	353	640	451	541	(1) 2.425	24,0	1.502
1950 Maandgemiddelde	92.154	133.320	387	276	563	372	677	2.275	23,8	(2) 1.031
1951 Maandgemiddelde	94.417	132.962	405	299	597	399	772	2.472	24,4	(2) 225
1951 September	93.967	131.853	387	305	585	403	730	2.410	24,2	212
October	96.065	134.102	446	338	668	447	829	2.728	26,7	222
November	100.389	138.891	431	327	642	417	820	2.637	24,8	236
December	100.268	138.763	392	294	594	419	761	2.460	23,2	225
1952 Januari	100.017	137.850	436	331	650	435	817	2.669	25,4	223
Februari	99.550	137.088	400	313	634	421	839	2.607	24,6	235
Maart	100.364	138.361	445	331	657	437	870	2.740	25,8	446
April	99.032	137.230	413	314	617	417	797	2.558	24,6	712
Mei	99.160	137.227	419	331	629	416	828	2.622	24,8	1.136
Juni	97.048	134.992	358	273	553	391	753	2.328	22,6	1.349
Juli	93.011	130.383	312	242	475	339	775	2.143	21,6	1.544
Augustus	91.505	127.860	355	288	538	347	755	2.283	23,2	1.590
September	93.470	130.217	410	319	611	430	807	2.577	25,6	1.642
October	96.868	134.085	447	352	655	464	853	2.770	26,9	1.709
November			382	294	571	405	784	2.436		

(1) Inbegrepen 32.000 ton voortkomende van het bekken van Namen. De koolmijnen, die deel uitmaakten van dit bekken, werden in 1942 verdeeld tussen de bekkens van Luik en Charleroi. — (2) Op 31 December

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (einde tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duizenden tonnen)		
	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Afgewerkt ijzer en staal
1936-1938 Maandgemiddelde	451	3.831	113	855	(1) 37	261	253	202
1950 Maandgemiddelde	382	4.157	85	526	(2) 45	308	310	246
1951 Maandgemiddelde	509	4.613	150	718	(2) 49	404	417	324
1951 September	515	4.674	148	699	49	406	404	321
October	541	4.741	173	727	49	429	460	365
November	524	4.749	171	768	49	413	426	326
December	541	4.759	168	764	49	421	423	324
1952 Januari	550	4.819	179	753	49	439	450	352
Februari	515	4.834	168	780	50	408	427	354
Maart	552	4.827	131	726	50	440	460	352
April	528	4.843	114	642	48	412	431	324
Mei	545	4.849	107	665	48	402	422	314
Juni	518	4.856	103	640	48	381	391	284
Juli	509	4.823	77	641	46	348	346	241
Augustus	504	4.820	107	648	46	329	338	262
September	524	4.871	121	631	47	386	429	322
October	561	4.863	136	652	48	415	453	347
November	542	4.872	118	649	v	v	v	v

(1) Op 31 December 1938. — (2) Op 31 December.

II — TEXTIELNIJVERHEID

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenstand (Nationaal Instituut voor de Statistiek).

TIJDVAK	SPINNERIJ (tonnen)						PRODUCTIE VAN RUWE WEEFSELS VAN GETOEW GEVALLEN (VOOR RIJEN BEKEKING, VOOR OPENBARE LOONDIENTEN EN VOOR OBDERS)(L)					
	vlas-garen	jute-garen	hennep-garen	katoengaren		wollen garen		vlas	jute	katoen	wol	rayonne
				fijn-spinnerij	kaard-spinnerij	kamwol	kaardwol					
1950 Maandgemiddelde	791	4.331	201	7.174	1.029	1.759	1.590	642	3.239	6.122	2.200	516
1951 Maandgemiddelde	1.020	5.603	253	8.187	675	1.453	1.309	652	3.824	6.586	2.092	527
1951 Augustus	1.005	5.542	177	8.140	402	1.054	1.077	514	3.612	5.609	1.866	476
September	1.093	5.662	187	8.109	499	1.096	955	549	4.057	5.497	1.682	400
October	1.185	6.103	257	8.474	409	1.288	1.047	513	4.091	6.195	1.765	383
November	1.009	6.049	171	8.925	421	1.365	830	556	4.087	6.340	1.585	386
December	1.091	5.333	216	8.039	391	1.180	697	564	3.920	5.630	1.300	306
1952 Januari	1.125	6.077	188	9.014	391	1.069	729	585	4.044	6.011	1.391	393
Februari	1.104	5.904	208	6.299	400	1.110	752	594	4.263	5.664	1.413	399
Maart	994	5.799	227	6.011	411	1.122	901	553	4.256	5.312	1.484	384
April	825	4.906	168	6.135	431	1.074	885	543	3.943	4.726	1.537	332
Mei	759	4.476	166	5.921	353	1.058	941	527	3.622	4.473	1.461	342
Juni	854	3.669	130	5.278	348	1.149	1.075	569	2.791	4.306	1.512	287
Juli	746	3.856	117	4.455	302	960	897	601	2.624	4.113	1.401	279
Augustus	825	3.973	106	5.134	355	1.414	1.156	633	2.952	4.244	1.717	300
September	938	4.947	164	6.753	533	1.766	1.348	789	3.225	5.557	1.986	388
October	945	6.117	137	7.679	610	2.037	1.538	935	3.763	6.507	2.262	483

(1) Incl. de jutetapijten. — (2) Incl. wollen dekens en tapijten.

III — DIVERSE PRODUCTIES

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenstand (Nationaal Instituut voor de Statistiek).

56

TIJDVAK	CEMENT	KALK	KALK- STEEN	SYNTHETISCHE AMMONIAK EN DERIVATEN		SAMENGE- STELDE MEST- STOFFEN	PAPIER		BAKSTEEN	
				(tonnen primaire stikstof)	(tonnen stikstof in de afgewerkte mest- stoffen)		Papier	Karton	Gewone baksteen	i/d. dag. komende steen
1938 Maandgemiddelde	250.000	(1) 117.382	(1) 155.538				15.462			
1950 Maandgemiddelde	296.436	105.219	139.799	13.113	12.235	4.860	23.458	1.641	152.641	14.341
1951 Maandgemiddelde	366.286	140.289	195.831	15.972	14.902	6.209	23.255	3.904	194.587	13.838
1951 September	398.837	176.394	203.445	13.787	15.232	6.179	23.810	3.700	252.966	13.889
October	418.216	159.471	251.163	16.206	15.218	8.629	24.963	3.660	253.053	13.562
November	366.032	146.019	199.908	17.216	16.085	6.512	22.771	3.667	188.590	12.212
December	325.902	143.490	170.039	18.004	16.627	8.005	20.169	3.302	160.705	12.266
1952 Januari	275.475	129.884	143.616	17.879	16.290	10.703	22.109	4.161	137.027	9.997
Februari	200.452	142.396	123.721	17.342	16.432	9.788	19.224	3.121	114.369	7.926
Maart	340.871	150.327	163.997	17.739	16.233	16.660	18.848	3.075	102.307	10.909
April	369.774	136.908	176.083	17.353	16.168	6.586	17.796	2.644	114.767	9.883
Mei	403.094	129.408	159.975	17.311	17.078	1.518	15.152	2.804	181.606	13.092
Juni	403.759	121.929	156.113	17.758	17.068	1.586	16.297	2.813	216.347	13.171
Juli	425.410	109.202	166.780	16.307	15.561	2.216	12.132	2.388	233.847	12.809
Augustus	398.011	126.788	150.137	15.525	14.746	4.542	15.760	3.025	211.364	12.126
September	396.250	175.864	171.817	13.989	12.975	9.634	18.950	3.560	217.054	12.229
October	377.311	v 151.515	v 164.342	13.317	11.779	6.686	21.683	3.580	v 198.750	v 13.903
November	v 310.741			12.249	10.668	6.886	19.305	3.274		

(1) Maandgemiddelde 1937-1938-1939.

Bron: Bestuur der Douanen en Accijnzen.

TIJDVAK	SUIKER				BIER- BROUWE- RIJEN	DISTIL- LEER- DERIJEN	LUCIFERS	VISSELIJ	
	Voortbrenging		Voorraad (ruwe en geraffi- neerde suiker) einde maand	In consumptie gebracht	Aange- geven grondstoffen (1) (hoeveelheid meel en suiker)	Voort- gebrachte alcohol	Productie	Verkoop van vis (2) in de vismijnen te Oostende, Blanken- berge, Zeebrugge en Nieuwpoort	
	Ruwe suiker	Geraffi- neerde suiker						Hoeveelh.	Waarde
	(tonnen)			(tonnen)	(tonnen)	(hectoliters)	(miljoenen stukken)	(tonnen)	(duiz. fr.)
1936-1938 Maandgemiddelde	17.493	17.183	120.910	20.667	16.412	35.046	4.421	2.260	7.189
1950 Maandgemiddelde	34.458	14.372	138.634	21.748	11.629	24.213	4.851	3.243	28.489
1951 Maandgemiddelde	21.084	15.716	123.901	20.015	11.963	23.569	5.277	3.256	32.520
1951 September	7	12.484	25.486	37.631	11.890	21.717	4.109	2.525	26.675
October	97.041	20.475	80.934	17.080	10.464	35.638	5.949	3.582	37.159
November	139.403	24.293	183.778	18.104	11.423	27.192	4.903	2.935	33.458
December	11.510	16.302	191.362	15.253	10.367	17.645	4.035	3.200	39.757
1952 Januari	—	18.400	177.444	17.297	10.890	23.839	4.535	2.892	38.825
Februari	—	19.920	162.273	15.188	10.516	26.271	4.519	3.857	34.494
Maart	—	19.189	167.157	16.218	12.850	15.742	4.504	5.038	44.737
April	—	16.390	146.832	16.163	13.128	11.702	5.001	4.624	37.325
Mei	—	13.383	138.305	18.331	15.722	22.158	4.061	4.103	24.887
Juni	—	10.092	119.956	24.211	13.713	16.636	3.875	3.566	27.721
Juli	—	12.622	98.087	26.715	14.500	14.178	3.358	3.964	26.910
Augustus	—	12.851	73.512	22.583	14.096	13.307	2.760	2.976	23.775
September	507	11.332	48.050	22.802	11.533		3.301	2.966	34.367
October	119.776	17.462	134.721	14.991	11.120		4.231	2.807	34.903
November	155.809	25.685	250.306	17.579	10.854				

(1) Inbegrepen Groothertogdom Luxemburg.

(2) Excl. haring, sprot en garnalen. In 1936-1938, enkel verkoop op de mijn te Oostende.

IV — ELECTRISCHE ENERGIE (*)

(duizenden kWh)

58

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenstand — Bestuur van Energie.

TIJDVAK	Voortbrenging (1)				Invoer	Uitvoer	Totale stroomhoeveelheid opgenomen door het net [7] = [4]+[5]-[6]
	Centralen van de voortbrengers-verdelers		Centralen van de industriële zelfvoortbrengers	Totaal voor België [4] = [1]+[2]+[3]			
	Gemeentebedrijven [1]	Particuliere maatschappijen [2]					
1936-1938 Maandgemiddelde	20.361	189.899	227.802	438.062	5.472	2.168	441.366
1950 Maandgemiddelde	31.204	387.592	287.939	706.735	12.092	4.653	714.174
1951 Maandgemiddelde	32.564	428.949	329.941	791.454	17.966	8.749	800.671
1951 Augustus	28.142	399.484	326.997	754.623	25.626	4.101	776.148
September	29.676	418.707	333.603	781.988	8.781	7.779	782.988
October	35.242	455.269	375.098	865.609	8.590	7.869	866.330
November	34.965	447.232	379.942	862.139	10.237	16.933	855.443
December	37.483	472.022	361.697	871.202	9.435	17.834	862.803
1952 Januari	38.473	469.744	394.498	902.715	14.991	25.294	892.412
Februari	33.707	410.774	380.598	825.079	4.960	16.607	813.432
Maart	32.605	401.897	387.939	822.441	10.029	16.205	816.265
April	30.232	363.303	353.163	746.698	28.530	7.610	767.618
Mei	26.845	348.104	361.980	736.929	21.266	1.736	756.459
Juni	25.676	361.461	329.025	716.162	22.966	609	738.519
Juli	23.788	344.976	318.518	687.282	23.689	9.011	701.960
Augustus	25.996	340.499	331.679	698.174	20.229	9.883	708.570
September	31.767	392.805	365.755	790.327	5.863	7.322	788.868
October	36.221	426.234	392.305	854.760	11.998	10.040	856.718

(*) Aantal centralen in werking in het begin van het jaar 1950 : 247; begin 1951 : 238; begin 1952 : 222.

(1) Bruto-voortbrenging aan de klemmen der generatoren verminderd met het verbruik der hulpkringen in de centralen hebbende een totaal opgesteld vermogen van meer dan 100 kW.

V — GAS

(Productie, Invoer en Uitvoer) (1)

(duizenden kubieke meters)

59

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenstand — Bestuur van Brandstof en Energie.

TIJDVAK	Productie der gasfabrieken		Productie der cokesfabrieken			Productie van de steenkolenmijnen	Totaal in België geproduceerd gas [7] = [1] + [2] + [3] + [4] + [5] + [6]	Invoer	Uitvoer	Saldo : invoer min uitvoer [10] = [8] - [9]	Totaal in België beschikbaar gas [11] = [7] + [10]
	Regiebedrijven en verenigingen van gemeenten [1]	Particuliere vennootschappen [2]	Regiebedrijven [3]	Private vennootschappen							
				Productie bestemd voor de openbare voorziening [4]	Productie bestemd voor de nijverheid [5]						
1950 Maandgemiddelde	182	2.373	5.651	51.577	60.692	—	120.475	119	1.770	— 1.651	118.824
1951 Maandgemiddelde	62	1.174	5.552	57.667	75.413	3.759	143.627	38	2.202	— 2.164	141.463
1951 Augustus	59	1.294	5.028	56.953	77.055	4.684	145.073	45	1.642	— 1.597	143.476
September	56	1.259	5.235	56.894	73.970	4.642	142.056	46	2.005	— 1.959	140.097
October	46	1.111	5.829	60.112	81.285	4.336	152.719	43	2.281	— 2.238	150.481
November	37	984	5.497	55.656	78.850	4.330	145.354	37	2.349	— 2.312	143.042
December	37	1.055	6.020	60.066	80.432	5.311	152.921	44	2.219	— 2.175	150.746
1952 Januari	36	1.056	6.342	62.957	81.870	5.693	157.954	31	2.475	— 2.444	155.510
Februari	36	955	6.019	58.853	74.949	5.868	146.680	31	2.435	— 2.404	144.276
Maart	42	985	6.056	60.912	83.323	6.992	158.310	35	2.240	— 2.205	156.105
April	44	1.043	5.331	56.203	82.704	7.294	152.619	34	1.846	— 1.812	150.807
Mei	56	1.162	5.451	59.289	83.480	6.924	155.362	37	1.784	— 1.747	153.615
Juni	58	1.136	5.030	56.142	76.432	6.255	145.053	37	1.752	— 1.715	143.338
Juli	62	1.196	4.768	53.191	70.995	6.169	136.381	42	1.857	— 1.815	134.566
Augustus	61	1.184	5.011	55.006	71.392	6.888	139.542	185	1.359	— 1.174	138.368
September	44	1.065	5.299	54.360	74.057	8.185	143.010	380	1.761	— 1.381	141.629
October	51	981	5.690	54.712	74.450	8.703	144.587	355	1.977	— 1.622	142.965

(1) Deze statistiek betreft de gasproductie verkregen door droge distillatie van de steenkolen in de gas- en cokesfabrieken, gas waarbij gebeurlijk watergas, luchtgas, restgas uit de scheikundige binding, gas uit de hoogovens en metaan worden gevoegd. Zij omvat eveneens de productie van metaan dat rechtstreeks uit de steenkolenmijnen komt, alsook het vloeibaar gemaakte petroleumgas dat in pijpleidingen wordt vervoerd; al die gassen dienen voor de openbare gasverdeling.

Onderhavige statistiek omvat niet de hoeveelheden watergas, luchtgas, restgas, gas uit de hoogovens, metaangas of vloeibaar gemaakt gas, die buiten de producerende fabriek worden vermengd met gas voortkomend uit de droge distillatie van steenkolen met uitzondering van het gas dat rechtstreeks aan de openbare distributie wordt geleverd. Zij omvat niet het gas dat door de cokesfabrieken wordt geproduceerd of ontvangen, noch het kolengas of het andere gas, die voor de dekking van de eigen behoeften, voor het stoken der ovens, enz. worden gebruikt.

N. B. — a) De gasproductie vermeld in de kolommen (1) (2) (3) (4) (6) is voor de openbare voorziening bestemd.

b) De gasproductie vermeld in de kolom (5) is bestemd voor de rechtstreekse leveringen aan andere afdelingen van de vennootschappen waartoe de betrokken cokesfabrieken behoren of aan andere juridisch onafhankelijke nijverheidsvennootschappen.

c) Het gasvolume voortgebracht door de cokesfabrieken en steenkolenmijnen wordt herleid tot 4.250 kcal, 0° C., 760 mm Hg.

d) De cokesfabrieken welke gas zowel voor de openbare verdeling als voor het directe industriële verbruik voortbrengen zijn begrepen in het aantal cokesfabrieken overeenstemmend met kolom 5. Het totaal aantal cokesfabrieken (particuliere maatschappijen die in 1952 gas produceerden) bedraagt 18.

VERBRUIK (*)

I — VERBRUIKSINDEXCIJFERS

65

A — Maandelijke verkoopsindexcijfers : basis maandgemiddelde 1936-1938 = 100

Bron : Nationale Bank van België.

MAAND	GROOTWARENHUIZEN						WINKELS MET BIJHUIZEN		COÖPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoudelijke artikelen en diversen		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951
November.....	440	477	456	495	791	864	328	399	230	229	445	528	476	439
December.....	497	521	504	583	830	961	447	464	258	251	588	618	554	487
	1951	1952	1951	1952	1951	1952	1951	1952	1951	1952	1951	1952	1951	1952
Januari.....	614	439	641	552	555	521	445	413	224	239	564	538	795	566
Februari.....	617	364	772	569	550	507	439	396	227	228	545	542	866	586
Maart.....	515	443	666	598	647	560	409	386	205	243	565	546	713	579
April.....	442	497	584	614	562	590	372	393	249	237	501	522	530	513
Mei.....	404	448	538	590	527	629	376	393	248	244	504	546	467	458
Juni.....	441	369	521	481	571	552	375	361	264	228	497	497	417	363
Juli.....	431	466	495	525	595	680	367	409	204	229	450	536	357	385
Augustus.....	318	369	511	471	600	616	405	397	210	223	480	528	360	363
September.....	387	502	589	611	575	681	400	410	225	233	489	532	472	542
October.....	580	612	568	565	601	660	416	408	242	250	534	563	562	554
November.....	477	487	495	513	864	799	399		229		528		439	

B — Maandelijke verkoopsindexcijfers : basis maandgemiddelde 1948 = 100

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

MAAND	GROOTWARENHUIZEN MET MENIGVULDIGE AFDELINGEN																					
	Algemeen indexcijfer	Voeding				Kleding				Meubilering			Huishouden		Tabak	Boek-papierhandel		Parfum.	Spelen, speelgoed, sport, reis			
		Bederfelijk	Niet bederfelijk	Restaurant	Totaal	Stoffen per meter	Bovenkleding heren	Bovenkleding dames	Linnen, ondergoed, hemden en hoeden	Totaal (1)	Textiel	Meubelen, luchters	Totaal	Huishoud-artikelen	Huishoudtoestellen, electriciteit	Totaal	Rookgerief	Boekhandel		Papierhandel	Totaal	Toilet
1951 September...	123	186	147	126	161	73	107	120	106	99	101	163	123	120	264	134	81	98	204	189	111	68
October...	140	207	162	141	179	91	163	190	145	139	110	139	121	123	272	137	85	114	117	116	112	130
November...	151	203	176	148	184	77	122	137	130	119	96	127	107	111	236	123	97	272	161	177	116	552
December...	174	268	220	168	230	70	125	136	175	141	99	142	115	147	285	160	195	274	232	238	157	368
1952 Januari...	127	238	126	140	175	76	77	104	157	112	134	123	130	112	190	119	94	107	152	119	106	48
Februari...	121	256	126	138	182	74	73	84	110	92	111	150	125	117	217	127	95	107	106	108	107	52
Maart.....	131	262	131	146	188	93	132	123	114	108	117	149	128	127	205	135	93	104	105	104	108	77
April.....	137	237	132	143	178	87	185	171	136	130	106	159	125	122	205	130	92	112	106	107	115	119
Mei.....	137	242	124	138	175	81	150	157	141	125	102	163	124	130	222	139	90	98	107	105	118	129
Juni.....	115	200	102	125	146	67	117	117	130	104	88	133	104	112	171	117	97	86	89	88	109	122
Juli.....	141	215	109	140	158	79	139	161	195	140	103	157	123	129	219	137	110	112	100	102	142	183
Augustus...	120	221	103	135	157	53	80	110	112	93	87	138	105	128	194	135	112	102	171	161	123	123
September...	142	253	118	154	180	83	142	157	143	127	113	178	137	128	279	142	102	100	211	195	120	81
October...	154	292	129	158	202	89	201	213	159	151	103	160	120	127	336	146	106	115	122	121	120	126
November...	159	280	142	151	201	76	162	141	153	131	95	125	106	106	257	121	119	258	150	165	114	559

MAAND	GROTE ONDERNEMINGEN GESPECIALISERD IN KLEDING				COÖPERATIES										WINKELS MET BIJHUIZEN		GROOT- HANDEL
	Heren	Dames	Ondergoed en bijkom. kledingstukken	Algemeen indexcijfer	Bakkerij	Voeding (behalve bakkerij)	Kleding	Meubilering	Huishouden	Tabak	Boekhandel, papierhandel	Parfumerie, weelde-artikelen	Restaurant tea-room	Verschillende	Ondergoed, bijkom. kledingstukken, opschikartikelen	Schoenen	
1951 September...	60	69	69	127	120	133	102	193	133	131	299	101	115	142	85	103	110
October...	114	113	101	139	128	146	117	151	144	154	170	129	110	175	99	99	103
November...	72	88	91	130	121	140	93	129	138	152	224	138	109	165	91	104	104
December...	70	103	90	151	135	167	109	153	147	252	221	136	137	157	128	136	101
1952 Januari...	88	74	194	136	116	153	100	114	129	137	134	97	94	162	88	99	104
Februari...	51	48	47	140	120	149	123	148	158	138	114	122	102	158	79	81	97
Maart.....	96	97	74	143	131	149	118	204	169	130	104	113	115	158	87	82	97
April.....	v 125	v 127	v 127	137	126	143	113	180	150	140	123	108	118	155	124	154	104
Mei.....	v 105	v 123	v 108	140	130	149	103	143	149	162	156	116	125	177	122	135	110
Juni.....	v 73	v 76	v 69	128	121	138	84	133	134	151	227	93	122	168	101	95	104
Juli.....	v 75	v 183	v 136	133	121	146	88	146	134	168	146	116	131	156	125	122	111
Augustus...	v 56	v 56	v 79	131	118	143	80	127	142	155	357	86	123	169	85	81	111
September...	v 91	v 99	v 99	143	123	148	115	220	153	152	319	102	121	185	84	109	v 110
October...	v 103	v 143	v 100	147	132	157	119	155	v 141	166	134	117	136	177	96	128	v 109
November...	v 78	v 83	v 89												109		

(*) Voor het verbruik van suiker, zie tabel nr 56.

(1) Dit totaal omvat daarenboven de rubrieken : naaigereedschap, handwerken, linten en patronen; schoeisel; allerlei opschikartikelen.

II — TABAKSVERBUIK

(Productie en invoer)

66 Bron : *Administratie der Douanen en Accijnzen.*

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillo's	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak (tonnen)
	(duizenden stuks)			
1936-38 Maandgemiddelde	16.187	49.414	430.048	1.097
1950 Maandgemiddelde	6.927	21.776	699.935	919
1951 Maandgemiddelde	6.385	25.887	711.922	822
1951 Augustus	6.030	25.343	692.163	893
September	6.641	27.389	700.483	781
October	8.811	32.605	725.172	893
November	8.674	32.622	668.325	799
December	7.628	32.714	818.012	814
1952 Januari	6.630	26.940	885.358	912
Februari	4.358	23.057	492.305	779
Maart	5.512	24.846	498.486	822
April	5.720	28.667	695.563	944
Mei	4.447	27.903	668.759	884
Juni	12.523	43.034	777.881	939
Juli	10.773	30.691	780.909	843
Augustus	10.582	27.130	714.449	867
September	13.194	35.941	717.207	893
October	13.574	31.551	630.699	839

67 III — SLACHTINGEN IN DE 12 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND

TIJDVAK	Grootvee (Ossen, stieren koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen lammeren, geiten
1936-38 Maandgemiddelde	16.561	698	12.242	26.679	6.462
1950 Maandgemiddelde	17.613	3.430	11.978	40.719	6.244
1951 Maandgemiddelde	18.338	3.674	11.297	32.607	6.186
1951 Augustus	20.073	3.753	12.431	34.298	2.247
September	17.993	3.201	9.654	28.839	4.737
October	22.733	3.814	10.937	39.654	14.816
November	19.387	3.289	8.797	31.062	12.889
December	19.495	3.236	7.673	31.664	12.276
1952 Januari	21.670	3.660	8.817	36.245	9.954
Februari	16.851	3.313	8.576	27.677	6.682
Maart	17.156	3.263	10.390	30.479	2.865
April	19.988	2.749	12.345	35.704	2.886
Mei	17.561	2.455	10.528	33.051	1.781
Juni	16.959	2.272	9.612	33.322	1.915
Juli	20.053	2.699	11.432	36.973	1.455
Augustus	16.820	2.624	8.842	30.960	1.785
September	19.417	3.271	9.164	36.461	5.572
October	19.845	3.357	8.835	39.346	8.027

VERVOER

I — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken)

70

TIJDVAK	Ontvangsten						Uitgaven	Overschot der totale ontvangsten op de uitgaven	Bedrijfs- coëfficiënt
	Reizigers en bagage	Goederen	Diversen	Totaal	Tussen- komst van de Staat (2)	Algemeen totaal			
1938 Maandgemiddelde (1)	73,8	146,6	5,2	225,6	—	225,6	238,9	— 13,3	105,9
1950 Maandgemiddelde	245,1	459,4	32,5	737,0	120,8	857,8	847,6	10,2	98,8
1951 Maandgemiddelde	249,8	571,4	33,5	854,7	120,8	975,5	958,2	17,3	98,2
1951 Augustus	303,2	559,9	32,4	895,5	121,0	1.016,5	959,3	57,2	94,4
September	271,2	567,5	30,1	868,8	121,0	979,8	953,8	26,0	97,3
October	248,1	646,5	34,9	929,5	121,0	1.050,5	996,9	53,6	94,9
November	221,4	656,6	31,4	909,4	121,0	1.030,4	955,8	74,6	95,6
December	236,1	598,4	36,7	871,2	120,0	991,2	954,5	36,7	96,3
1952 Januari	249,5	592,1	40,4	882,0	62,5	944,5	988,9	— 44,4	104,7
Februari	220,5	559,4	35,0	812,9	62,5	875,4	946,6	— 71,2	108,1
Maart	243,9	599,8	31,2	874,9	62,5	937,4	984,9	— 47,5	105,1
April	258,0	563,9	35,7	857,6	62,5	920,1	951,8	— 31,7	103,4
Mei	254,9	547,3	30,1	832,3	62,5	894,8	959,1	— 64,3	107,2
Juni	273,5	519,5	39,4	832,4	62,5	894,9	927,8	— 32,9	103,7
Juli	334,9	511,6	33,2	879,7	62,5	942,2	950,8	— 8,6	100,9
Augustus	330,0	525,4	33,9	889,3	62,5	951,8	926,5	25,3	97,3
September	293,0	587,6	33,1	913,7	62,5	976,2	941,8	34,4	96,5
October	266,1	623,1	35,7	924,9	62,5	987,4	954,7	32,7	96,7

(1) Nord-Beige inbegrepen.

(2) Toelagen van de Staat als vergoeding voor de ontoereikende tarieven en de verhoging van de prijs der brandstoffen.

(vervolg)

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1)				c) Transportstatistiek (2) 1° Algemeen spoorverkeer						
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN				
					Aantal (duizenden)	Reizigers- km. (miljoen.)	Vervoerde tonnen (duizenden)	Ton-km. (miljoenen)			Totaal
Belgisch binnel. vervoer		Internat. vervoer	Doorvoer								
1938 Maandgemid. (3) ..	388.982	114.745	90.665	479.647	16.004	511	6.169	186	154	88	428
1950 Maandgemiddelde	296.111	94.630	49.696	345.807	18.079	587	5.055	199	168	90	455
1951 Maandgemiddelde	335.279	106.728	60.912	396.191	18.722	604	6.008	237	207	108	552
1951 Augustus	336.495	101.595	55.493	391.998	17.665	659	6.032	235	214	125	574
September	337.255	98.703	59.994	397.249	18.238	596	6.083	245	223	110	578
October	386.097	113.352	66.559	452.656	19.506	610	6.981	275	232	111	618
November	360.898	111.969	63.498	424.396	19.506	595	6.674	257	228	102	587
December	312.629	104.702	64.123	376.652	18.787	583	5.615	215	206	93	514
1952 Januari	309.731	115.422	57.484	367.215	20.928	635	6.030	230	231	110	571
Februari	292.236	110.164	55.827	348.063	18.635	567	5.477	197	222	99	518
Maart	317.362	106.525	59.949	377.311	v 18.851	v 590	6.038	220	240	102	562
April	304.098	97.469	56.738	360.836	v 18.975	v 615	5.630	203	220	94	517
Mei	296.837	90.324	56.283	353.120	v 19.279	v 624	5.476	202	210	95	507
Juni	282.662	86.606	52.375	335.037	v 18.452	v 629	5.190	193	205	79	477
Juli	269.549	81.429	54.353	323.902	v 17.491	v 675	4.827	176	193	83	452
Augustus	281.985	89.905	52.738	334.723	v 17.782	v 674	4.972	195	178	91	464
September	303.468	100.579	60.219	363.687	v 18.780	v 617	5.562	214	199	89	502
October	336.964	108.416	62.378	399.342	v 19.829	v 619	6.152	230	207	92	529

- A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).
 B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.
 C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, hetzij voor stations van het net van de Maatschappij, hetzij voor stations van andere netten.
 (1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.
 (2) Militair vervoer niet inbegrepen.
 (3) Nord-Belge inbegrepen.

c) Transportstatistiek (1)
 2° Vervoer der voornaamste zware goederen
 A — Gezamenlijk verkeer

TIJDVAK	Ton-kilom. (miljoenen)	(duizenden tonnen)										
		Totaal	Landbouw- en voedselproducten	Brandstoffen	Ertsen	Metaalwaren	Bouwmaterialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbedrijven zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooier-, kleding	Chemische en artseneijkundige producten	Nijverheidsvetten en -oliën, petroleum, toer	Diversen
1938 Maandgemiddelde (2)	428	6.169	405	2.540	472	516	559	934	64	225	77	377
1950 Maandgemiddelde	455	5.055	300	1.897	418	643	412	662	38	249	80	356
1951 Maandgemiddelde	552	6.098	253	2.181	644	793	498	764	40	272	92	471
1951 Juli	542	5.594	115	1.883	685	779	514	809	21	256	86	445
Augustus	574	6.032	115	2.094	684	839	549	844	53	283	94	477
September	578	6.083	119	2.007	767	801	524	917	117	251	93	487
October	618	6.981	609	2.313	744	827	597	927	46	291	101	526
November	587	6.674	767	2.301	664	770	528	771	29	270	96	478
December	514	5.615	229	2.120	693	699	439	637	29	248	88	433
1952 Januari	571	6.030	190	2.339	662	913	460	546	32	304	110	475
Februari	518	5.477	145	2.266	652	800	365	428	28	272	113	418
Maart	562	6.038	167	2.224	719	828	490	673	27	333	88	489
April	517	5.630	129	2.041	676	755	504	727	23	206	91	478
Mei	507	5.476	87	1.889	693	718	531	837	21	212	69	419
Juni	477	5.190	81	1.840	658	678	493	783	14	230	70	343
Juli	452	4.827	119	1.737	653	558	441	698	28	201	66	326
Augustus	464	4.972	102	1.883	618	590	424	690	74	189	62	340
September	502	5.562	127	2.099	659	705	469	759	40	213	72	419

- (1) Militair vervoer niet inbegrepen.
 (2) Nord-Belge inbegrepen.

B — Belgisch binnenlands verkeer

II

TIJDVAK	Totaal	Land- bouw- en voe- dingspro- ducten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- mate- rialen, spiegel- glas	Produc- ten der groeven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leer- looier, kleding	Chemi- sche en artsnij- kundige produc- ten	Nijver- heids- vetten en -oliën, petro- leum, teer	Diversen	Nationale Maatsch. van Buurt- spoorweg.	Vervoerde ton- kilom. (dwi- zenden)
1938 Maandgemidd. (1) ..	3.250	231	1.523	10	130	312	673	12	85	26	248	5.858	
1950 Maandgemiddelde ..	3.266	186	1.605	12	188	286	550	9	122	28	280	3.523	
1951 Maandgemiddelde ..	3.772	127	1.861	19	236	329	625	13	133	35	394	3.273	
1951 October	4.465	474	1.932	21	255	390	742	10	158	39	444	5.463	
November	4.231	550	1.909	17	249	329	611	4	132	33	397	6.388	
December	3.472	73	1.800	21	231	233	517	3	128	37	379	2.711	
1952 Januari	3.625	47	2.024	17	244	275	440	4	140	40	394	2.228	
Februari	3.244	37	1.886	15	236	198	351	4	128	37	352	1.657	
Maart	3.659	37	1.851	13	236	332	551	4	160	37	412	2.338	
April	3.376	34	1.607	16	226	350	583	3	115	34	408	2.205	
Mei	3.350	29	1.507	15	227	380	693	3	106	31	359	2.540	
Juni	3.165	36	1.430	23	232	345	654	2	124	31	288	2.547	
Juli	2.850	43	1.322	23	164	300	574	12	109	28	275	2.028	
Augustus	3.071	44	1.481	17	177	302	572	41	119	28	290	2.126	
September	3.478	55	1.715	20	221	320	627	9	125	31	357	2.323	
October	4.023	536	1.867	18	235	299	555	3	114	33	363	4.601	

(1) Nord-Belge inbegrepen, wat de N.M.B.S. betreft.

III — **HAVENVERKEER**

a) Haven van Antwerpen

Bronnen: Havendienst der stad Antwerpen en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART					
	AANGEKOMEN			VERTROKKEN			AANGEKOMEN			VERTROKKEN		
	Aantal schepen	Belgische netto tonnen- maat (duizenden register- tonnen)	Goederen (duizenden metrieke tonnen) (1)	Aantal schepen		Goederen (duizen- den metrieke tonnen) (1)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizen- den m3)	Goederen (duizen- den metrieke tonnen) (2)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizen- den m3)	Goederen (duizen- den metrieke tonnen) (2)
1936-1938 Maandgemidd. ...	988	2.008	1.072	837	151	1.072	3.917	1.317	695	3.762	1.268	877
1951 Maandgemiddelde ..	952	2.209	1.261	798	155	1.169	3.611	1.535	695	3.677	1.554	877
1952 Maandgemiddelde ..	980	2.335		804	174							
1951 December	945	2.420	1.515	768	173	997	3.957	1.659	640	3.820	1.578	994
1952 Januari	947	2.228	1.326	805	147	1.032	3.489	1.459	561	3.507	1.497	939
Februari	987	2.326	1.578	815	162	1.218	3.759	1.605	635	3.606	1.554	981
Maart	1.018	2.329	1.264	843	170	1.172	3.494	1.457	614	3.547	1.448	872
April	1.015	2.338	1.345	843	183	1.012	3.642	1.508	672	3.530	1.469	800
Mei	963	2.339	1.222	806	177	1.084	3.375	1.400	607	3.363	1.386	748
Juni	947	2.382	1.249	713	185	930	3.473	1.429	565	3.442	1.432	867
Juli	965	2.235	1.279	792	179	908	3.621	1.513	587	3.694	1.567	933
Augustus	944	2.443	1.275	785	163	846	3.531	1.521	566	3.571	1.540	856
September	920	2.058	1.235	746	190	974	3.694	1.535	574	3.666	1.465	797
October	1.049	2.479	1.300	863	195	1.022	3.876	1.620	621	3.864	1.615	947
November	964	2.288		782	156		3.395	1.462	536	3.391	1.491	881
December	1.037	2.579		857	184							

(1) Internationaal verkeer. — (2) Internationaal en binnenlands verkeer.

b) Haven van Gent

Bronnen: Havendienst van Gent en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART	
	AANGEKOMEN			VERTROKKEN			GOEDEREN (1) (duizenden metrieke tonnen)	
	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden registertonnen)	Goederen (duizenden metrieke tonnen) (1)	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden registertonnen)	Goederen (duizenden metrieke tonnen) (1)	Gelost	Geladen
1936-38 Maandgemiddelde ..	169	177	208	170	178	92	174	152
1951 Maandgemiddelde ..	153	125	129	155	125	83	147	71
1952 Maandgemiddelde ..	157	126		157	126			
1951 December	183	167	139	185	157	85	133	74
1952 Januari	153	121	112	148	117	94	123	60
Februari	190	129	164	192	140	86	112	51
Maart	145	118	112	147	112	84	137	39
April	178	150	147	172	149	74	146	54
Mei	137	116	136	143	120	90	156	67
Juni	153	130	139	151	131	92	140	69
Juli	183	145	151	184	143	82	146	49
Augustus	141	116	128	139	120	82	137	51
September	142	124	135	142	114	66	141	54
October	152	119	124	158	126	48	148	81
November	154	113		151	112			
December	158	128		157	126			

(1) Internationaal verkeer.

IV — ALGEMENE BEWEGING DER BINNENSCHIEPVAART

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

72

TIJDVAK	GELADEN SCHEPEN														
	Aantal					Duizenden metrieke tonnen					Millioenen ton-km.				
	Binnen- verkeer	Invoer	Uitvoer	Door- voer	Gehele verkeer	Binnen- verkeer	Invoer	Uitvoer	Door- voer	Gehele verkeer	Binnen- verkeer	Invoer	Uitvoer	Door- voer	Gehele verkeer
1950 Maandgemiddelde ...	6.020	2.435	1.814	317	10.586	1.437	905	609	72	3.023	150,9	50,3	39,6	9,0	249,8
1951 Maandgemiddelde ...	6.077	2.814	2.119	325	11.335	1.570	1.067	757	77	3.471	170,2	63,0	46,4	9,9	289,5
1951 September	5.997	3.222	2.195	356	11.770	1.519	1.153	756	83	3.511	166,5	70,6	49,1	11,3	297,5
October	7.199	3.193	2.266	351	13.009	1.961	1.161	781	82	3.985	200,1	71,8	52,8	10,9	335,6
November	6.249	2.930	2.079	359	11.617	1.577	1.072	743	88	3.480	169,1	65,5	44,0	11,6	290,2
December	6.041	2.613	2.136	358	11.148	1.632	1.023	762	90	3.507	173,1	58,1	46,0	11,8	289,0
1952 Januari	4.625	2.051	1.627	311	8.614	1.242	782	631	74	2.729	133,9	42,1	39,4	8,8	224,2
Februari	5.345	2.543	1.826	313	10.027	1.409	964	695	77	3.145	160,2	53,8	41,9	10,3	266,2
Maart	5.698	2.987	2.062	355	11.102	1.487	1.092	716	87	3.382	166,7	64,6	49,0	11,0	291,3
April	5.697	3.080	2.182	418	11.377	1.448	1.097	744	104	3.393	162,2	64,9	51,7	13,8	292,6
Mei	5.965	3.267	2.323	352	11.907	1.629	1.187	756	86	3.658	171,5	72,0	53,4	10,9	307,8
Juni	5.445	2.941	2.434	322	11.142	1.458	1.037	854	78	3.427	162,1	64,9	59,0	9,9	295,9
Juli	5.184	3.053	2.315	282	10.834	1.306	1.035	841	68	3.250	146,5	68,1	51,8	9,0	275,4
Augustus	5.487	3.509	2.379	290	11.665	1.426	1.026	836	72	3.360	166,0	67,1	52,0	9,6	294,7
September	5.670	3.331	2.357	249	11.607	1.398	1.076	804	56	3.334	164,1	69,0	54,5	7,4	295,0

BIJZONDERE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE MET HET BUITENLAND

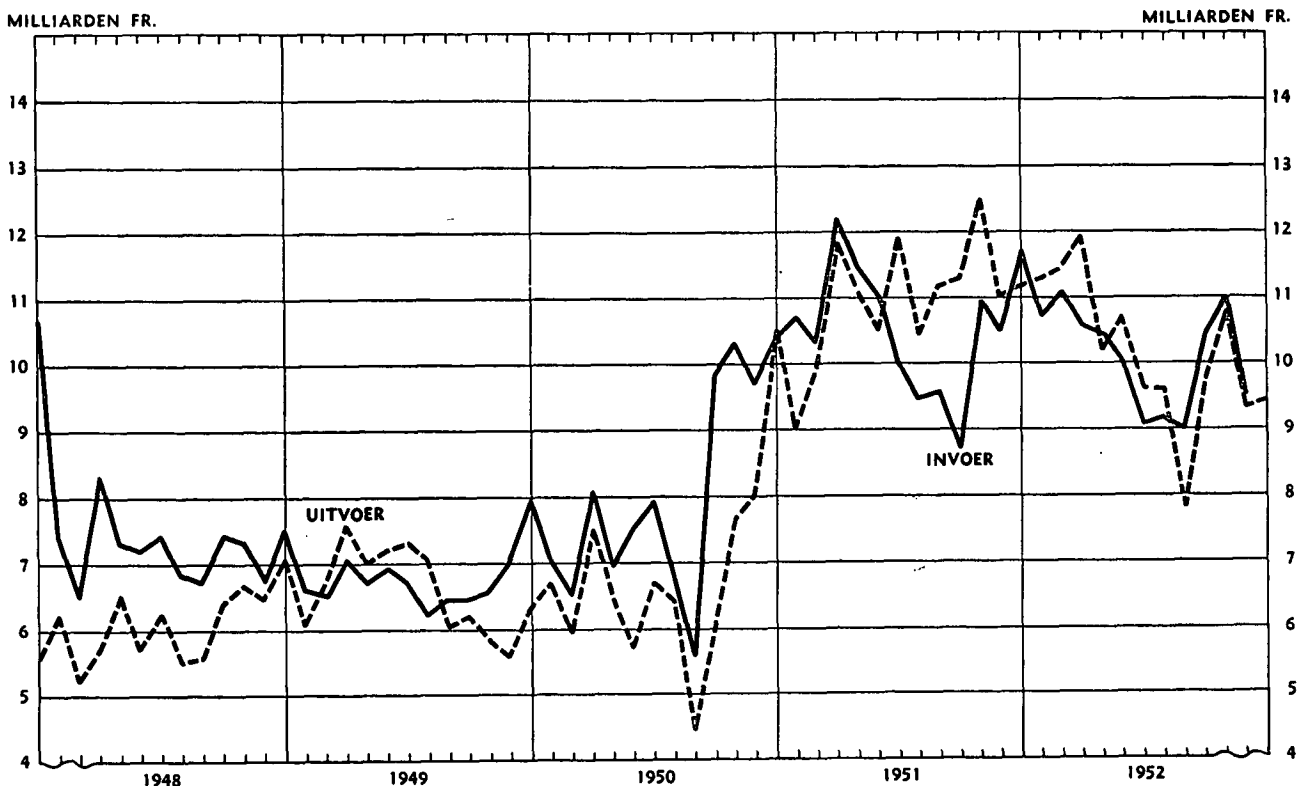
SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMENE NOMENCLATUUR
AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tonnen)					WAARDE (millioenen franken)					GEMID- DELDE PRIJS PER TON (franken)	UITVOER- (+) OF INVOERSALDO (-) VAN DE HANDELSBALANS (millioenen franken)	VERHOUDING VAN UITVOER TOT INVOER IN PCT.	
	Levende dieren	Voe- dings- middelen en dranken	Ruwe of enkel ver- werkte stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- middelen en dranken	Ruwe of enkel ver- werkte stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver, gouden en zilve- ren munt				Totaal
INVOER														
1936-38 Maandgem.	1,0	331,5	2.473,8	62,1	2.868,4	3,1	407,8	1.112,4	459,6	35,7	2.018,6	704		
1950 Maandgemidd.	1,5	256,1	2.125,1	95,8	2.478,5	22,4	1.613,2	3.833,2	2.595,3	61,2	8.125,3	3.278		
1951 Maandgemidd.	1,7	287,8	2.785,6	110,8	3.185,9	27,9	1.917,1	5.336,4	3.236,5	82,3	10.600,2	3.327		
1951 Januari	2,4	250,9	2.301,6	101,6	2.656,5	28,4	1.719,5	5.834,6	3.008,8	62,3	10.653,6	4.010		
Februari	2,3	319,2	2.571,7	102,4	2.995,6	31,6	1.889,5	5.169,2	3.103,1	65,0	10.258,4	3.424		
Maart	2,1	365,1	2.787,6	119,8	3.274,6	31,0	2.490,8	5.805,7	3.804,4	89,5	12.221,4	3.732		
April	2,5	308,4	2.691,4	120,1	3.122,4	40,8	2.153,6	5.578,9	3.521,9	65,0	11.360,2	3.638		
Mei	2,2	296,2	2.696,9	118,6	3.113,9	39,5	1.964,4	5.417,8	3.562,5	79,0	11.063,2	3.543		
Juni	1,6	276,6	2.857,1	114,3	3.249,7	28,5	1.626,5	4.972,6	3.304,3	116,3	10.048,2	3.092		
Juli	0,5	220,6	2.692,6	109,7	2.923,4	9,9	1.453,5	4.838,7	3.001,2	68,1	9.371,4	3.206		
Augustus	1,0	253,6	2.835,1	101,4	3.191,1	20,1	1.584,1	5.053,4	2.894,6	86,7	9.638,9	3.021		
September	1,2	216,8	2.872,4	108,3	3.198,7	19,0	1.570,2	4.157,7	2.891,7	70,3	8.708,9	2.723		
October	1,0	312,5	3.049,7	117,8	3.481,0	18,2	2.308,8	5.178,1	3.332,2	99,3	10.936,6	3.142		
November	1,6	284,5	3.010,3	98,3	3.394,7	27,7	1.963,1	5.492,8	2.935,0	87,5	10.506,1	3.095		
December	1,9	330,2	3.048,7	102,1	3.482,9	32,3	2.173,2	6.162,1	3.230,3	97,4	11.695,3	3.358		
UITVOER														
1936-38 Maandgem.	0,5	54,4	1.447,0	410,5	1.912,4	5,6	99,4	831,0	902,1	21,1	1.859,2	972	- 159,4	92,1
1950 Maandgemidd.	0,1	47,4	928,1	387,8	1.363,4	4,4	406,7	2.374,4	4.072,5	22,9	6.880,9	5.047	- 1.244,4	84,7
1951 Maandgemidd.	0,9	54,4	1.092,8	540,3	1.688,4	28,0	608,4	3.317,4	7.063,0	30,5	11.047,3	6.543	+ 447,1	104,2
1951 Januari	0,1	51,5	950,1	488,5	1.490,2	2,7	553,0	2.979,3	5.463,9	19,0	9.017,9	6.051	- 1.635,7	84,6
Februari	—	80,3	914,6	487,6	1.482,5	2,6	724,1	3.714,8	5.457,6	7,5	9.906,6	6.682	- 351,8	96,6
Maart	0,1	77,5	1.019,2	575,0	1.671,9	4,6	703,8	4.079,9	6.944,7	37,6	11.770,6	7.040	- 450,8	96,3
April	—	83,0	1.095,7	560,3	1.729,0	1,6	623,1	3.550,7	6.847,4	49,0	11.071,8	6.404	- 288,4	97,5
Mei	0,1	46,1	1.026,4	547,8	1.624,4	3,9	445,9	3.064,5	6.972,9	34,8	10.522,0	6.493	- 541,2	95,1
Juni	1,3	39,8	1.169,0	605,6	1.815,7	36,1	537,9	3.449,7	7.844,3	19,1	11.887,1	6.547	+ 1.838,9	118,3
Juli	2,5	28,0	1.102,9	490,6	1.624,0	71,7	506,7	3.023,0	6.800,7	20,1	10.422,2	6.418	+ 1.050,8	111,2
Augustus	2,8	43,3	1.187,7	550,7	1.784,3	79,6	625,4	3.163,5	7.275,7	24,9	11.169,1	6.260	+ 1.530,2	115,9
September	2,5	41,9	1.126,7	528,0	1.702,1	80,3	611,1	3.101,2	7.494,1	31,9	11.318,6	6.650	+ 2.609,7	130,0
October	1,0	54,9	1.246,5	592,9	1.895,3	33,0	665,7	3.379,5	8.365,7	32,7	12.476,6	6.583	+ 1.540,0	114,1
November	0,3	58,6	1.065,5	515,5	1.639,9	12,0	718,0	2.844,1	7.379,4	41,3	10.994,8	6.705	+ 488,7	104,7
December	0,1	45,1	1.170,8	510,1	1.726,1	7,4	553,7	3.279,5	7.242,2	47,6	11.130,4	6.448	- 564,9	95,2

II — NOMENCLATUUR DER AFDELINGEN VAN DE BIJZONDERE HANDEL
VOLGENS DE TYPE-CLASSIFICATIE VAN DE INTERNATIONALE HANDEL (T.C.I.H.)

Tijdvak	0 - Voedings-waren	1 - Drank-ken en tabak	2 - Niet eetbare grondstoffen, behalve brandstoffen	3 - Mine-rale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke producten	4 - Oliën en vetten van diorlijke of plantaardige oorsprong	5 - Scheikundige producten	6 - Fabrieken hoofdzakelijk gerangschikt volgens de grondstof	7 - Machi-nes en vervoer-materiaal	8 - Diverse fabrieken	9 - Niet elders genoemde goederen	Totaal	Gemid-delde prijs per ton ((franken)	Uitvoer-(+) of invoer-saldo(-) van de handels-balans (mil-lioenen franken)	Verhou-ding van uitvoer tot invoer in pCt.
Waarde (miljoenen franken)														
Invoer.														
1952 Januari	1.673	167	3.286	1.037	170	490	1.960	1.433	355	81	10.652	3.442		
Februari	2.231	136	2.939	1.205	153	506	2.131	1.335	374	60	11.070	3.271		
Maart	2.020	148	2.643	1.025	141	473	2.013	1.505	468	122	10.558	3.273		
April	1.838	165	2.522	1.044	181	498	2.105	1.597	433	100	10.483	3.112		
Mei	1.498	158	2.281	971	73	447	2.293	1.738	422	82	9.963	3.024		
Juni	1.352	165	2.010	1.007	92	372	1.838	1.690	378	55	8.959	2.937		
Juli	1.778	149	2.132	834	116	415	1.672	1.506	412	137	9.151	2.922		
Augustus	1.579	136	2.218	797	136	338	1.947	1.292	376	100	8.919	2.862		
September	1.947	167	2.346	898	101	368	2.201	1.773	517	104	10.422	3.066		
October	2.029	192	2.721	961	119	507	2.136	1.670	588	92	11.015	3.163		
November											9.470	3.067		
Uitvoer.														
1952 Januari	394	17	798	491	232	885	7.092	1.079	286	19	11.293	6.975	+ 641	106,0
Februari	402	20	766	599	268	1.015	6.919	1.051	295	21	11.356	6.684	+ 286	102,6
Maart	458	20	708	495	204	871	6.956	1.776	347	12	11.847	7.031	+ 1.289	112,2
April	383	16	526	614	175	820	6.248	1.109	319	14	10.224	6.046	- 259	97,5
Mei	290	20	559	676	151	708	6.835	1.168	277	26	10.710	5.833	+ 747	107,5
Juni	293	14	665	656	113	740	5.793	1.094	258	11	9.638	5.458	+ 679	107,5
Juli	294	15	657	601	133	614	5.851	1.102	265	26	9.558	5.522	+ 407	104,4
Augustus	236	12	597	600	119	507	4.692	808	241	39	7.751	5.001	- 1.168	86,9
September	302	11	634	552	136	505	6.227	961	318	40	9.686	5.557	- 736	92,9
October	322	13	703	607	178	547	6.879	1.201	369	36	10.855	5.919	- 160	98,6
November											9.254	6.132	- 216	97,7
December											9.417	5.868		
Gewicht (duizenden tonnen)														
Invoer.														
1952 Januari	226	8,2	1.720	907	11,2	91	103	23,7	3,3	1,4	3.095	—	—	—
Februari	311	7,2	1.768	1.062	10,4	95	98	28,4	3,0	1,5	3.384	—	—	—
Maart	257	8,1	1.837	895	10,4	85	101	26,3	3,8	1,9	3.226	—	—	—
April	219	8,8	2.004	879	12,4	106	104	31,1	3,5	1,5	3.369	—	—	—
Mei	231	8,4	1.995	820	5,7	96	105	30,3	3,6	1,0	3.295	—	—	—
Juni	186	8,2	1.805	854	7,4	62	94	29,6	3,3	0,6	3.050	—	—	—
Juli	276	7,5	1.878	734	10,0	104	93	23,9	3,7	1,4	3.132	—	—	—
Augustus	243	6,9	1.952	712	11,4	71	97	19,2	3,4	0,7	3.116	—	—	—
September	271	8,1	2.095	790	8,8	65	114	41,8	4,6	1,0	3.399	—	—	—
October	366	9,7	2.050	829	10,8	116	129	33,2	5,0	1,3	3.550	—	—	—
November											3.088	—	—	—
Uitvoer.														
1952 Januari	40	0,5	251	373	11,7	267	651	20,2	4,2	0,1	1.619	—	—	—
Februari	42	0,8	189	449	13,9	329	646	25,4	3,8	0,1	1.699	—	—	—
Maart	50	0,7	250	368	10,6	279	685	37,5	4,1	0,1	1.685	—	—	—
April	39	0,6	284	441	9,5	245	639	28,0	3,3	0,1	1.691	—	—	—
Mei	29	0,8	338	516	9,3	217	695	27,7	2,7	0,1	1.836	—	—	—
Juni	27	0,9	316	524	7,6	232	629	26,1	2,8	0,1	1.766	—	—	—
Juli	30	0,9	311	495	8,8	221	640	21,2	2,6	0,1	1.731	—	—	—
Augustus	26	0,7	279	507	7,9	178	533	16,1	2,1	0,1	1.550	—	—	—
September	36	0,6	318	460	9,0	188	709	19,6	2,6	0,1	1.743	—	—	—
October	39	0,4	299	501	12,8	206	746	26,5	3,3	0,1	1.834	—	—	—
November											1.509	—	—	—
December											1.605	—	—	—

WERKLOOSHEID

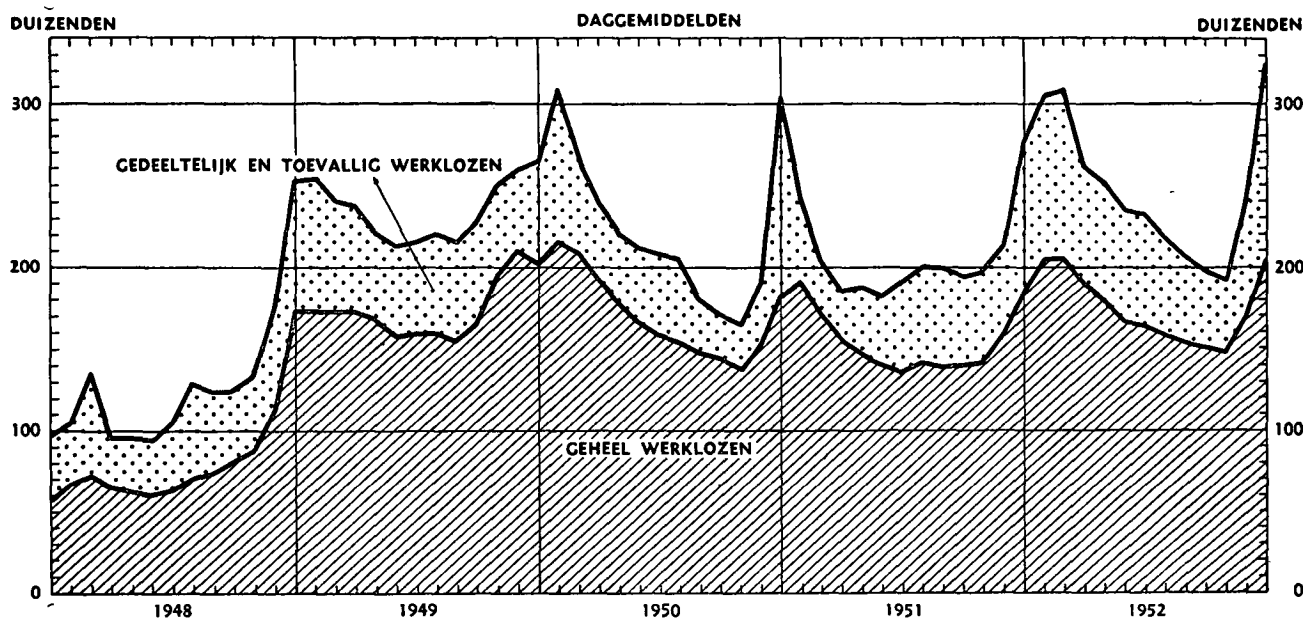
I — GEHELE EN GEDEELTELIJKE WERKLOOSHEID

Bron: Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

81

TIJDVAK	AANTAL GECONTROLEERDE WERKLOZEN						DUIZENDEN VERLOREN WERKDAGEN		
	INGESCHREVEN WERKLOZEN TIJDENS DE MAAND			DAGGEMIDDELDEN			geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal
	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal			
1951 December	231.181	298.130	529.311	185.265	92.840	278.105	5.202	2.612	7.814
1952 Januari	242.402	261.388	503.790	203.494	101.085	304.579	4.892	2.439	7.331
Februari	240.822	264.172	504.994	204.324	103.017	307.341	4.919	2.466	7.385
Maart	238.439	228.378	466.817	188.619	72.775	261.394	5.662	2.186	7.848
April	215.758	200.139	415.897	180.287	73.081	253.368	3.973	1.608	5.581
Mei	204.042	186.668	390.710	166.020	68.231	234.251	3.824	1.669	5.393
Juni	207.346	201.164	408.510	163.865	68.266	232.131	4.688	1.950	6.638
Juli	196.408	171.778	368.186	158.380	58.623	217.003	3.643	1.348	4.991
Augustus	196.612	176.945	373.557	151.707	53.325	205.032	4.400	1.546	5.946
September	188.892	150.035	338.927	150.136	46.849	196.985	3.606	1.123	4.729
October	179.447	133.540	312.987	146.575	44.713	191.288	3.374	1.026	4.400
November				169.970	71.958	241.928			
December				204.054	121.075	325.129			

AANTAL GECONTROLEERDE WERKLOZEN

II — INDELING DER GECONTROLEERDE WERKLOZEN PER PROVINCIE

Bron: Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Het Rijk	Antwerpen	Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Henegouwen	Luik	Limburg	Luxemburg	Namen
	van	tot											
Daggemiddelde der maand													
1951 December	—	—	28	278.105	62.100	46.400	53.631	64.085	23.091	15.685	7.586	1.780	3.747
1952 Januari	—	—	24	304.579	65.823	51.145	56.077	67.166	26.075	18.422	9.766	4.247	5.853
Februari	—	—	24	307.341	65.918	51.758	54.080	69.182	26.190	19.869	9.819	4.545	5.980
Maart	—	—	30	261.394	62.438	42.906	48.121	62.417	19.939	14.773	6.449	977	3.374
April	—	—	22	253.368	59.103	40.328	46.744	62.723	20.720	14.922	5.553	316	2.959
Mei	—	—	23	234.251	54.013	37.319	42.460	59.288	18.713	14.163	5.120	252	2.923
Juni	—	—	29	232.131	53.306	37.532	42.513	57.409	19.984	13.387	4.998	238	2.704
Juli	—	—	23	217.003	51.324	36.714	37.597	53.892	18.419	11.139	4.934	267	2.717
Augustus	—	—	29	205.032	48.816	34.962	34.296	49.970	16.711	12.182	4.991	314	2.790
September	—	—	24	196.985	47.561	33.079	35.833	45.280	15.970	11.446	4.662	478	2.676
October	—	—	23	191.288	48.179	31.663	33.910	43.234	15.045	10.931	4.846	729	2.751
November	—	—	29	241.928									
December	—	—	22	325.129									
Daggemiddelde der week													
1952 November	2	8	6	213.693	53.024	34.518	38.522	47.018	17.321	12.931	5.741	1.365	3.253
	9	15	5	228.573	55.075	36.630	43.107	51.155	19.772	13.128	5.984	1.522	3.050
	16	22	6	238.056	58.080	39.046	43.721	50.864	18.771	13.407	7.216	2.250	3.700
	23	29	6	249.948	60.250	40.702	45.788	54.802	20.533	13.485	8.354	2.238	3.798
	30	6	6	277.144	66.296	44.724	51.209	60.730	22.960	14.890	9.424	2.626	4.285
December	7	13	6	289.857	65.980	45.759	54.763	62.646	25.293	16.685	10.116	3.465	5.150
	14	20	6	311.449	66.758	49.863	58.391	68.174	27.346	18.819	11.310	4.446	6.342
	21	27	5	327.846	67.082	51.104	62.924	74.736	28.638	20.633	11.345	4.211	6.273
	28	3	5	381.155	78.291	59.076	75.396	88.948	34.415	22.406	12.113	3.871	6.549

III — INDELING DER INGESCHREVEN WERKLOZEN NAAR BEDRIJFSGROEP
(Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen)

Bron: Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Landbouw	Bosbouw, jacht, visvangst	Mijnen	Steen	Aardewerk, glas	Diamant	Bouwnijverheid	Hout, ameublement	Metaal	Chemie	Papier	Boek	Textiel	Kleding	Leder, huiden, schoen-, nijverheid	Voeding	Verkeer	Haven- arbeiders	Scheeps- herstellers	Hotels- spijshuizen	Hulp personeel	Verzorging	Bedienden	Kunstenaars	Totaal
Volledig werklozen																									
1951 Augustus	6.918	777	778	496	2.829	2.130	15.097	7.052	15.787	1.895	1.161	1.332	17.892	16.263	5.129	9.190	12.928	—	—	3.500	4.087	384	12.073	1.216	138.914
September	6.431	787	763	542	3.517	2.994	14.662	7.083	15.768	1.847	1.278	1.384	18.220	14.122	4.370	9.289	13.057	—	—	4.959	4.527	448	12.597	1.155	139.800
October	4.909	753	748	506	5.010	3.030	14.874	7.299	15.830	1.837	1.322	1.412	18.963	13.051	4.348	9.258	13.249	—	—	5.625	4.712	444	12.594	1.021	140.795
November	9.430	764	756	563	5.886	3.074	18.780	7.993	16.856	1.948	1.383	1.473	20.112	14.424	4.813	9.930	13.811	—	—	5.842	4.782	475	12.639	1.060	156.794
December	13.085	815	802	784	7.325	3.938	26.647	9.948	18.650	2.197	1.573	1.523	23.202	17.657	5.788	11.362	14.826	—	—	5.854	4.944	479	12.815	1.051	185.265
1952 Januari	14.248	986	846	948	8.017	3.875	34.031	10.662	20.186	2.543	1.673	1.656	25.129	18.913	5.702	12.257	15.906	—	—	5.982	5.080	529	13.221	1.104	203.494
Februari	14.389	954	879	909	8.293	3.746	35.056	10.757	21.166	2.597	1.712	1.703	25.751	17.186	4.880	12.547	15.933	—	—	6.044	5.105	505	13.152	1.060	204.324
Maart	12.171	723	883	783	7.295	4.371	26.199	9.882	21.046	2.606	1.814	1.713	26.740	14.697	4.538	12.412	15.570	—	—	5.870	4.950	473	12.850	1.033	188.619
April	10.893	715	861	695	5.543	5.585	21.400	9.208	20.404	2.748	1.966	1.590	29.249	13.577	4.373	11.990	15.358	—	—	5.129	4.902	422	12.515	1.164	180.287
Mei	6.469	758	833	675	4.055	5.377	17.479	8.131	19.397	2.699	2.015	1.580	30.059	12.556	3.980	11.316	14.735	—	—	4.507	4.657	358	11.858	1.233	166.020
Juni	8.618	780	811	677	3.799	5.206	16.830	7.592	19.332	2.542	1.985	1.513	29.677	13.125	4.059	10.404	14.302	—	—	3.443	4.447	356	11.374	1.123	158.380
Juli	8.863	734	841	631	3.757	4.481	17.168	7.299	17.931	2.569	1.793	1.425	27.909	13.807	4.552	9.954	13.923	—	—	3.555	4.644	343	11.324	1.106	151.707
Augustus	7.911	732	851	614	3.859	3.383	16.702	7.075	17.715	2.578	1.620	1.349	25.349	13.624	4.030	9.676	13.722	—	—	3.555	4.644	343	11.324	1.106	151.707
September	8.877	814	879	603	4.594	3.494	16.890	6.775	17.129	2.431	1.528	1.313	23.238	11.687	3.553	9.640	13.560	—	—	5.068	4.856	445	11.664	1.098	150.136
October	5.912	798	858	638	5.586	2.980	17.042	6.949	17.427	2.356	1.480	1.267	21.735	10.929	3.429	9.567	13.633	—	—	5.759	5.027	435	11.791	977	146.575
Gedeeltelijk en toevallig werklozen																									
1951 Augustus	1.192	254	145	151	737	183	2.453	1.745	3.237	538	480	338	26.371	9.152	4.080	1.862	2.112	4.159	65	266	298	64	358	36	60.276
September	729	258	247	81	616	435	1.880	1.404	2.691	600	559	279	23.533	7.530	3.416	1.389	1.789	5.151	123	277	263	52	386	40	53.728
October	689	226	222	68	600	398	1.964	1.545	3.332	553	685	276	24.571	7.348	3.983	1.762	2.002	4.657	387	303	289	44	380	56	56.340
November	865	479	68	203	569	299	3.439	1.828	3.814	597	616	296	21.839	8.418	3.924	1.777	2.064	3.869	385	324	281	67	369	61	56.451
December	1.301	837	836	539	2.160	595	11.906	3.595	7.365	1.401	1.118	347	32.118	11.947	6.182	2.478	3.833	3.932	129	342	355	62	406	56	92.840
1952 Januari	1.866	2.600	1.123	2.063	1.777	338	27.647	3.832	6.136	914	902	362	26.762	9.382	3.452	2.142	3.540	4.974	54	354	307	67	433	58	101.085
Februari	1.828	2.516	74	1.872	2.093	436	26.571	4.123	6.763	943	1.092	361	31.358	8.089	2.627	2.411	3.722	4.839	71	334	327	57	434	71	103.017
Maart	746	572	38	351	1.944	5.212	2.111	5.829	1.094	1.439	364	32.010	6.073	2.241	2.153	2.789	5.919	187	313	307	48	414	73	72.775	
April	569	205	770	239	1.718	823	2.505	2.032	6.839	1.092	1.614	360	34.662	5.602	2.133	1.970	2.674	6.003	43	314	340	68	437	69	73.081
Mei	969	204	259	263	1.548	598	2.023	1.791	5.890	1.079	1.724	418	32.500	4.659	1.883	1.884	2.570	6.798	45	293	307	52	414	60	68.231
Juni	1.164	204	1.020	188	1.275	369	2.051	1.733	6.035	1.002	1.532	378	28.469	6.214	4.103	1.768	2.431	7.225	25	285	296	51	385	63	68.266
Juli	892	212	764	240	999	288	2.222	1.727	5.409	850	1.095	332	21.421	6.035	4.156	1.766	2.285	6.888	44	247	341	49	317	44	58.623
Augustus	814	319	107	286	1.101	219	2.855	1.598	5.184	842	934	273	20.364	5.359	2.220	1.537	2.048	6.176	57	283	328	49	328	44	53.325
September	1.130	527	153	279	1.205	247	3.948	1.223	4.331	722	709	218	15.880	3.658	1.703	1.384	1.878	6.615	63	281	334	37	295	29	46.849
October	773	566	124	313	992	224	3.586	1.379	4.314	893	547	217	13.824	3.716	1.904	1.700	1.973	6.537	80	303	363	53	281	51	44.713
Totaal gecontroleerde werklozen																									
1951 Augustus	8.110	1.031	923	647	3.566	2.313	17.550	8.797	19.024	2.433	1.641	1.670	44.263	25.415	9.209	11.052	15.040	4.159	65	3.766	4.385	448	12.431	1.252	199.190
September	7.160	1.045	1.010	623	4.133	3.429	16.542	8.487	18.459	2.447	1.837	1.663	41.753	21.652	7.786	10.678	14.846	5.151	123	5.236	4.790	500	12.983	1.195	193.528
October	5.593	979	970	574	5.610	3.428	16.838	8.844	19.162	2.390	2.007	1.688	43.534	20.399	8.331	11.020	15.251	4.657	387	5.928	5.001	488	12.974	1.077	197.135
November	10.295	1.243	824	766	6.455	3.373	22.219	9.821	20.670	2.545	1.999	1.769	41.951	22.842	8.737	11.707	15.875	3.869	385	6.166	5.063	542	13.008	1.121	213.245
December	14.386	1.652	1.638	1.323	9.485	4.533	38.553	13.543	26.015	3.598	2.691	1.870	55.320	29.604	11.970	13.840	17.659	3.932	129	6.196	5.299	541	13.221	1.107	278.105
1952 Januari	16.114	3.586	1.969	3.011	9.794	4.213	61.678	14.494	26.322	3.457	2.575	2.018	51.891	28.295	9.154	14.399	19.446	4.974	54	6.336	5.387	596	13.654	1.162	304.579
Februari	16.217	3.470	953	2.781	10.391	4.182	61.627	14.880	27.929	3.540	2.804	2.064	57.109	25.275	7.507	14.958	19.655	4.839	71	6.378	5.432	562	13.566	1.131	307.341
Maart	12.917	1.295	921	1.134	9.239	4.914	31.411	11.993	26.875	3.700	3.253	2.077	58.750	20.770	6.779	14.565	18.359	5.919	187	6.188	5.257	521	13.264	1.106	261.394
April	11.462	920	1.631	934	7.261	6.408	23.905	11.240	27.243	3.840	3.580	1.950	63.911	19.179	6.506	13.960	18.032	6.003	43	5.443	5.242	490	12.952	1.233	253.368
Mei	7.438	962	1.092	938	5.603	5.975	19.502	9.922	25.287	3.778	3.739	1.998	62.559	17.215	5.863	13.200	17.305	6.798	46	5.374	5.095	463	12.817	1.283	234.251
Juni	9.782	984	1.831	865	5.074	5.575	18.881	9.325	25.367	3.544	3.517	1.891	58.146	19.339	8.162	12.172	16.733	7.225	25	4.792	4.953	409	12.243	1.296	232.131
Juli	9.755	946	1.605	871	4.756	4.769	19.390	9.026	23.340	3.419	2.888	1.757	49.330	19.842	8.708	11.720	16.208	6.888	44	3.690	4.788	405	11.691	1.167	217.003
Augustus	8.725	1.051	958	900	4.960	3.602	19.557	8.673																	

BANK- EN GELDSTATISTIEKEN

I — BELGIE EN BELGISCH-CONGO ALGEMENE STATEN DER BANKEN (1) (millioenen franken)

85

POSTEN	31 Aug. 1952	30 Sept. 1952	31 Oct. 1952	30 Nov. 1952
ACTIVA				
A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—
B. <i>Beschikbare en vlottende middelen</i> :				
Kas, Nationale Bank, Postrekening	2.290	2.105	2.075	2.313
Daggeld	2.030	1.881	2.118	3.097
Bankiers	2.915	2.862	2.871	2.943
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	754	754	546	751
Andere te innen waarden op korte termijn	3.368	3.337	3.522	3.894
Wissels	42.233	44.740	48.877	48.295
a) Handelswissels (2)	9.726	11.344	13.448	13.473
b) Overheidsfondsen herdisconteerbaar bij de Nationale Bank van België	11.679	11.685	12.392	11.656
c) Overheidsfondsen mobiliseerbaar bij de Nationale Bank van België tot beloop van 95 pCt.	20.828	21.711	23.037	23.166
Prolongaties en voorschotten op effecten	990	1.175	1.127	1.070
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	8.144	8.199	8.549	8.502
Diverse debiteuren	14.647	14.161	13.829	14.489
Effecten	9.464	9.568	9.993	10.281
a) Belegde wettelijke reserve	232	232	232	233
b) Belgische overheidsfondsen	7.327	7.459	7.854	8.123
c) Buitenlandse overheidsfondsen	57	57	57	57
d) Bank aandelen	881	881	912	914
e) Andere fondsen	967	939	938	954
Diversen	5.132	4.821	4.610	4.534
Niet gestort kapitaal	4	4	4	4
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen...</i>	91.971	93.607	98.121	100.173
C. <i>Vastgelegde middelen</i> :				
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	2	2	2	2
Gebouwen	713	718	732	759
Participaties in dochtermaatschappijen voor immobiëlen	276	275	276	287
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiëlen	227	231	231	236
Materieel en meubilair	94	93	97	98
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	1.312	1.319	1.338	1.382
<i>Algemeen totaal der activa...</i>	93.283	94.926	99.459	101.555
PASSIVA				
A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—
B. <i>Opvraagbaar</i> :				
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeisers	308	510	441	384
Daggeld	4	—	5	—
Bankiers	6.288	6.517	6.029	7.091
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	1.324	1.231	1.740	2.183
Geaccepteerde wissels	8.147	8.199	8.554	8.503
Andere te betalen waarden op korte termijn	990	724	638	2.585
Crediteuren wegens wissels ter incasso	2.189	2.278	2.336	2.285
Deposito's en crediteuren	60.026	61.409	64.855	64.097
a) Dadelijk opvraagbaar aan en op ten hoogste 30 dagen	53.550	54.878	58.194	57.453
b) Op meer dan 30 dagen	6.476	6.531	6.661	6.644
Obligaties en kasbons	820	848	881	920
Nog te storten bedragen op fondsen en participaties	711	701	681	705
Diversen	6.762	6.791	6.979	7.082
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	87.569	89.208	93.739	95.835
C. <i>Niet opvraagbaar</i> :				
Kapitaal	3.414	3.414	3.424	3.424
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	174	177	177	177
Wettelijke reserve (artikel 13, K. B. 186)	235	235	236	236
Beschikbare reserve	1.812	1.813	1.805	1.805
Reservfonds	79	79	78	78
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	5.714	5.718	5.720	5.720
<i>Algemeen totaal der passiva...</i>	93.283	94.926	99.459	101.555

(1) De globale staat bevat, wat de banken betreft welke haar bedrijvigheid gedeeltelijk in het buitenland of in de Kolonie uitoefenen, slechts de bestanddelen der activa en passiva van de Belgische zetels.

De saldi van de rekeningen geopend door deze laatste op naam van de in het buitenland of in de Kolonie gevestigde zetels zijn opgenomen onder de rubriek « Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen ».

(2) Om een betere gedachte te geven van de schommelingen van de handelswissels, werd beslist de portefeuille der Nationale Bank van België en parastatale instellingen aan wissels door de banken geherdisconteerd voortaan bekend te maken.

Het bedrag van deze wissels, dat niet bevat is in de handelswissels, beliep op 31 Augustus 1952, 30 September 1952, 31 October 1952 en 30 November 1952 respectievelijk 6.421, 5.341, 4.910 en 5.306 millioenen franken.

(miljoenen franken)

ACTIVA

	12-11-1952	20-11-1952	27-11-1952	4-12-1952	11-12-1952	18-12-1952	24-12-1952	30-12-1952	8-1-1953
Goudvoorraad	35.297	35.547	35.547	35.547	35.679	35.278	35.295	35.295	35.181
Tegoed op het buitenland :									
a) in buitenlandse deviezen	2.125	1.877	1.882	1.897	1.620	1.643	1.431	1.340	1.774
b) in Belgische franken	0,5	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5
Te ontvangen deviezen en goud	1.277	1.558	1.726	3.221	3.277	3.053	3.053	3.053	2.492
Vorderingen op het buitenland in het kader van betalingsaccorden :									
a) E.B.U. { zonder bijzondere provisie..	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066	10.066
met bijzondere provisie	4.843	4.730	4.730	4.361	3.996	4.118	3.755	3.844	4.009
overeenkomst van 28-11-1952	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) landen, leden van de E. B. U.....	—	—	—	369	735	767	1.130	1.041	876
c) andere landen	1.847	1.045	1.276	1.573	1.749	1.120	1.179	1.409	1.754
Debiteuren wegens termijnverkoop van deviezen en goud	637	605	618	611	601	662	654	653	654
Handelspapier op België	1.773	1.771	1.771	1.771	1.771	1.461	1.477	1.477	1.477
Voorschotten op overheidsfondsen	3.574	3.745	3.897	4.755	5.052	4.734	5.456	6.710	7.076
Mobilisering van speciale rekeningen E. B. U. (besluiten 22-3-52 en 26-7-52) ...	224	286	349	226	213	336	336	385	302
Overheidseffecten (art. 20 der statuten. Overeenkomsten van 14 September 1948 en 15 April 1952) :	3	128	3	3	102	118	17	3	13
a) Schatkistcertificaten	9.505	8.120	8.355	6.165	4.380	5.060	5.430	5.965	5.035
b) papier uitgegeven door instellingen waarvan de verbintenissen door de Staat gewaarborgd zijn	—	—	—	140	251	136	—	526	163
c) andere Belgische overheidseffecten....	43	16	20	112	120	183	234	217	184
d) Luxemburgse schatkistcertificaten....	115	115	115	115	—	—	—	—	—
Deel- en pasmunt	344	362	359	361	380	382	356	347	334
Tegoed bij de Dienst { rekening A.....	1	2	2	2	2	2	2	2	2
der Postchecks { rekening B	783	782	792	804	801	805	813	813	784
Geconsolideerde vordering op de Staat (art. 3, § b van de wet van 28 Juli 1948)	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763	34.763
Overheidsfondsen (art. 18 en 21 der statuten)	1.474	1.463	1.473	1.472	1.472	1.472	1.472	1.472	1.472
Gebouwen, materieel en meubelen	740	740	740	740	740	740	740	740	740
Waarden van de Pensioenkas van het Personeel	664	672	672	669	674	674	674	674	704
Diversen	914	1.174	839	957	1.060	865	998	933	1.685
	111.012	109.547	109.995	110.700	109.504	108.438	109.331	111.728	111.540

PASSIVA

	12-11-1952	20-11-1952	27-11-1952	4-12-1952	11-12-1952	18-12-1952	24-12-1952	30-12-1952	8-1-1953
Bankbiljetten in omloop	95.972	94.979	95.141	96.031	94.966	94.404	95.512	97.190	97.021
Rekeningen-courant :									
Schatkist { gewone rekening	6	5	3	4	6	7	4	5	2
rekeningen Accoord voor Economische Samenwerking..	1.354	1.310	1.310	1.331	1.341	1.341	1.341	1.341	1.341
Banken in het buitenland : gewone rekeningen	393	395	425	432	436	453	497	472	465
Diverse rekeningen-courant	1.427	1.620	1.477	1.532	1.547	1.509	1.477	1.689	1.859
Verbintenissen tegenover het buitenland in het kader van betalingsaccorden :									
Landen, leden van de E. B. U.....	1.133	306	508	580	707	618	719	1.156	1.237
Andere landen { a)	33	31	40	55	72	78	80	68	178
b)	783	782	792	804	801	805	813	813	784
Totaal der verbintenissen op zicht ...	101.101	99.428	99.696	100.769	99.876	99.215	100.443	102.734	102.887
Bijzondere provisie voor voorschotten E. B. U. : (1)									
a) Bijzondere rekeningen (besl. 15-9-51)...	4.381	4.563	4.225	4.361	3.996	4.118	3.755	3.844	4.009
b) Openbare schatkist	462	167	505	—	—	—	—	—	—
Te leveren deviezen en goud	2.058	2.337	2.507	2.507	2.563	2.029	2.045	2.046	1.491
Pensioenkas van het Personeel	664	672	672	669	674	674	674	674	704
Diversen	870	904	914	918	919	926	938	954	973
Kapitaal	400	400	400	400	400	400	400	400	400
Reserves en afschrijvingsrekeningen ...	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076
	111.012	109.547	109.995	110.700	109.504	108.438	109.331	111.728	111.540

(1) Vanaf 4 December 1952 luidt deze rekening : « Speciale rekeningen wegens voorschotten E.B.U. : Besluiten van 22 Maart 1952 en 26 Juli 1952 ».

(millioenen franken)

ACTIVA

	31-7-1952	31-8-1952	30-9-1952	31-10-1952
Goudvoorraad	3.023	3.075	3.093	3.124
Tegoed in deviezen omzetbaar in goud	1.930	2.359	2.812	3.425
Tegoed in Belgische franken :				
Banken en diverse organismen	205	133	192	224
Certificaten der Belgische Schatkist	2.826	2.576	2.176	1.800
Andere tegoeden	2	3	67	6
Tegoed in andere deviezen	24	19	23	31
Handelspapier op Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi	1	2	1	—
Tegoed bij de diensten der Postchecks	11	6	10	4
Belgische overheidseffecten uitgegeven in Congolese franken.....	4.436	4.436	4.436	4.436
Overheidsfondsen (art. 6, § 1, litt. 12 en 13 der statuten).....	87	90	92	99
Gebouwen, materieel, meubelen	32	33	36	48
Diversen	109	103	110	116
	12.686	12.835	13.048	13.313

PASSIVA

	31-7-1952	31-8-1952	30-9-1952	31-10-1952
Biljetten en metalen munten in omloop	(*) 4.269	4.208	4.125	4.057
Rekeningen-courant en diverse crediteuren :				
Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi	4.639	4.436	4.607	4.318
Diverse rekeningen-courant	1.749	1.910	1.794	2.372
Te betalen waarden	108	103	114	115
Totaal der verbintenissen op zicht.....	10.765	10.657	10.640	10.862
Verbindenissen in Belgische franken :				
Op zicht	792	589	630	798
Op termijn.....	526	546	626	275
Verbindenissen in buitenlandse deviezen :				
In omzetbare deviezen	413	799	931	1.069
In andere deviezen	1	9	7	7
Diversen	39	85	64	152
Kapitaal	150	150	150	150
	12.686	12.835	13.048	13.313

(*) De biljetten en metalen munten in omloop, staan in de balans van de Bank van Belgisch-Congo, per 30 Juni 1952 ingeschreven voor 3.856 millioenen franken. Bij de interpretatie van het verschil, zijnde 413 millioenen franken, moet rekening gehouden worden met wat volgt:

a) enerzijds werden de biljetten en metalen munten waarvan de intrekking voor rekening van de Kolonie aan de gang is, ten bedrage van 103 millioenen franken door de Centrale Bank van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi niet overgenomen;

b) anderzijds, nam de Bank van Belgisch-Congo, als zijnde emissie-instituut, haar eigen incasso niet op in het bedrag van de circulatie.

II — BUITENLANDSE EMISSIEBANKEN

Banque de France
(miljoenen franken)

DATUM	Goud-voorraad	Dadelijk opeerbare tegoeden in buitenland en tegoeden bij de Europese Betalingsunie	Disconto-portefeuille (1)	In Frankrijk aangekocht verhandelbaar papier (decreet van 17-6-1938)	Voorschotten		Schuld van de Staat tegenover de Bank		Bankbiljetten in omloop	Creditsaldi in rekening courant Totaal
					op effecten	met 30 dagen looptijd op overheidsfondsen	gezamenlijke schuld (2)	waarvan voorlopige voorschotten (3)		
1950 Jaargemiddelde ...	102.905	(4)	370.247	132.945	5.456	13.918	775.962	589.175	1.389.244	143.247
1951 Jaargemiddelde ...	188.948	141.068	487.944	191.151	6.510	19.278	797.088	584.792	1.676.806	169.552
1951 4 October	191.447	131.188	524.799	266.098	7.625	24.387	810.154	591.900	1.821.228	156.911
8 November	191.447	78.095	736.195	170.281	6.927	16.259	785.923	587.900	1.812.922	177.156
6 December	191.447	28.231	706.897	215.066	6.702	17.926	761.788	585.300	1.775.489	147.980
1952 10 Januari	191.447	25.642	786.292	224.470	7.676	20.667	747.204	594.000	1.862.546	159.627
7 Februari	191.447	21.167	819.490	240.102	7.558	22.509	732.408	592.800	1.866.528	183.353
6 Maart	191.447	15.173	877.884	243.374	7.073	19.944	708.798	601.000	1.895.636	175.022
10 April	191.447	12.528	871.867	285.045	7.793	23.551	703.001	591.300	1.929.690	170.230
8 Mei	191.447	13.919	865.958	276.763	7.428	21.091	707.406	596.200	1.915.834	157.511
5 Juni	191.447	15.774	873.799	249.760	8.315	20.420	692.950	599.300	1.916.157	144.831
10 Juli	191.447	17.377	883.723	258.355	7.356	24.125	689.207	600.400	1.959.558	124.837
7 Augustus	191.447	20.309	876.265	250.599	6.925	20.473	718.847	594.100	1.976.644	123.321
4 September	194.943	25.963	888.006	254.131	8.060	18.534	734.861	597.700	2.002.510	138.248
9 October	194.943	27.883	929.290	263.382	7.723	23.878	733.947	595.200	2.038.142	141.944
6 November	194.943	29.133	927.356	259.951	8.339	21.654	719.911	595.800	2.030.974	133.027
4 December	198.439	30.265	932.962	259.739	7.550	21.787	713.230	600.200	2.036.309	142.170

Discontorente { huidige : 4 pCt. sedert 8 November 1951.
vorige : 3 pCt. sedert 11 October 1951.

(1) Deze rubriek omvat de gediscoteerde binnenlandse wissels, de door het « Office des Céréales » gegarandeerde wissels, het gediscoteerd papier op het buitenland en de wissels voor mobilisatie van halflange credieten.

(2) De gezamenlijke schuld omvat: 1° het tegoed van de Bank in haar postchèque-rekeningen; de renteloze voorschotten aan de Staat; de voorlopige voorschotten door de Bank aan de Staat; de verhandelbare schatkistbons afgeleverd als tegenwaarde voor de goudoverdrachten aan het « Fonds de Stabilisation des Changes »; de voorschotten aan genoemd Fonds verstrekt krachtens de overeenkomst van 27 Juni 1949; de verbintenissen van de Staat met betrekking tot het gouddeposito van de Nationale Bank van België; de verhandelbare bons van de « Caisse autonome d'Amortissement » (overeenkomst van 23 Juni 1928 en 7 December 1931); de verhandelbare schatkistbons (deelname van de Staat aan het Internationaal Muntfonds en inschrijving op het kapitaal van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling); 2° met ingang van 6 Maart 1952: eveneens aangekochte schatkistbons; 3° met ingang van 10 April 1952: eveneens goudleningen aan het « Fonds de Stabilisation des Changes ».

(3) De voorlopige voorschotten omvatten namelijk: de « Voorlopige buitengewone voorschotten aan de Staat van 25 Augustus 1940 tot 20 Juli 1944 » die fr 426.000 miljoen bedragen.

(4) Gemiddelde van 5 Januari tot 12 October 1950 (Dadelijk beschikbare tegoeden in het buitenland): 105.398 miljoen frank; gemiddelde van 19 October tot 28 December 1950 (Tegoeden op zicht in het buitenland en tegoeden bij de Europese Betalingsunie): 147.083 miljoen frank.

Bank of England
(miljoenen £)

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het « Banking Department »				Bankbiljetten in omloop (Issue Department)	Toegelaten biljetten-omloop (1)	Deposito's (Banking Department)					Verhouding van de metaalvoorraad van het Bank. Departement tot het saldo van zijn deposito's pCt.
	Gouden munten en baren (Issue Department)	Munten (Banking Department)	Door de Staat gewaarborgde fondsen	Disconto en voorschotten	Andere waarden	Totaal			Openbare organen		Banken	Andere deposito's	Totaal	
									Gewone rekening	Bijzondere rekening van de Schatkist (2)				
1950 Jaargemiddelde ..	0,36	4,77	519,8	22,4	26,6	568,8	1.287,4	1.328,4	14,7	195,6	292,2	94,3	696,8	7,7
1951 Jaargemiddelde ..	0,36	0,84	341,4	14,8	26,8	383,0	1.342,4	1.382,7	16,0	4,2	297,6	88,5	408,3	10,2
1951 10 October	0,36	0,70	342,1	40,0	24,2	406,3	1.352,1	1.400,0	18,8	0,1	300,2	94,2	413,3	11,8
7 November	0,36	1,24	330,9	13,1	42,4	386,4	1.357,6	1.400,0	16,6	0,2	300,4	95,4	412,6	10,7
5 December	0,36	1,63	360,6	15,7	23,8	400,1	1.383,7	1.400,0	14,1	1,1	296,2	89,0	400,4	4,6
1952 9 Januari	0,36	1,70	339,0	14,2	23,4	376,6	1.395,8	1.450,0	18,2	0,4	304,3	91,9	414,8	13,6
6 Februari	0,36	1,57	327,2	4,4	42,7	374,3	1.357,6	1.400,0	13,9	14,0	286,6	85,7	400,2	11,1
5 Maart	0,36	1,56	334,5	9,5	25,8	369,8	1.375,1	1.400,0	19,6	0,6	274,2	83,7	378,1	7,1
9 April	0,36	1,54	310,7	19,1	21,2	351,0	1.413,7	1.450,0	14,2	0,5	277,1	79,7	371,5	10,3
7 Mei	0,36	1,47	273,4	14,1	38,0	325,5	1.409,4	1.450,0	10,1	0,5	266,4	73,0	350,0	12,1
4 Juni	0,36	1,50	296,2	12,6	18,9	327,7	1.420,1	1.450,0	12,4	0,5	258,5	70,0	341,4	9,3
9 Juli	0,36	1,47	316,1	28,7	17,8	362,6	1.465,4	1.500,0	14,2	13,6	283,2	69,8	380,8	9,6
6 Augustus	0,36	1,53	285,8	17,6	30,5	333,9	1.508,4	1.550,0	15,8	18,2	253,5	66,6	359,1	12,1
10 September	0,36	1,57	324,2	5,8	16,0	346,0	1.452,0	1.500,0	15,1	30,5	266,0	65,9	377,5	13,2
8 October	0,36	1,61	317,2	8,4	13,7	339,3	1.446,5	1.500,0	13,3	24,2	275,2	64,3	377,0	14,7
5 November	0,36	1,59	307,0	7,5	30,4	344,9	1.449,5	1.500,0	12,9	26,6	272,4	67,6	379,5	13,8
10 December	0,36	1,49	332,4	8,6	13,6	354,6	1.512,7	1.500,0	14,8	16,0	273,8	71,2	375,8	10,4

Discontorente { huidige : 4 pCt. sedert 12 Maart 1952.
vorige : 2 1/2 pCt. sedert 8 November 1951.

(1) Excl. de biljetten uitgegeven als tegenwaarde van het goud.

(2) Rekening Europese Samenwerking.

Nederlandsche Bank

(millioenen gulden)

86

DATUM	Gouden munt en gouden muntmateriaal	Binnenlandse wissels, promessen, enz.	Vorderingen en geldwaardige papieren luidende in buitenlandse geldsoorten (1)	Buitenlandse betaalmiddelen	Voorschotten in rekening-courant op onderpand. (incl. beleningen op effecten, goederen, celen)	Schatkistpapier, door de Bank overgenomen van de Staat der Nederlanden ingevolge overeenkomst van 26 Februari 1947	Boekvoering op de Staat der Nederlanden ingevolge overeenkomst van 26 Februari 1947	Vorderingen in guldens, voortvloeiende uit betalingsaccorden (2)	Bankbiljetten in omloop		Rekening-courant saldo's					Saldo's luidende in buitenlandse geldsoorten (6)	
									Oude uitgiffen	Nieuwe uitgiffen	's Rijks Schatkist	's Rijks Schatkist, bijzondere rekening	Saldo's van banken in Nederland	Saldo's voortvloeiende uit betalingsaccorden (3)	Andere saldo's (4)		Andere saldo's van niet-ingezetenen (5)
1950 Jaargemiddelde ..	867	2,6	1.066	1,4	114	1.404	1.500	383	63	2.879	392	941	40	477	421	—	55
1951 Jaargemiddelde ..	1.178	106,6	848	4,1	164	1.507	1.500	267	50	2.786	63	1.550	41	322	163	110	544
1951 8 October	1.177	200,2	887	6,0	234	1.500	1.500	297	47	2.802	35	1.722	33	256	129	114	724
5 November	1.182	150,0	908	8,5	222	1.500	1.500	293	46	2.844	44	1.745	35	231	117	114	634
10 December	1.182	93,2	1.000	8,1	202	1.500	1.500	281	46	2.843	98	1.762	40	260	125	114	452
1952 7 Januari	1.195	125,1	913	4,8	133	1.500	1.500	237	46	2.925	162	1.692	25	164	138	111	298
4 Februari	1.195	0,1	882	6,3	114	1.500	1.500	276	45	2.887	232	1.730	54	111	127	113	126
10 Maart	1.200	6,0	1.110	2,5	97	1.350	1.500	301	44	2.885	306	1.778	48	97	113	111	38
7 April	1.288	0,2	1.067	4,5	37	800	1.300	283	44	2.912	349	1.054	75	83	100	106	37
5 Mei	1.297	—	1.126	6,3	39	800	1.300	302	44	2.922	400	1.027	105	108	100	107	36
9 Juni	1.303	—	1.222	3,4	41	800	1.300	345	43	2.882	617	1.027	47	126	122	105	33
7 Juli	1.303	—	1.413	4,3	34	800	1.300	372	43	2.917	705	1.027	117	105	161	105	30
4 Augustus	1.325	—	1.563	5,3	35	587	1.300	363	42	2.954	753	1.062	68	75	141	87	30
8 September	1.222	—	1.847	2,3	36	343	1.300	367	42	2.937	740	1.099	31	48	133	88	30
6 October	1.235	—	2.086	0,7	37	228	1.300	348	41	2.967	763	1.129	42	72	139	84	31
10 November	1.241	—	2.210	0,7	37	151	1.300	373	41	2.946	871	1.163	42	59	105	86	30
8 December	1.569	—	1.949	0,6	40	151	1.300	382	40	2.979	878	1.185	69	58	93	87	31

Discontorente { huidige : 3 pCt. vanaf 1 Augustus 1952.
vorige : 3 1/2 pCt. vanaf 22 Januari 1952.

(1) Vóór 2 Januari 1951 was deze rekening onderverdeeld in « Papier op het buitenland » en « Correspondenten in het buitenland ».

(2) Vóór 2 Januari 1951 luidde deze rekening « Vorderingen in guldens op vreemde circulatiebanken en soortgelijke instellingen ». Deze wijziging betekent dat deze rubriek voortaan enkel de vorderingen bevat die voortvloeien uit betalingsaccorden met het buitenland en waarvan de saldo's uitgedrukt zijn in guldens. De vorderingen die niet meer onder deze rubriek voorkomen zijn overgebracht onder de rubriek « Diverse rekeningen ».

(3) Vóór 2 Januari 1951 luidde deze rekening « Vrije saldo's van vreemde circulatiebanken en soortgelijke instellingen ».

(4) Vóór 2 Januari 1951 luidde deze rekening « Andere vrije saldo's ». Ingevolge de verdwijning van de rekening « Geblokkeerde saldo's » luidt deze rekening voortaan « Andere saldo's ».

(5) Deze rekening omvat de tegoeden in guldens van niet-ingezetenen, niet voortvloeiende uit betalingsaccorden.

(6) Vóór 2 Januari 1951 luidde deze rekening « Crediteuren in vreemde geldsoort ».

Banque Nationale Suisse.

(millioenen Zwitserse franken)

DATUM	Goudvoorraad	Beschikbare tegoeden in het buitenland kunnende dienen tot dekking	Binnenlandse wissels	Voorschotten op voorpand	Binnenlandse correspondenten	Bankbiljetten in omloop	Andere dadelijk opvraagbare verbintenissen	Dekkingspercentage
1950 Jaargemiddelde	6.176	297,4	88,7	23,3	11,3	4.249	2.119	101,67
1951 Jaargemiddelde	6.003	225,4	154,9	30,9	13,8	4.432	1.858	99,03
1951 6 October	5.976	185,3	178,1	32,9	7,5	4.507	1.734	98,72
7 November	5.983	188,0	185,0	32,0	11,8	4.524	1.737	98,55
7 December	6.012	207,5	193,4	39,3	10,3	4.654	1.672	98,31
1952 7 Januari	6.003	227,2	245,4	39,5	7,6	4.740	1.645	97,56
7 Februari	5.935	234,5	205,3	22,1	7,7	4.495	1.770	98,48
7 Maart	5.893	270,3	209,1	20,5	9,2	4.503	1.761	98,41
7 April	5.913	250,4	200,6	26,4	7,2	4.514	1.754	98,33
7 Mei	5.835	301,5	204,5	33,4	12,7	4.514	1.739	98,15
7 Juni	5.821	286,2	200,2	33,9	9,9	4.503	1.710	98,29
7 Juli	5.815	287,8	201,5	43,5	9,4	4.555	1.666	98,11
7 Augustus	5.814	327,6	205,6	30,1	10,7	4.565	1.685	98,26
6 September	5.796	379,0	202,1	29,2	8,6	4.613	1.663	98,40
7 October	5.801	427,3	201,3	32,2	9,8	4.683	1.654	98,29
7 November	5.803	436,2	198,3	26,7	9,5	4.739	1.597	98,47
6 December	5.811	496,3	197,6	34,9	6,9	4.813	1.601	98,33

Discontorente { huidige : 1 1/2 pCt. sedert 26 November 1936
vorige : 2 pCt. sedert 9 September 1936.

Federal Reserve Banks
(miljoenen \$)

DATUM	Reserves goudcertificaten			Andere reserves	Nationale overheidsfondsen	Bankbiljetten in omloop (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Verhouding reserves/dadelijk opeisbare verplichtingen
	Goudcertificaten	Fonds tot wederinkoop van biljetten (F. R. N.)	Totaal					
1950 Jaargemiddelde .	22.143	533	22.676	247	18.411	23.001	18.315	54,9
1951 Jaargemiddelde .	20.147	642	20.789	322	22.738	23.672	20.816	46,7
1951 5 September ..	19.936	675	20.611	299	23.079	24.096	20.255	46,5
10 October	20.149	670	20.819	292	24.072	24.254	20.276	45,7
7 November	20.381	670	21.051	307	23.507	24.370	20.961	46,4
5 December	20.480	685	21.165	297	23.239	24.731	21.207	46,2
1952 9 Januari	20.835	719	21.554	373	23.452	24.785	21.210	46,9
6 Februari	21.074	708	21.782	423	22.614	24.388	20.927	48,1
5 Maart	21.386	706	22.092	396	22.614	24.408	21.353	48,3
9 April	21.416	699	22.115	357	22.494	24.385	20.796	48,9
7 Mei	21.412	690	22.102	349	22.329	24.364	21.546	48,1
4 Juni	21.426	676	22.102	309	22.378	24.628	21.257	48,2
9 Juli	21.474	689	22.163	317	22.860	24.948	21.357	47,9
6 Augustus ...	21.457	696	22.153	338	22.977	24.880	21.511	47,8
10 September ..	21.445	698	22.143	324	23.229	25.179	21.634	47,3
8 October	21.439	703	22.142	329	23.663	25.332	21.806	47,0
5 November ...	21.433	706	22.139	310	23.520	25.500	22.016	46,6

Discontorente { huidige : 2 pCt. sedert 16 Januari 1953.
vorige : 1,75 pCt. sedert 21 Augustus 1950.

Sveriges Riksbank
(miljoenen Kr.)

TIJDVAK (jaargemiddelde of einde maand)	Goudvoorraad (1)	Meerwaarde van het goud	Zweedse Staats- fondsen en obligaties	Wissels betaalbaar in Zweden, beleningen en voorschotten in rekening-courant	Vreemde Staatsfondsen, wissels betaalbaar in het buitenland en opvraag- baar tegede bij vreemde banken en bankiers	Diverse activa (2)	Bankbiljetten in omloop	Rekening-courantsaldi				Diverse passiva (3)	Totaal emissierecht (4)	Verhouding in pCt. (5)	
								Staats- instellingen	Handelsbanken	Andere deposanten	Totaal			van de metaal- voorraad tot de biljetcirculatie	van de metaal- voorraad tot het emissierecht
1950 Jaargemiddelde .	169	228	2.890	163	970	300	3.200	436	203	73	712	809	3.500	12,42	11,36
1951 Jaargemiddelde .	276	372	3.419	226	1.001	200	3.568	612	432	57	1.102	865	3.825	17,90	17,29
1951 September	283	381	3.351	247	955	227	3.636	822	288	55	1.165	739	4.100	18,26	16,20
October	295	397	3.054	238	1.281	217	3.755	529	625	48	1.202	622	4.100	18,43	16,88
November	300	404	3.128	244	1.422	282	3.823	858	508	61	1.428	622	4.100	18,41	17,17
December	334	451	2.821	247	1.594	304	4.090	528	522	60	1.110	649	4.400	19,19	17,84
1952 Januari	395	532	2.661	248	1.553	204	3.889	785	425	25	1.235	568	4.400	23,83	21,06
Februari	465	627	2.559	237	1.365	266	3.895	769	319	30	1.118	559	4.400	28,03	24,81
Maart	472	636	2.439	279	1.304	238	3.919	866	55	29	950	599	4.400	28,29	25,20
April	472	636	2.690	256	1.228	235	4.021	866	74	35	976	618	4.400	27,56	25,18
Mei	463	623	2.729	276	1.321	186	3.962	1.018	60	36	1.114	621	4.400	27,41	24,68
Juni	469	632	2.688	258	1.322	202	4.097	685	218	16	919	653	4.400	26,88	25,03
Juli	454	612	2.741	269	1.305	144	4.051	782	134	14	930	641	4.800	26,30	22,20
Augustus	445	599	2.562	302	1.313	150	4.121	284	417	15	716	632	4.800	25,34	21,75
September	444	599	2.477	306	1.279	185	4.158	500	78	18	596	633	4.800	25,09	21,73
October	418	563	2.552	309	1.280	189	4.292	287	206	19	511	647	4.800	22,85	20,44
November	407	549	2.549	310	1.288	202	4.291	350	128	23	501	654	4.800	22,27	19,91

Discontorente { huidige : 3 pCt. sedert 1 December 1950.
vorige : 2 1/2 pCt. sedert 9 Februari 1945.

- (1) De metaaldekking bestaat uit het gehele goudbezit in Zweden of in het buitenland berustend.
(2) Vanaf October 1951, niet inbegrepen de nieuwe rekeningen : « Deelneming van Zweden in het Internationaal Monetair Fonds » : 517 miljoenen Kr. en « Aandelen van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling, door Zweden ingeschreven, afbetaald gedeelte » : 103 miljoenen Kr.
(3) Vanaf October 1951, niet inbegrepen de nieuwe rekeningen « Internationaal Monetair Fonds » : 429 miljoenen Kr. en « Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling » : 93 miljoenen Kr.
(4) Het emissiecijfer werd vastgesteld bij de wet van 3 Juni 1949 en 2 Juni 1950 op 3.500 miljoenen Kr., bij de wet van 8 Juni 1951 op 4.100 miljoenen Kr., bij de wet van 14 December 1951 op 4.400 miljoenen Kr. en bij de wet van 6 Juni 1952 op 4.800 miljoenen Kr.
(5) Voor het berekenen der verhoudingen wordt de metaaldekking geraamd op basis van de goudprijs van de dag.

Discontovoet der voornaamste circulatiebanken (per 31 December 1952)

	Sedert	pCt.		Sedert	pCt.
België	18 December 1952	3,— (1)	Nederland	1 Augustus 1952	3,—
Belgisch Congo en Ruanda-Urundi ..	1 Juli 1952	4,— (2)	Noorwegen	9 Januari 1946	2,50
Bulgarije	27 Juli 1948	3,50	Oostenrijk	3 Juli 1952	6,—
Denemarken	2 November 1950	5,—	Polen	1 Augustus 1947	6,—
Duitsland	21 Augustus 1952	4,50 (3)	Portugal	12 Januari 1944	2,50
Finland	16 December 1951	5,75	Roemenië	25 Maart 1948	5,—
Frankrijk	8 November 1951	4,—	Spanje	22 Maart 1949	4,—
Griekenland	12 Juli 1948	12,—	Tsjechoslowakije	28 October 1945	2,50
Groot-Brittannië	12 Maart 1952	4,—	Turkije	26 Februari 1951	3,—
Hongarije	1 November 1947	5,—	Verenigde Staten (Federal Reserve Bank of New-York)	21 Augustus 1950	1,75 (4)
Ierland	25 Maart 1952	3,50	Zweden	1 December 1950	3,—
Italië	6 April 1950	4,—	Zwitserland	26 November 1936	1,50
Joegoslavië	20 Augustus 1948	1,— tot 3,—			

- (1) Discontovoet der bij een bank gedomicilieerde accepten en warrants. Voor de andere discontovoeten, zie tabel 2.
(2) Discontovoet der bij een bank gedomicilieerde accepten.
(3) Vanaf 8 Januari 1953 werd de rentevoet teruggebracht van 4,50 pCt. tot 4 pCt.
(4) Vanaf 16 Januari 1953 werd de rentevoet verhoogd van 1,75 pCt. tot 2 pCt.

III — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL

Staten in duizenden Zwitserse goudfranken

[eenheden van 0,29032258... g. fijn goud (art. 5 der statuten)]

87

	30 September 1952		31 October 1952		30 November 1952			30 September 1952		31 October 1952		30 November 1952			
	ACTIVA							PASSIVA							
		%		%		%			%		%		%		
I. Gouden baren en munten	560.242	46,0	571.835	42,9	585.413	42,9	I. Kapitaal :								
II. Kasmiddelen :							Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal 200.000 aandelen van 2.500 Zwitserse goudfranken ieder... 500.000	125.000	10,3	500.000	125.000	9,4	500.000	125.000	9,2
In de Bank en in rekening-courant bij andere Banken	47.167	3,9	51.279	3,9	84.526	6,2	Aandelen waarvan 25 pCt. gestort								
III. Rentegevende call-gelden	10.334	0,9	11.049	0,8	8.211	0,6	II. Reserves :								
IV. Herdiscontopapier :							1. Wettelijke Reserve	6.948		6.948		6.948		6.948	
1. Handelswissels en bankaccepten	32.627	2,7	32.568	2,4	32.706	2,4	2. Algemeen Reservefonds	13.343		13.343		13.343		13.343	
2. Schatkistpapier	227.910	18,7	247.784	18,6	222.688	16,3	III. Kortlopende en dadelijk opvraagbare deposito's (goud) :								
V. Diverse wissels die op aanvraag kunnen mobiel gemaakt worden	260.537		280.352		255.394		1. Circulatiebanken voor eigen rekening :								
	29.927	2,5	39.828	3,0	47.626	3,5	a) Van 3 tot 6 maanden	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. Termijngelden en voorschotten :							b) Op ten hoogste 3 maanden	—	—	—	—	—	—	34.445	2,5
1. Op ten hoogste 3 maanden	19.290	1,6	35.376	2,7	71.939	5,1	c) Dadelijk opvraagbaar	304.323	32,4	408.206	30,6	413.458	30,3		
2. Van 3 tot 6 maanden	38.590	3,2	35.057	2,5	1.817	0,1	2. Andere depositanten :								
3. Van 6 tot 9 maanden	14.306	1,2	18.612	1,4	13.980	1,0	Dadelijk opvraagbaar	7.339	0,6	6.590	0,5	7.003	0,5	7.003	0,5
4. Van 9 tot 12 maanden	—	—	—	—	—	—	IV. Kortlopende en dadelijk opvraagbare deposito's : (diverse geldsoorten)								
5. Op meer dan één jaar	—	—	—	—	—	—	1. Circulatiebanken voor eigen rekening :								
VII. Effecten en diverse beleggingen	72.195		89.045		87.736		a) Van 9 tot 12 maanden	—	—	—	—	—	—	—	—
1. Schatkistpapier :							b) Van 6 tot 9 maanden	18.381	1,5	18.324	1,4	18.343	1,3	18.343	1,3
a) Op ten hoogste 3 maanden	46.272	3,8	91.783	6,9	95.348	7,0	c) Van 3 tot 6 maanden	3.570	0,3	3.572	0,3	5.236	0,4	5.236	0,4
b) Van 3 tot 6 maanden	—	—	—	—	—	—	d) Op ten hoogste 3 maanden	369.169	30,3	469.344	35,2	499.367	36,6	499.367	36,6
c) Van 6 tot 9 maanden	—	—	—	—	—	—	e) Dadelijk opvraagbaar	112.301	9,2	116.094	8,7	72.268	5,3	72.268	5,3
d) Op meer dan één jaar	—	—	—	—	3.554	0,3	2. Circulatiebanken voor rekening van andere depositanten :								
2. Ander papier en diverse beleggingen :							a) Op ten hoogste 3 maanden	9.173	0,7	9.184	0,7	—	—	—	—
a) Op ten hoogste 3 maanden	58.785	4,8	77.405	5,8	81.027	5,9	b) Dadelijk opvraagbaar	241	0,0	241	0,0	242	0,0	242	0,0
b) Van 3 tot 6 maanden	22.371	1,8	23.106	1,7	24.667	1,8	3. Andere depositanten :								
c) Van 6 tot 9 maanden	26.496	2,2	15.746	1,2	9.818	0,7	a) Op meer dan één jaar	—	—	—	—	11.406	0,8	11.406	0,8
d) Van 9 tot 12 maanden	4.148	0,3	8.363	0,6	8.237	0,6	b) Van 6 tot 9 maanden	—	—	—	—	—	—	—	—
e) Met meer dan één jaar looptijd	9.054	0,7	4.357	0,3	4.369	0,3	c) Van 3 tot 6 maanden	7.143	0,6	7.146	0,5	—	—	—	—
VIII. Diverse activa	167.126		220.760		227.020		d) Op ten hoogste 3 maanden	7.014	0,6	5.590	0,4	13.282	1,0	13.282	1,0
	1.458	0,1	1.382	0,1	1.427	0,1	e) Dadelijk opvraagbaar	17.854	1,6	18.086	1,3	18.156	1,3	18.156	1,3
IX. Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenkomsten van Den Haag van 1930 voor beleggingen in Duitsland (zie hieronder)	68.291	5,6	68.291	5,1	68.291	5,0	V. Diversen	544.847	44,4	647.581	48,3	638.300	47,2	638.300	47,2
	—	—	—	—	—	—		12.158	1,0	12.833	1,0	13.828	1,0	13.828	1,0
Totaal activa	1.217.277	100,0	1.333.821	100,0	1.365.644	100,0	VI. Verlies- en Winstrekening :								
							Overdracht	2.970	0,2	2.970	0,2	2.970	0,2	2.970	0,2
							VII. Fonds voor eventuele lasten	110.349	9,1	110.349	8,3	110.349	8,1	110.349	8,1
							Totaal passiva	1.217.277	100,0	1.333.821	100,0	1.365.644	100,0	1.365.644	100,0

Uitvoering van de accoorden van Den Haag van 1930 :

In Duitsland belegde gelden :						Deposito's op lange termijn :					
1. Vorderingen op de Reichsbank en de Golddiskontbank; wissels van de Golddiskontbank en van het bestuur der Spoorwegen; bons van het bestuur van het Postwezen (vervallen)	221.019		221.019		221.019	1. Deposito's van de Regeringen schuldeisers op rekening van de Annuiteiten-trust (zie noot 2) ..	152.606		152.606		152.606
2. Schatkistwissels en -bons van de Duitse Regering (vervallen)	76.181		76.181		76.181	2. Deposito van de Duitse Regering	76.303		76.303		76.303
Totaal	297.200		297.200		297.200	Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenkomsten (zie Post IX hierboven)	228.909		228.909		228.909
							68.291		68.291		68.291
						Totaal	297.200		297.200		297.200

Noot 1 : Zijn in deze staat niet begrepen : het « earmarked » goud en de waarden die voor rekening der circulatiebanken en andere depositanten worden bewaard, de gelden aangehouden als Agent van de E.O.E.S. (Europese Betalingsunie) en die voor de dienst der internationale leningen, waarvan de Bank de lasthebber-trustee of financiële agent is.

Noot 2 : Op het totaal des deposito's van de Regeringen, die een vordering bezitten in de Rekening van de Annuiteiten-Trust, gelijkwaardig aan 152.606.250 Zwitserse goudfranken, ontving de Bank van de Regeringen wier deposito's gelijk zijn aan de tegenwaarde van 149.920.380 Zwitserse goudfranken, bevestiging dat zij haar niet uit hoofde van deze deposito's de transfer mogen vragen van hogere bedragen dan die waarvan zij zelf de terugbetaling en de overmaking door Duitsland in de door de Bank erkende munten zal kunnen verkrijgen.

IV — EUROPESE BETALINGSUNIE

88.

Samenvattende tabel van de stand bij het begin der verrichtingen en bij het einde van elke verrekeningsperiode in duizenden rekeneenheden — iedere eenheid is gelijk aan 0,88867088 gram fijn goud

	Bij het begin der verrichtingen 1 Juli 1950	Na de verrichtingen voor elke verrekeningsperiode								
		Van Julitot Sept. 1950	Maart 1951	Juni 1951	September 1951	December 1951	Maart 1952	Juni (4) 1952	September 1952	November 1952
ACTIVA.										
I. Beschikbare middelen.										
a) Bedrag verschuldigd door de regering der Verenigde Staten van Amerika (dollars).....	350.000	307.353	307.353	286.059	235.230	111.916	123.311	123.311	123.311	123.311
b) Goud in staven.....	—	—	—	—	17.105	100.291	215.214	149.547	183.485	158.476
c) Saldo in rekening-courant (dollars).....	—	30.958	58.112	65.908	9.646	4.575	—	78.379	47.831	66.585
d) Schatkistpapier van de Verenigde Staten van Amerika tegen de kostende prijs.....	—	—	4.105	—	—	—	—	—	56.603	—
	350.000	338.311	369.570	351.967	261.981	216.782	338.525	351.237	411.230	348.372
II. Nog uitstaande aanvangsdebetsaldi toegekend voor het boekjaar eindigende 30 Juni 1951.										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.....	44.050	44.050	—	—	—	—	—	—	—	—
Zweden.....	21.200	15.625	21.200	21.200	—	—	—	—	—	—
Verenigd-Koninkrijk.....	150.000	70.254	—	—	—	—	—	—	—	—
	215.250	129.929	21.200	21.200	—	—	—	—	—	—
III. Bijzonder aan Duitsland verstrekt credit krachtens artikel 13 van de overeenkomst van 19 September 1950 (1).....										
	—	—	80.119	—	—	—	—	—	—	—
IV. Door Denemarken verschuldigde goudstorting die werd verdaagd krachtens het besluit van de Raad c (52) 193 van 30 Juni 1952.....										
	—	—	—	—	—	—	—	1.878	—	1.055
V. Bijzonder aan Turkije verstrekt credit krachtens artikel 13 (a) van de overeenkomst van 19 September 1950.....										
	—	—	—	—	—	—	—	—	18.916	20.318
VI. Aan verdragsluitende partijen verstrekte leningen krachtens artikel 11 van de overeenkomst van 19 September 1950.										
Denemarken.....	—	15.570	39.149	61.094	61.699	38.523	10.389	27.012	14.492	27.310
Duitsland.....	—	142.436	192.000	182.552	104.775	—	—	—	—	—
Frankrijk.....	—	—	—	—	—	167.978	(3)362.856	270.637	298.593	312.000
IJsland.....	—	—	—	—	—	—	—	1.769	1.850	1.926
Italië.....	—	—	41.000	—	—	—	—	—	—	—
Nederland.....	—	11.492	118.800	175.699	157.073	23.070	—	—	—	—
Noorwegen.....	—	—	13.847	20.009	8.446	9.669	8.090	—	5.439	8.464
Verenigd-Koninkrijk.....	—	—	—	—	141.941	539.236	622.048	636.000	636.000	614.383
Zweden.....	—	—	30.251	44.304	—	—	—	—	—	—
Turkije.....	—	—	12.182	28.184	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
	—	169.498	447.229	511.742	503.934	808.476	1.033.383	965.418	986.374	994.092
VII. Leningen verstrekt aan de lidstaten als aanvangscreditsaldi, toegekend bij wijze van lening (2).										
Noorwegen.....	—	—	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Turkije.....	—	—	—	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
	—	—	10.000	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
VIII. Diversen.....										
	565.250	637.738	928.118	920.317	801.321	1.060.258	1.406.908	1.353.533	1.449.520	1.399.737
PASSIVA.										
I. Werkkapitaal.....										
	286.250	286.250	286.250	271.575	271.575	271.575	271.575	271.575	271.575	271.575
II. Nog uitstaande aanvangscreditsaldi toegekend als schenkingen voor het boekjaar eindigende 30 Juni 1951.										
Oostenrijk.....	80.000	72.049	—	—	—	—	—	—	—	—
Griekenland.....	115.000	73.509	22.380	—	—	—	—	—	—	—
IJsland.....	4.000	2.127	97	—	—	—	—	—	—	—
Nederland.....	30.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen.....	50.000	39.390	—	—	—	—	—	—	—	—
	279.000	187.075	22.477	—	—	—	—	—	—	—
III. Van verdragsluitende partijen verkregen leningen krachtens artikel 11 van de overeenkomst van 19 September 1950.										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.....	—	—	61.243	147.391	201.313	201.313	201.313	201.313	201.313	201.313
Duitsland.....	—	—	—	—	—	43.298	117.566	205.540	271.636	252.619
Oostenrijk.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.056
Frankrijk.....	—	144.810	187.443	149.633	87.825	—	—	—	—	—
Griekenland.....	—	—	—	—	188	—	—	—	—	318
IJsland.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Italië.....	—	2.351	—	12.087	91.506	123.000	123.000	123.000	123.000	103.430
Noorwegen.....	—	—	—	—	—	—	—	550	—	—
Nederland.....	—	—	—	—	—	—	124.035	153.081	182.698	181.329
Portugal.....	—	—	—	—	—	—	—	42.000	42.000	41.106
Zweden.....	—	15.839	38.744	36.541	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	41.106
Zwitserland.....	—	—	—	—	2.788	111.679	149.091	141.693	133.953	127.591
Turkije.....	—	—	26.494	11.122	63.399	95.962	112.996	110.295	121.840	111.836
Verenigd-Koninkrijk.....	—	—	305.427	291.968	—	—	—	—	—	—
	—	164.413	619.351	648.742	489.019	617.272	870.043	977.472	1.076.440	1.029.198
IV. Van verdragsluitende partijen verkregen lening krachtens artikel 13 (b) van de overeenkomst van 19 September 1950.										
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.....	—	—	—	—	40.072	139.994	222.599	45.299	46.856	47.700
Italië.....	—	—	—	—	—	16.332	23.202	1.906	27	—
Portugal.....	—	—	—	—	—	14.861	19.265	8.997	3.634	—
	—	—	—	—	40.727	171.187	265.066	53.502	50.517	47.700
V. Bijzonder credit toegestaan door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie krachtens artikel 13 (b) van het accoord van 19 September 1950.....										
	—	—	—	—	—	—	—	50.000	50.000	50.000
VI. Diversen.....										
	—	—	40	—	—	224	224	984	988	1.264
	565.250	637.738	928.118	920.317	801.321	1.060.258	1.406.908	1.353.533	1.449.520	1.399.737

N. B. — De rente der verstrekte of ontvangen leningen komen in bovenstaande staten niet voor. — (1) Luidens de beslissingen van de Raad van de E.O.E.S. van 13 December 1950 is een bijzonder credit tot een maximum-bedrag van 120 miljoen rekeneenheden aan Duitsland verstrekt voor de verrekeningsperiodes begrepen tussen 1 November 1950 en 30 September 1951. Voor de verrekeningsperiodes liggend tussen 1 Mei en 30 September 1951, werd het plafond van 120 miljoen maandelijks met 20 miljoen rekeneenheden verminderd. — (2) De regering van de Verenigde Staten van Amerika heeft aan Noorwegen een aanvangscreditsaldo van 10 miljoen rekeneenheden en aan Turkije een aanvangscreditsaldo van 25 miljoen rekeneenheden toegekend, als lening vanwege de Unie, krachtens artikel 10 van de overeenkomst van 19 September 1950. — (3) Dit bedrag omvat 100 miljoen rekeneenheden, overeenkomstig het besluit van de Raad van de E.O.E.S. van 14 Maart 1952. — (4) Na uitvoering der aanpassingen overeenkomstig de besluiten van de Raad der E.O.E.S. van 30 Juni 1952.

AFREKENING VAN DE POSITIE DER DEELNEMENDE LANDEN MET DE UNIE (*)

88.2

1 Juli 1950 tot 30 November 1952 (1)

(millioenen rekeneenheden)

DEELNEMEND LAND EN AANGESLOTEN MONETAIR GEBIED	BRUTO-STAND Totaal		CUMULATIEVE NETTO-STAND Overschot (+) of tekort (-)	Netto- aanwending der « bestaande middelen » door(-)of op(+) de andere leden	SPECIALE MIDDELEN en aanvangscredit- of debetsaldi Aangewend bedrag	AANPASSINGEN wegens de betaalde (-) of ontvangen (+) rente en de bijzondere overeenkomsten van 1 Juli 1952 (2)	BESCHIEBAAR QUOTUM	AANWENDING DER QUOTA AANGEWEND BEDRAG (h + i = g)		
	der bilaterale overschotten (+) en der bilaterale tekorten (-)							TOTAAL Cumulatief verrekentekort (-) of overschot (+) g = (b + c + d + e)	WAARVAN (3)	
	a	b							Lening ontvangen (-) of verleend (+) door het deelne- mend land h	Goud gestort door (-) of aan (+) het deel- nemend land i
Duitsland	+ 1.318,2	- 921,2	+ 396,9	+ 11,9	-	- 3,6	500	+ 405,2	+ 252,6	+ 152,6
Oostenrijk	+ 109,0	- 224,4	- 115,3	-	+ 125,0	-	70	+ 9,7	+ 9,7	-
België-Luxemburg	+ 1.244,6	- 489,0	+ 755,5	+ 15,8	- 29,4	- 322,9	360 (4)	+ 426,0	+ 249,0	+ 177,0
Denemarken	+ 362,3	- 385,1	- 22,8	- 5,0	-	+ 7,0	195	- 29,3	- 29,3	-
Frankrijk	+ 685,7	- 1.239,9	- 554,1	+ 12,9	-	- 0,6	520	- 541,9	- 312,0	- 229,9
Griekenland	+ 37,8	- 262,8	- 224,9	+ 1,1	+ 224,2	-	45	+ 0,3	+ 0,3	-
IJsland	+ 3,1	- 16,1	- 12,9	-	+ 10,9	-	15	+ 2,0	+ 1,9	+ 0,1
Italië	+ 559,2	- 437,8	+ 121,5	+ 42,5	-	+ 1,9	205	+ 165,9	+ 103,4	+ 62,4
Noorwegen	+ 304,1	- 372,4	- 68,2	+ 0,4	+ 60,0	- 0,6	200	- 8,5	- 8,5	-
Nederland	+ 966,1	- 702,3	+ 263,8	-	+ 30,0	- 2,2	355	+ 291,7	+ 181,3	+ 110,3
Portugal	+ 179,7	- 110,0	+ 69,7	-	-	+ 3,0	70	+ 68,2	+ 41,1	+ 27,1
Verenigd-Koninkrijk	+ 1.652,9	- 2.393,7	- 740,8	- 93,1	- 150,0	+ 1,5	1.060	- 987,9	- 614,4	- 373,6
Zweden	+ 623,9	- 427,4	+ 196,5	+ 15,4	- 9,8	+ 4,0	260	+ 203,2	+ 127,6	+ 75,6
Zwitserland	+ 492,7	- 320,8	+ 171,9	-	-	+ 1,1	250	+ 173,7	+ 111,8	+ 61,8
Turkije	+ 142,4	- 379,1	- 236,7	- 1,9	+ 72,5	+ 1,8	50	- 167,5	- 50,3	- 117,2
Totaal...	+ 8.681,9	- 1.975,9	+ 1.975,9	+ 100,0	+ 522,6 189,2	+ 13,2 - 339,8		+ 1.743,8 - 1.737,1	+ 1.076,9 - 1.016,4	+ 666,9 - 720,7

(1) Met inbegrip van Zwitserland sedert 1 November 1950.

(2) Rente ontvangen (+) of betaald (-) door het land op de kredieten die het aan de Unie verleend of van haar ontvangen heeft en aanpassingen van de stand van België en Portugal respectievelijk - 322,9 en - 3,0 gedaan op 1 Juli 1952 overeenkomstig de Besluiten van de Raad op 30 Juni 1952.

(3) Met inbegrip der hiernavolgende vereffeningen buiten quotum:

Tekorten geheel in goud of dollars vereffend, krachtens artikel 13 (a):

	Millioenen rekeneenheden	
Frankrijk	21,9	
Turkije	94,1	
Turkije	3,0	(overeenkomstig de Besluiten van de Raad op 12 November 1952).

Aanwending van het « speciaal krediet » verleend aan Turkije. Dit bedrag is begrepen in het cijfer 50,3.

	Millioenen rekeneenheden
Turkije	20,3

Overschotten vereffend overeenkomstig de Besluiten van de Raad op 30 Juni 1952, krachtens artikel 13 (b):

België-Luxemburg	95,4
------------------------	------

(4) Het werkelijk quotum van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie is gelijk aan 331 miljoen rekeneenheden.

(*) Voor de verklaring der hoofden van de kolommen, zie de noot gepubliceerd in het Novembernummer 1951, blz. 221.

V — GELDVOORRAAD IN BELGISCHE FRANKEN (1)
(miljoenen franken)

TIJDVAK (einde maand)	TER BESCHIKKING VAN DE BELGISCHE ECONOMIE									
	CHARTAALGELD			GIRAALGELD				Geldvoorraad ter beschikking van de Belgische economie (8) = (3) + (7)	pCt. van het chartaalgeld in de totale geldvoorraad (9) = (3) / (8)	Dadelijk opneembare rekening-tegoeden in Belgische franken van het buitenland (10)
	Biljetten en munten van de Schatkist (1)	Biljetten van de Nationale Bank van België (2)	Voorraad chartaalgeld (*) (3)	Rekening-courantsaldi van de Nationale Bank van België (*) (4)	Tegode op Postrekening (*) (5)	Dadelijk en op ten hoogste één maand opneembare deposito's bij de banken en parasatale instell. (*) (6)	Voorraad giraalgeld (7) = (4) + (5) + (6)			
1950 October	4.668	86.496	90.023	582	18.991	43.822	63.395	153.418	58,7	10.839
1951 Augustus	5.454	91.263	95.484	538	18.982	45.385	64.905	160.389	59,5	15.269
September	5.516	91.648	96.006	554	19.062	46.998	66.614	162.620	59,0	15.233
October	5.311	92.512	96.512	501	19.278	47.929	67.708	164.220	58,8	17.692
November	5.359	92.204	96.301	516	19.462	47.607	67.585	163.886	58,8	16.489
December	5.433	94.967	99.089	674	20.079	47.938	68.691	167.780	59,1	17.197
1952 Januari	5.453	94.197	98.269	546	19.484	46.744	66.774	165.043	59,5	17.548
Februari	5.462	94.713	98.913	562	19.883	45.968	66.413	165.326	59,8	17.785
Maart	5.478	94.778	98.980	502	19.897	49.718	70.117	169.097	58,5	15.662
April	5.523	95.772	100.009	451	19.468	49.123	69.042	169.051	59,2	15.257
Mei	5.547	96.236	100.530	692	20.010	49.055	69.757	170.287	59,0	14.595
Juni	5.605	96.311	100.580	524	20.246	49.326	70.096	170.676	58,9	14.552
Juli	5.703	97.175	101.449	484	20.306	48.402	69.192	170.641	59,5	2) 7.347
Augustus	5.687	96.588	100.782	496	21.171	48.537	70.204	170.986	58,9	7.477
September	5.597	95.990	100.283	468	20.820	49.372	70.660	170.943	58,7	7.384
October	5.578	96.704	101.071	451	20.496	51.254	72.201	173.272	58,3	7.522

(*) Na aftrekking van de kasmiddelen van het bankwezen.

(1) C.f. Tijdschrift voor Documentatie en Voortichting, Decembernnummer 1949, vol. II, nr 6: « Berekening van de geldvoorraad in de Belgische economie », blz. 337 en volgende.

(2) De overdracht der functies van circulatiebank door de Bank van Belgisch-Congo aan de Centrale Bank van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi bracht enkele verschuivingen te weeg wat de kolom: « Tegoeden van het buitenland in dadelijk opvraagbare rekeningen in Belgische franken » betreft.

Inderdaad, kwamen onder deze laatste voorheen de verplichtingen voor van de zetels in het moederland van de Bank van Belgisch-Congo tegenover de Congolese bijbanken ten bedrage van 6,7 miljard per 30 Juni 1952.

Een deel dier rekeningen werd opgeslorpt bij de overname der activa en passiva door de nieuwe circulatiebank; de zetels in Afrika hebben het saldo in Congolese franken omgezet. De sterke daling der tegoeden van het buitenland in Juli houdt hoofdzakelijk verband met die belangrijke, meer schijnbare dan werkelijke, bewegingen.

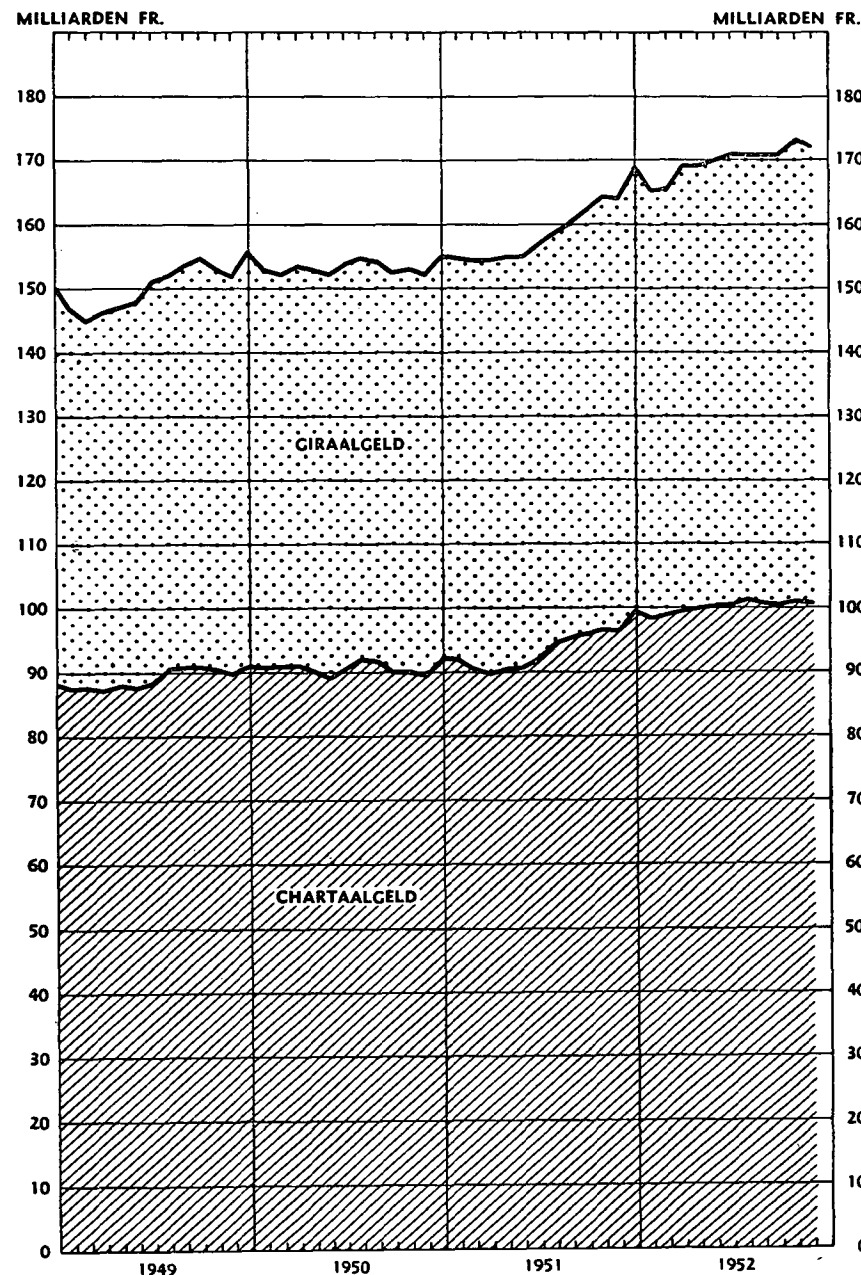
VI — SNELHEID VAN DE GIRALE GELDSOMLOOP IN BELGIE

Maand	Postrekeningen (1)	Dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken
1951 Augustus	3,77	1,79
September	3,48	1,67
October	3,53	1,83
November	3,82	1,85
December	3,77	1,94
1952 Januari	3,70	1,94
Februari	3,79	1,89
Maart	3,63	1,81
April	3,72	1,74
Mei	4,12	1,75
Juni	3,65	1,73
Juli	3,79	1,81
Augustus	3,77	1,58
September	3,31	1,62
October	3,60	1,69

(1) Zie tabel nr 36.

N. B. — De coëfficiënten van omloopsnelheid der postrekeningen en der dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken kunnen niet met elkaar vergeleken worden daar zij niet op dezelfde grondslagen berekend worden. De coëfficiënten betreffende de bankrekeningen zijn nauwkeuriger.

GELDVOORRAAD IN BELGISCHE FRANKEN

INHOUDSTAFEL

(De gegevens vergezeld van het letterteken « v » zijn als voorlopig te beschouwen)

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

	Tab.		Tab.
GELDMARKT		PRODUCTIE	
I — Rentetarief voor disconto en beleningen.....	2	I — Steenkolen- en metaalproductie.....	55
II — Rentetarief voor bankdeposito's en tegoed bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas.....	4	II — Textielnijverheid.....	56
		III — Diverse producties	56
		IV — Electriciteit	58
		V — Gas	59
VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN		VERBRUIK	
I — Notering der edele metalen	9	I — Verbruiksindexcijfers	65
II — Officiële wisselkoersen	10	II — Tabakverbruik	66
		III — Slachtingen in de 12 voornaamste slachthuizen van het land	67
KAPITAALMARKT		VERVOER	
I — Noteringen van enkele overheidsfondsen.....	14	I — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen	70
II — Maandindexcijfers der aandelennoteringen ter Beurze van Brussel en Antwerpen.....	15	a) bedrijfsontvangsten en -uitgaven	
III — Omzetten ter Beurze van Brussel.....	15	b) wagens aan de nijverheid geleverd	
IV — Noteringen en rendement der voornaamste typen vast renderende effecten	16	c) verkeer :	
V — Kapitaalemissies in België en Belgisch-Congo Retrospectief overzicht	17	1° algemeen spoorverkeer	
Groepering naar de grootte van het kapitaal		2° zware goederen :	
VI — Leningen uitgegeven door de Overheid.....	18	A) gezamenlijk verkeer	
VII — Bankoperaties van het Gemeentekrediet.....	19	B) binnenlands verkeer	
VIII — Hypotheekinschrijvingen.....	20	II — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen	70
		III — Havenverkeer	71
		a) Antwerpen	
		b) Gent	
		IV — Algemene beweging der binnenscheepvaart....	72
RIJKSFINANCIËN		BUITENLANDSE HANDEL	
I — Stand van de Staatsschuld	25	I — Samenvatting aangenomen door de overeen- komst van Brussel	75
II — Stand van het bezit aan overheidsfondsen van de Nationale Bank van België.....	25	II — Nomenclatuur der afdelingen volgens de type- classificatie van de internationale handel (T.C.I.H.)	75
III — Opbrengst van de belastingen	26		
INKOMEN EN SPAREN		WERKLOOSHEID	
I — Rendement der Belgische en Congolese vennoot- schappen op aandelen	30	I — Gehele en gedeeltelijke werkloosheid.....	81
Betaalbaar gestelde dividenden en obligatie- coupons :		II — Indeling der gecontroleerde werklozen per provincie.....	81
Retrospectief overzicht		III — Indeling der ingeschreven geheel werklozen naar beroepsgroep	81
II — Algemene Spaar- en Lijfrentekas	31		
a) Inlagen op particuliere spaarboekjes		BANK- EN GELDSTATISTIEKEN	
b) Detailgegevens over het verrekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas		I — België en Belgisch-Congo :	
III — Kwartaalindexcijfers der lonen	32	Algemene staten der banken	85
		Nationale Bank van België :	
LOOP DER ZAKEN		Weekstaten	85
I — Verrekenkamers	35	Centrale Bank van Belgisch-Congo en Ruanda- Urundi :	
a) Debetverrichtingen		Maandstaten	85
b) Detailgegevens over het verloop der verre- keningen te Brussel		II — Buitenlandse emissiebanken :	
II — Postchèque- en giroverkeer	36	Staten	86
		Banque de France	
		Bank of England	
		Nederlandsche Bank	
		Banque Nationale Suisse	
		Federal Reserve Banks	
		Sveriges Riksbank	
		Discontovoet van de voornaamste circulatie- banken	
PRIJZEN		III — Bank voor Internationale Betalingen, te Bazel.	87
a) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België...	45	IV — Europese Betalingsunie :	
b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België en in het buitenland	45	Samenvattende tabel van de stand	88.1
c) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België...	46	Afrekening van de positie der deelnemende landen	88.2
		V — Geldvoorraad in Belgische franken	89
		VI — Snelheid van de girale geldsomloop in België ...	89

Abonnementsprijs per jaargang { fr 250 voor België.
fr 300 voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgironummer 500 der Nationale Bank van België, of op de in haar boeken geopende rekening-courant onder de rubriek « Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting ».

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen: de Nederlandse of de Franse.

— Voorh. Drukkerijgest. —
TH. DEWARICHET
J., M., G. en L. Dewarichet,
— broeders en zusters, —
maatsch. onder één firma
16, Wilde - Woudstraat, 16
B R U S S E L

27951

